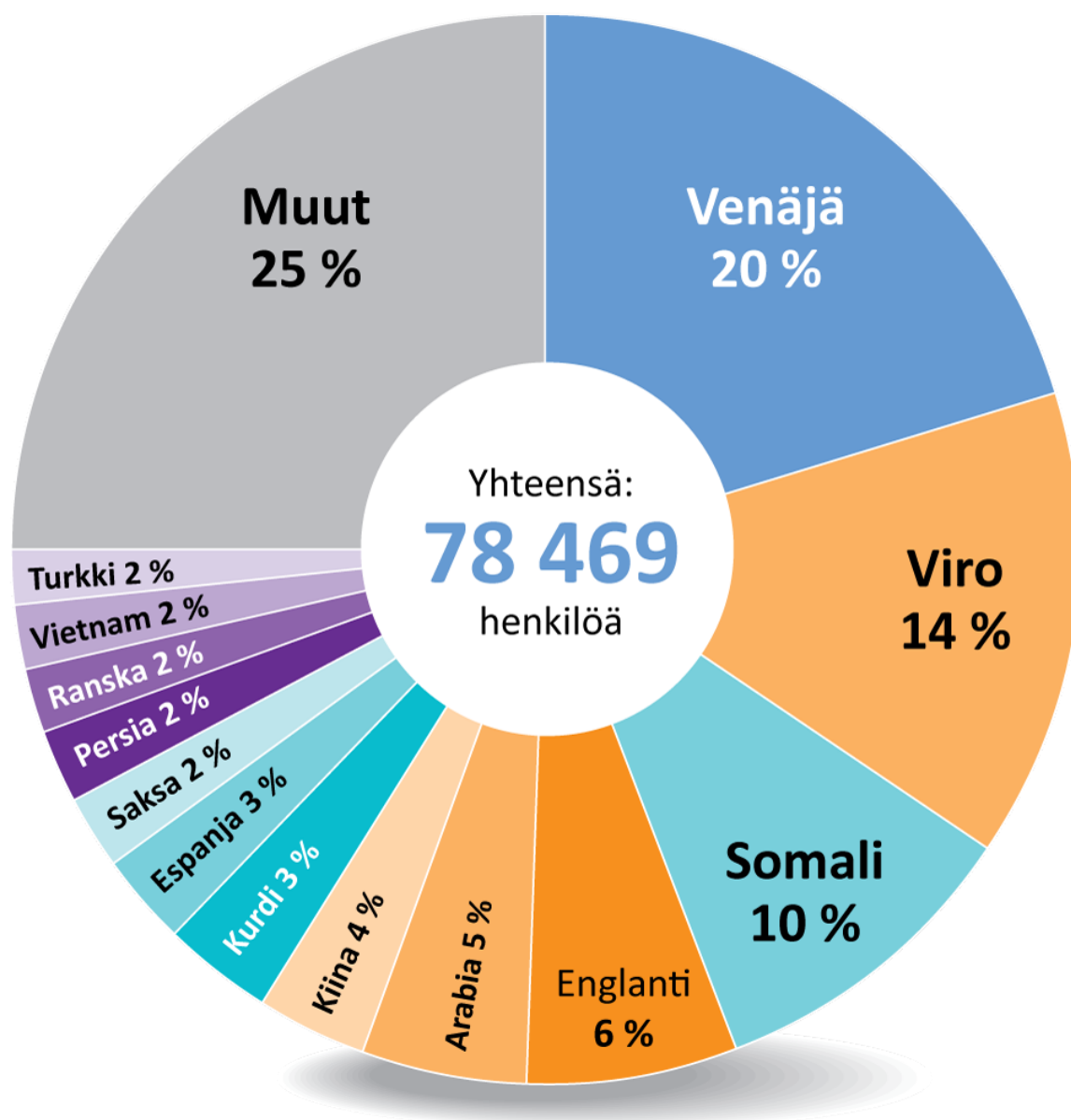

HELSINGIN ULKOMAALAISVÄESTÖ VUONNA 2014

Helsingin vieraskieliset äidinkielen mukaan 1.1.2014

Lähde: Tilastokeskus

Sisällys

ESIPUHE	3
TIIVISTELMÄ.....	4
1. JOHDANTO.....	6
2. HELSINGIN ULKOMAALAISVÄESTÖN MÄÄRÄ JA KEHITYS.....	7
3. ULKOMAALAISRYHMÄT	10
3.1 Vieraskielisten äidinkielet.....	10
3.2 Ulkomaalaisten kansalaisuudet	12
3.3 Helsingin vastaanottamat pakolaiset	14
4. VIERASKIELISTEN SUKUPUOLI- JA IKÄRAKENNE	15
5. VIERASKIELISTEN ALUEELLINEN SIOITTUMINEN HELSINGISSÄ	17
6. SYNTYPERÄLTÄÄN ULKOMAALAISET	19
7. VIERASKIELISEN VÄESTÖN ENNUSTE.....	21
8. MUUTTOLIIKE	24
8.1 Ulkomainen tulo- ja lähtömuutto.....	24
8.2 Kotimainen tulo- ja lähtömuutto.....	24
8.3 Kokonaismuutto	25
9. PERHEET JA SYNTYVYYS	28
9.1 Avioliitot.....	28
9.2 Lapsiperheet.....	29
9.3 Syntyvyys.....	30
10. ASUMINEN.....	32
10.1 Asuntokuntien rakenne	32
10.2 Asuntojen hallintaperuste	33
10.3 Asumisväljyys	35
10.4 Asuminen peruspiireittäin	36
11. KOULUTUSTASO JA OPISKELU	38
10.1 Koulutusrakenne	38
10.2 Opetus ja koulutus.....	40
12. TYÖLLISYYS JA TYÖTTÖMYYS.....	45
13. TULOT.....	52
13.1. Verotettavat tulot	52
13.2. Toimeentulotuki	54
LIITETAULUKKO 1. VIERASKIELISTEN MÄÄRÄ JA OSUUS KOKO VÄESTÖSTÄ PERUSPIIREITTÄIN VUOSINA 2004 JA 2014	56
LAATUSELOSTE JA LÄHTEET	57
Lähteet	57
Aineisto	57
Edelliset tiedot.....	57
Käsitteet ja luokitukset.....	57

Esipuhe

Ulkomaalaistaustaisen väestön määrä ja osuus Helsingin väestöstä jatkaa kasvuaan. Väestöryhmä poikkeaa monessa suhteessa kaupungissa asuvasta kantaväestöstä, mutta eroja voidaan havaita myös eri ulkomaalaistaustaisten ryhmien välillä. Kaupunki tarvitsee suunnittelun ja päätöksenteon tueksi jatkuvasti ajantasaista tietoa Helsingissä asuvasta ulkomaalaisväestöstään.

Helsingin ulkomaalaisväestö vuonna 2014 -julkaisuun on koottu tilastoja Helsingin vieraskielisten, ulkomaan kansalaisten ja ulkomaalaistaustaisten väestörakenteesta, työssäkäynnistä, asumisesta, tuloista, koulutuksesta ja opetuksesta. Julkaisun lopussa on kuvattu aiheeseen liittyviä käsitteitä.

Julkaisun toteutuksesta ja toimittamisesta on vastannut tutkija Jenni Erjansola. Työhön ovat osallistuneet myös Elise Haapamäki, Tuula Joronen, Sanna Ranto, Minna Salorinne, Tea Tikkanen ja Pekka Vuori. Haluan kiittää lämpimästi kaikkia työhön osallistuneita.

Joulukuussa 2014

Ari Jaakola

tilasto- ja tietopalvelupäällikkö

Tiivistelmä

Helsingissä asui vuoden 2014 alussa 78 469 vieraskielistä eli muuta kuin suomea, ruotsia tai saamea äidinkielenään puhuvaa henkilöä. Vieraskielisten osuus Helsingin väestöstä oli 12,8 prosenttia. Suurimmat vieraskielisten ryhmät puhuivat äidinkielenään venäjää, viroa, somalia tai englantia. Vieraskielisten osuus väestöstä oli 9 prosenttia muualla Helsingin seudulla ja reilut kolme prosenttia muualla Suomessa. Espoossa vieraskielisten osuus oli 12,3 prosenttia ja Vantaalla 13,2 prosenttia.

Helsingissä asui vuoden 2014 alussa 52 882 ulkomaan kansalaista. Ulkomaalaistaustaisia eli ulkomaan kansalaisia sekä ulkomailla syntyneitä Suomen kansalaisia oli yhteensä 78 871. Syntyperältään ulkomaalaisia oli 80 474 henkeä, mikä oli 13,1 prosenttia koko väestöstä. Syntyperältään ulkomaalaisella tarkoitetaan henkilöä, jonka molemmat vanhemmat ovat syntyneet ulkomailla. Niistä syntyperältään ulkomaalaisista, jotka ovat syntyneet Suomessa, pääosa on alle 15-vuotiaita.

Vieraskieliset ovat keskimäärin muita helsinkiläisiä nuorempia. Lasten ja nuorten työikäisten osuus vieraskielisistä on korkea. Sen sijaan eläkeikäisten määrä on hyvin pieni. Ikärakenne vaihtelee kuitenkin äidinkielen mukaan.

Helsingin vieraskielisistä 28 prosenttia asui Itäisessä suurpiirissä. Vieraskielisten osuus alueen väestöstä oli korkein Meri-Rastilassa, Kallahdessa, Kurkimäessä ja Itäkeskuksessa. Kullakin alueella vieraskielisten osuus väestöstä oli yli 27 prosenttia. Kymmenen viime vuoden aikana vieraskielisen väestön määrä on kasvanut eniten Kontulassa, Kannelmäessä ja Myllypurossa.

2000-luvun aikana Helsingin vieraskielisten määrä on kasvanut lähes 49 000 hengellä eli se on lähes kolminkertaistunut. Vuonna 2013 vieraskielisten määrä kasvoi 4 861 hengellä, mikä oli hieman edellisvuotta vähemmän. Vuoteen 2030 mennessä vieraskielisen väestön ennustetaan kasvavan 150 000 henkeen, mikä olisi yli 20 prosenttia kaikista helsinkiläisistä.

Helsingin vieraskielisten muuttoliikkeelle on luonteenomaista runsas tulomuutto ulkomailta ja vilkas muuttoliike maan sisällä. Vieraskielisten määrä kasvaa erityisesti siksi, että tulomuuttoa on enemmän kuin lähtömuuttoa. Toisaalta vieraskieliset muuttavat myös maan sisäisessä muuttoliikkeessä enemmän Helsinkiin kuin sieltä pois.

Vieraskielisten syntyvyys on korkeampi kuin koko väestön, ja vieraskieliset äidit synnyttävät keskimäärin hieman muita äitejä nuorempina. Syntyvyys tosin vaihtelee paljon kieli- ja kansalaisuusryhmittäin. Vuoden 2013 alussa Helsingissä oli 14 747 sellaista lapsiperhettä, joissa ainakin toinen vanhemmista oli vieraskielinen. Tämä on 20 prosenttia kaikista niistä perheistä, joissa oli lapsia.

Vieraskieliset asuntokunnat ovat keskimäärin suurempia kuin muut asuntokunnat, ja vieraskieliset asuvat kotimaankielisiä ahtaammin. Vieraskielisistä asuntokunnista lähes kolme neljästä asui vuokralla. Ara-vuokra-asunnot ovat yleisimpiä: niissä asui yli 40 prosenttia vieraskielisistä. Vieraskieliset keskittyvät tietyille alueille asunnon hallintamuodosta riippumatta. Samoilla alueilla, joilla ara-vuokra-asunnoissa asuu kaupungin keskiarvoa enemmän vieraskielisiä, asuu myös vapaarahoitteisissa vuokra-asunnoissa ja omistusasunnoissa keskimääräistä useampi vieraskielinen.

Helsingissä asuvista 25–64-vuotiaista vieraskielisistä 46 prosentilla oli vuoden 2012 lopussa Suomen tutkintorekisterissä rekisteröitynä peruskoulun jälkeinen tutkinto. Keskiasteen tutkinto oli 22 prosentilla ja korkea-asteen tutkinto 25 prosentilla. Helsingin lukiolaisista vieraskielisiä oli 11 prosenttia ja ammatillisten oppilaitosten opiskelijoista 12 prosenttia. Helsingin ammattikorkeakoulujen opiskelijoista vieraskielisiä oli 11 prosenttia ja yliopistokoulutuksen opiskelijoista 8 prosenttia.

Vieraskielisten työttömyysaste oli vuoden 2012 lopussa 19,6 prosenttia ja työllisyysaste 52,7 prosenttia. Vuoden 2014 tammi–syyskuussa työttömien ulkomaan kansalaisten määrä oli kuukausittain keskimäärin 23 prosenttia korkeampi kuin vuotta aiemmin. Ulkomaalaisten työllistyminen vaihtelee paljon kansalaisuusryhmittäin.

1. Johdanto

Tilastojen perusteella ulkomaalaisia tai ulkomaalaistaustaisia voi tarkastella syntymämaan, kansalaisuuden tai äidinkielen mukaan. Ulkomaalaisväestön määrän ja merkityksen kasvettua tilastointiin on luotu myös perheenjäsenten tietojen yhdistämiseen perustuvia syntyperäluokituksia. Suurimmassa osassa raporttia ulkomaalaisuuden määritelmänä käytetään vieraskielisyyttä.

Syntymämaaksi tilastoidaan se maa, joka on ollut äidin vakituinen kotimaa lapsen syntyessä. Ulkomailla syntyneistä osa voi olla Suomen kansalaisia jo syntyessään ja osa on saanut Suomen kansalaisuuden muuttaessaan Suomeen. Helsingissä asui vuoden 2014 alussa 74 461 ulkomailla syntynyttä, mikä oli 12,2 prosenttia kaikista helsinkiläisistä.

Vieraskielisillä tarkoitetaan muita kuin suomen-, saamen- tai ruotsinkielisiä. Äidinkieli rekisteröidään samalla kun vanhemmat ilmoittavat lapsen nimen. Helsingissä asui vuoden 2014 alussa 78 469 vieraskielistä, mikä oli 12,8 prosenttia kaikista helsinkiläisistä.

Ulkomaan kansalaisella tarkoitetaan Suomessa pysyvästi asuvaa henkilöä, jolla ei ole Suomen kansalaisuutta. Yhdellä henkilöllä voi olla useamman maan kansalaisuus. Jos yksi kansalaisuuksista on Suomen kansalaisuus, tilastoidaan henkilö Suomen kansalaiseksi. Helsingissä asui vuoden 2014 alussa 52 882 ulkomaan kansalaista, mikä oli 8,6 prosenttia koko väestöstä.

Syntyperältään ulkomaalaisella tarkoitetaan henkilöä, jonka molemmat vanhemmat ovat syntyneet ulkomailla. Ulkomaalaista syntyperää oleviksi lasketaan myös ne ulkomailla syntyneet henkilöt, joiden kummastakaan vanhemmasta ei ole tietoa Väestötietojärjestelmässä. Helsingissä asui vuoden 2014 alussa 80 474 syntyperältään ulkomaalaista henkilöä, mikä oli 13,1 prosenttia koko väestöstä.

Ulkomaalaistaustaisilla tarkoitetaan ulkomaiden kansalaisia ja ulkomailla syntyneitä Suomen kansalaisia yhteensä. Ulkomaiden kansalaisissa on mukana myös Suomessa syntyneitä. Ulkomailla syntyneet Suomen kansalaiset sisältävät niin suomalaisen perheeseen ulkomailla syntyneet ja takaisin Suomeen muuttaneet kuin ne ulkomaalaiset, jotka ovat muuttaneet Suomeen ja vaihtaneet kansalaisuutensa Suomeen. Ulkomaalaistaustaisten määritelmä on Helsingin kaupungin tietokeskuksen oma.

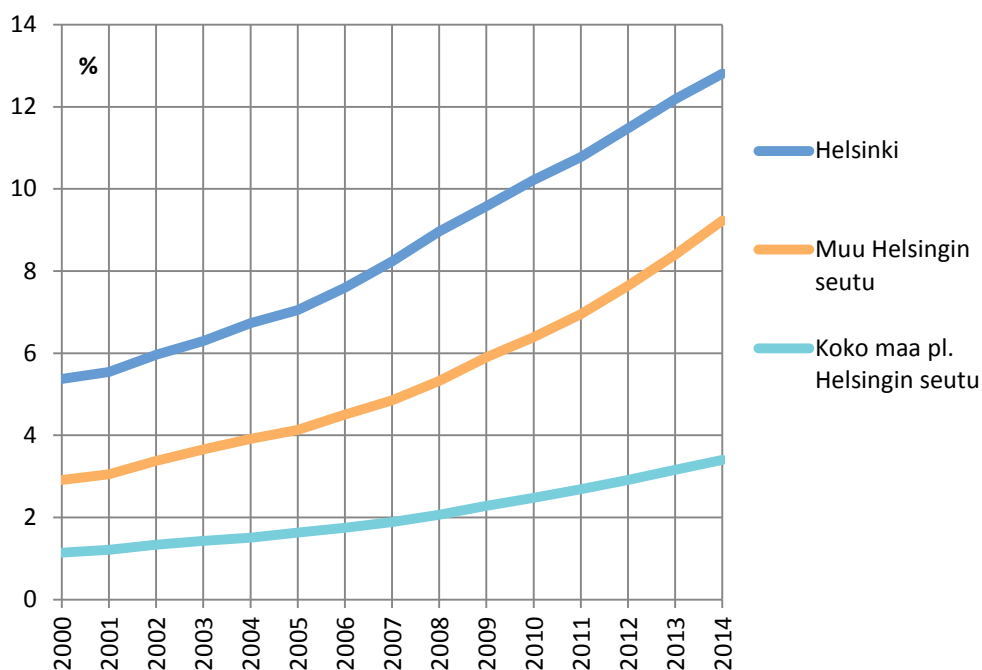
Raportin tiedot perustuvat hallinnollisista rekistereistä tuotettuihin tilastotietoihin. Tilastoinnin ulkopuolelle jää kuitenkin eräitä pieniä ryhmiä, kuten päätöstä odottavat turvapaikanhakijat ja muut sellaiset henkilöt, joilla ei ole rekisteröityä kotipaikkaa Helsingissä. Rekistereistä saa myös varsin heikosti tietoa maahantulon syistä. Ainoastaan pakolaisina tulleiden määrä pystytään kertomaan luotettavasti. Raportti antaa kuitenkin varsin paikkansapitävän kuvan Helsingin ulkomaalaisväestöstä, koska rekisterijärjestelmä on kattava.

2. Helsingin ulkomaalaisväestön määrä ja kehitys

Helsingin ja koko Suomen ulkomaalaisväestö oli muuhun Eurooppaan verrattuna varsin pieni vielä 1980-luvulla. Ulkomaalaistaustaisten määrä alkoi kasvaa nopeasti 1990-luvulla. Maahanmuuttoa kasvattivat muun muassa Neuvostoliiton hajoaminen ja inkerinsuomalaisten paluumuuton alkaminen sekä pakolaisuuteen johtaneet levottomuudet Somaliassa, Irakissa ja entisessä Jugoslaviassa. Myös Suomen EU-jäsenyys vuonna 1995 vauhditti ulkomaalaisväestön kasvua.

Helsingiläisistä 78 469 puhui vuoden 2014 alussa äidinkielenään muuta kieltä kuin suomea, ruotsia tai saamea. Kaikista helsingiläisistä heidän osuutensa oli 12,8 prosenttia. Vieraskielisten määrä on kasvanut 2000-luvulla noin 49 000 hengellä. Vuonna 2013 heidän määränsä kasvoi 4 861 hengellä. Viimeisen kymmenen vuoden aikana vieraskielisten määrä on kasvanut Helsingissä noin 7,5 prosenttia vuodessa, kun muualla Suomessa kasvu on ollut noin 9,2 prosenttia vuodessa.

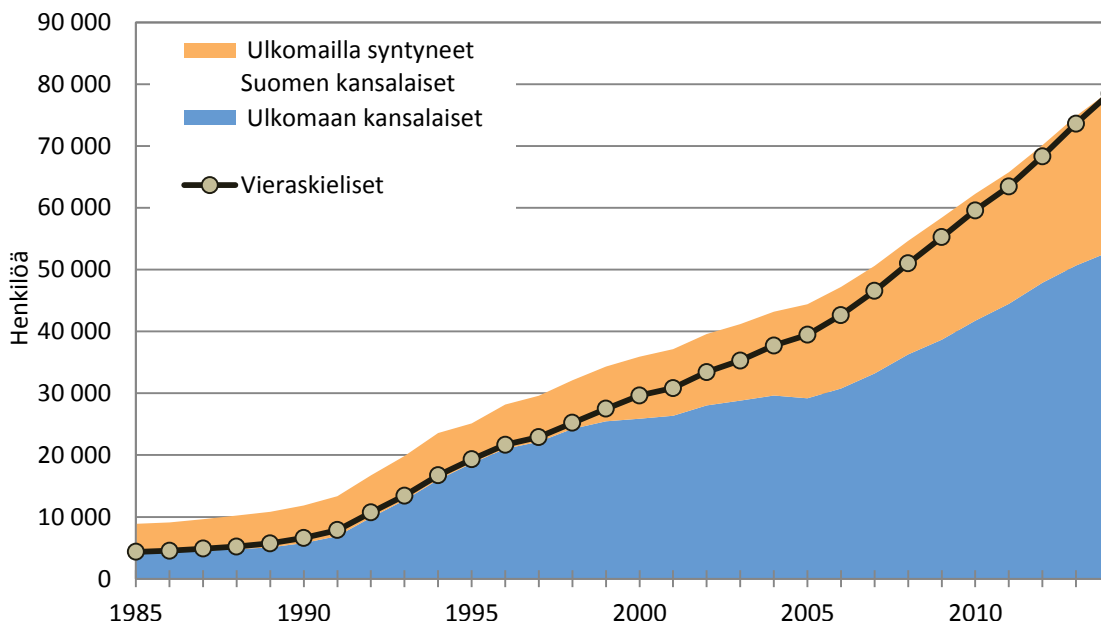
Kuva 1. Vieraskielisten osuus koko väestöstä Helsingissä, sen seudulla ja muualla Suomessa 2000–2014

Lähde: Tilastokeskus

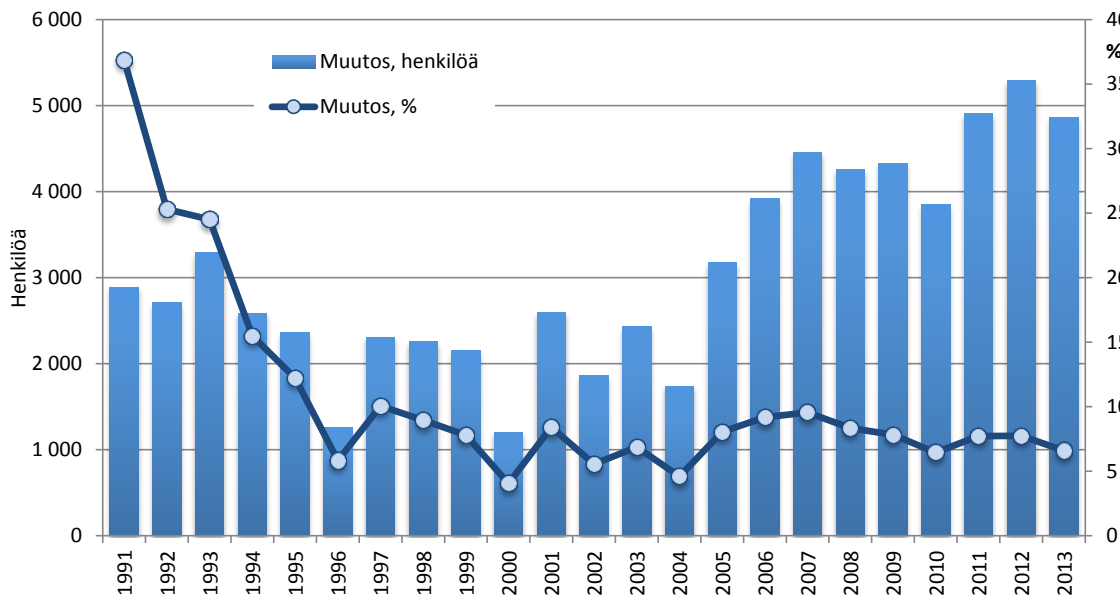
Ulkomaan kansalaisia asui Helsingissä vuoden 2014 alussa 52 882. Heidän osuutensa väestöstä oli 8,6 prosenttia. Kaikista helsingiläisistä 25 989 oli ulkomailla syntyneitä Suomen kansalaisia. Ulkomaan kansalaiset ja ulkomailla syntyneet Suomen kansalaiset muodostavat yhdessä ulkomaalaistaustaisten ryhmän, johon kuului 78 871 henkilöä eli 12,9 prosenttia helsingiläisistä. Vielä 1990-luvulla suuri osa Helsingin ulkomailla syntyneistä Suomen kansalaisista oli syntynyt Inkerissä tai Ruotsissa ja puhui äidinkielenään suomea tai ruotsia. Nykyään ryhmässä on varsinkin Suomen kansalaisuuden saaneita vieraskielisiä.

Kuva 2. Ulkomaalaistaustaiset ja vieraskieliset Helsingissä 1985–2014

Lähde: Tilastokeskus

Kuva 3. Helsingin vieraskielisten määrän muutos 1991–2013

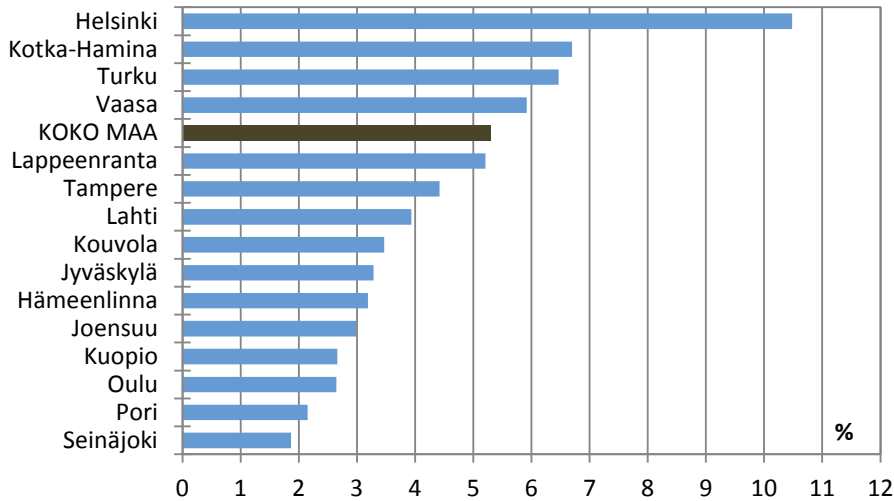
Lähde: Tilastokeskus

Vuoden 2014 alussa Helsingissä asui 11 prosenttia koko Suomen väestöstä, mutta 27 prosenttia koko maan vieraskielistä ja 25 prosenttia ulkomaan kansalaisista. Pääkaupunkiseutu on selkeästi Suomen ulkomaalaisväestön keskittymä. Lähes puolet (48 %) maan vieraskielisistä asui pääkaupunkiseudulla, vaikka pääkaupunkiseudun osuus koko Suomen väestöstä oli vain noin viidennes.

Helsingissä vieraskielisten osuus oli 12,8 prosenttia, muualla Helsingin seudulla 9,2 prosenttia ja muualla Suomessa reilut kolme prosenttia koko väestöstä. Helsingin seudulla Helsinki, Espoo ja Vantaa erottuivat kehyskunnista selvästi suuremmalla vieraskielisten osuudellaan. Näiden kol-

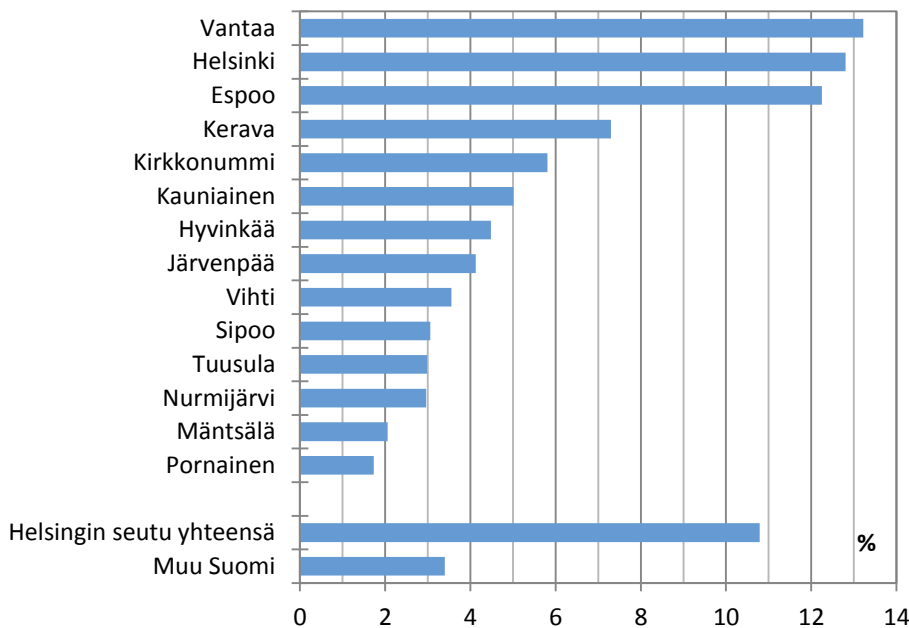
men kunnan asukkaista useampi kuin joka kymmenes oli vieraskielinen, kun muista seudun kunnista suurimmat osuudet olivat Keravalla (7,3 %), Kirkkonummella (5,8 %) ja Kauniaisissa (5,0 %). Vuoden 2014 alussa vieraskielisten osuus oli Vantaalla 13,2 prosenttia eli hieman suurempi kuin Helsingissä. Vielä edellisvuonna vieraskielisten osuus oli Helsingissä hieman Vantaata suurempi.

Kuva 4. Vieraskielisten osuus väestöstä väkiluvultaan 15 suurimmassa seutukunnassa 1.1.2014

Lähde: Tilastokeskus

Kuva 5. Vieraskielisten osuus väestöstä Helsingin seudun kunnissa 1.1.2014

Lähde: Tilastokeskus

3. Ulkomaalaisryhmät

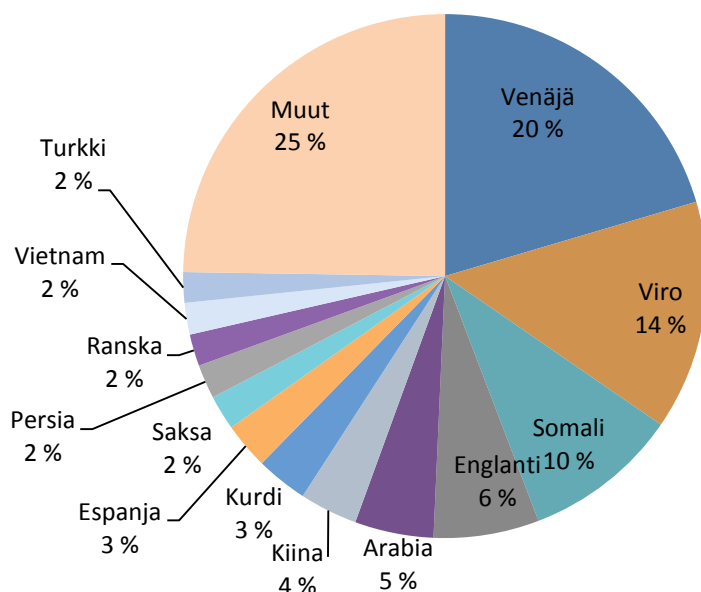
3.1 Vieraskielisten äidinkielet

Helsingin vieraskielisten yleisin äidinkieli on venäjä. Sitä puhui äidinkielenään vuoden 2014 alussa 16 024 henkilöä eli useampi kuin joka viides vieraskielinen. Seuraaviksi suurimmat ryhmät olivat viron-, somalin- ja englanninkieliset. Yli puolet vieraskielisistä puhui äidinkielenään jotakin näistä neljästä yleisimmästä kielestä. Muu äidinkieliportfolio on monipuolinen: helsinkiläisillä oli vuoden 2014 alussa rekisteröitynä 136 eri äidinkieltä. Näistä alle 100 hengen kieli-ryhmiä oli 80 eli suurin osa.

Helsingin vieraskielistä 22 prosenttia puhui venäjää tai muuta entisen Neuvostoliiton alueen kieltä, kun taas Baltian alueen kieliä puhui 15 prosenttia. Länsieurooppalaisia kieliä puhui 17 prosenttia ja itäeurooppalaisia kieliä viisi prosenttia. Lähi-idän ja Pohjois-Afrikan kieliä puhui 12 prosenttia ja muun Afrikan kieliä yhteensä 13 prosenttia. Aasialaisia kieliä puhuvia oli 15 prosenttia kaikista vieraskielisistä.

Helsingin seudulla suurin osa vieraskielisten ryhmistä on keskittynyt Helsinkiin. Suurista kieli-ryhmistä erityisesti japanin-, ranskan- ja nepalinkielisiä oli suhteessa muuhun seutuun Helsingissä enemmän. Sen sijaan albanian- ja vietnaminkielisiä oli suhteellisesti enemmän muualla Helsingin seudulla. Kieliryhmää pidetään suurena silloin, kun kielen puhujia on Helsingissä yli 500.

Kuva 6. Helsingin vieraskieliset äidinkielen mukaan 1.1.2014

Lähde: Tilastokeskus

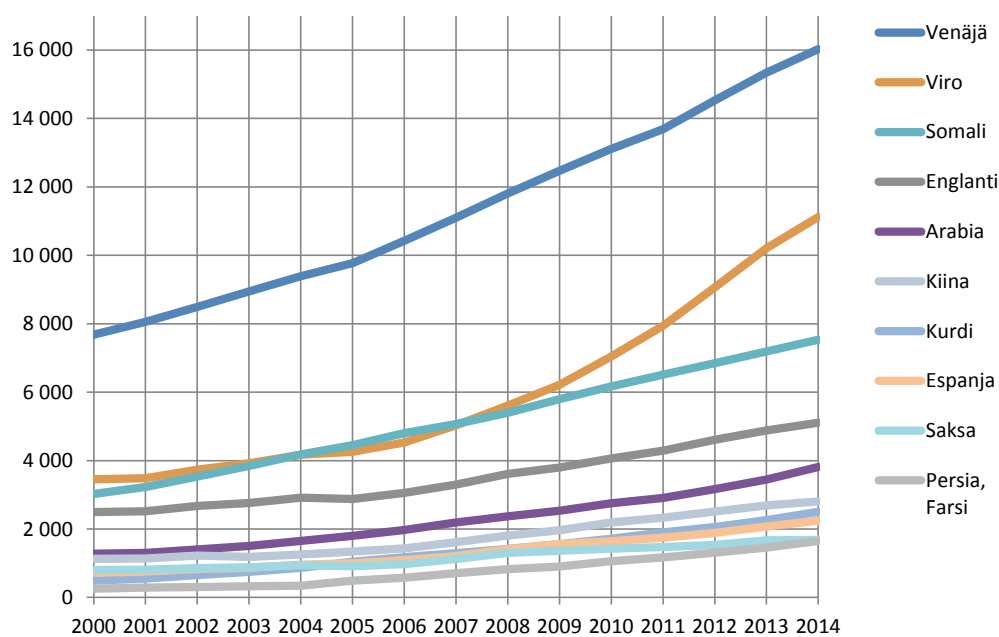
Äidinkieltäin vieraskielisten määrät ovat pysyneet lähes samassa suuruusjärjestyksessä koko 2000-luvun. Venäjänkieliset ovat säilyttäneet selkeän asemansa suurimpana vieraskielisten ryhmänä. Venäjänkielisten määrä onkin kaksinkertaistunut 2000-luvulla. Viroa puhuvien määrä on sen sijaan jopa kolminkertaistunut. Vironkielisten määrä on kasvanut vuodesta 2010 saakka nopeasti, noin 1 000 hengellä vuodessa. Persian- ja kurdinkielisten määrä on lähes kuusinkertaistunut 2000-luvulla ja nepalinkielisten jopa 19-kertaistunut reiluun 900 henkeen. Suurimista kieliryhmistä vain serbokroatiaa puhuvien määrä on vähentynyt 2000-luvulla.

Taulukko 1. Ulkomaan kansalaiset ja koko väestö äidinkielen mukaan Helsingissä 1.1.2014

Äidinkieli	Henkilöä	%	Äidinkieli	Henkilöä	%
Koko väestö	612 664	100	Ulkomaan kansalaiset	52 882	100
Suomi	498 288	81,3	Suomi	1 433	2,7
Ruotsi	35 844	5,9	Ruotsi	906	1,7
Saame	63	0,01			
Muut kielet yhteensä	78 469	12,8	Muut kielet yhteensä	50 542	95,6
Venäjä	16 024	20,4	Viro	9 882	18,7
Viro	11 122	14,2	Venäjä	8 499	16,1
Somali	7 534	9,6	Englanti	3 782	7,2
Englanti	5 109	6,5	Somali	2 922	5,5
Arabia	3 816	4,9	Kiina	2 053	3,9
Kiina	2 807	3,6	Arabia	1 793	3,4
Kurdi	2 504	3,2	Espanja	1 667	3,2
Espanja	2 245	2,9	Kurdi	1 282	2,4
Saksa	1 683	2,1	Saksa	1 275	2,4
Persia	1 652	2,1	Ranska	1 109	2,1
Ranska	1 540	2,0	Thai	958	1,8
Vietnam	1 533	2,0	Nepali	802	1,5
Turkki	1 476	1,9	Persia	777	1,5
Thai	1 145	1,5	Turkki	742	1,4
Albania	1 050	1,3	Vietnam	729	1,4
Muu	17 229	22,0	Muu	12 270	23,2

Lähde: Tilastokeskus

Kuva 7. Helsingin kymmenen suurimman vieraskielisten kieliryhmän kehitys 2000–2014

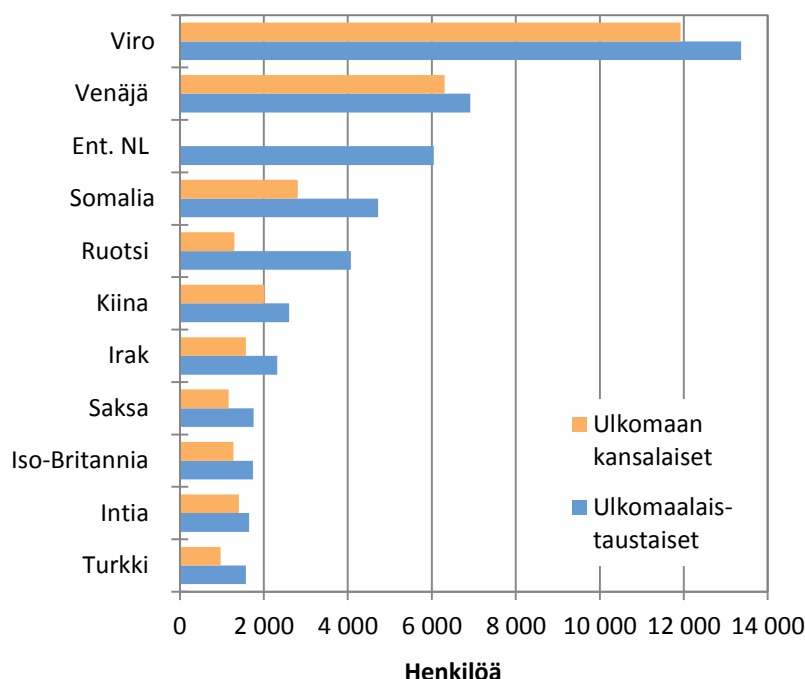
Lähde: Tilastokeskus

3.2 Ulkomaalaisten kansalaisuudet

Helsingin väestössä oli vuoden 2014 alussa edustettuna noin 170 eri kansalaisuutta. Ulkomaan kansalaisten suurimman ryhmän muodostivat virolaiset 11 922 hengellä. Toiseksi eniten oli venäläisiä 6 304 hengellä. Kolmanneksi eniten oli Somalian kansalaisia. Useat somalialaistautaiset ovat saaneet Suomen kansalaisuuden. Esimerkiksi Helsingin vironkielistä 11 prosenttia oli Suomen kansalaisia, kun taas somalinkielisistä Suomen kansalaisia oli jopa 61 prosenttia.

Ulkomaan kansalaisista 41 prosentilla oli kansalaisuus EU-maasta ja 15 prosentilla muualta Euroopasta. Aasialaisia oli 25 prosenttia, afrikkalaisia 13 prosenttia, pohjoisamerikkalaisia 2 prosenttia ja eteläamerikkalaisia 2 prosenttia.

Kuva 8. Helsingin suurimmat kansalaisuusryhmät 1.1.2014

Lähde: Tilastokeskus

Ruotsalaistaustaisia asui vuoden 2014 alussa Helsingissä 4 074, mutta Ruotsin kansalaisuus oli vain 1 297 hengellä. Erotus selittyy suurimmaksi osaksi niillä Suomen kansalaisilla, jotka ovat syntyneet Ruotsissa ja muuttaneet myöhemmin takaisin Suomeen. Myös Helsingin venäläisten määrässä on syytä huomioida kansalaisuuden ja syntymämaan ero. Venäjän kansalaisia oli 6 304 henkilöä, mutta venäläistaustaisia oli enemmän, sillä entisessä Neuvostoliitossa syntyneitä Suomen kansalaisia oli 6 029. Heistä suuri osa on inkeriläisiä paluumuuttajia ja heidän perheenjäseniään.

Suomen kansalaisuuden sai Helsingissä vuoden 2013 aikana 2 118 ulkomaalaista. Se on hieman vähemmän kuin edellisvuonna, mutta silti selvästi enemmän kuin kertaakaan muulloin 2000-luvulla. Suurimmat Suomen kansalaisuuden saaneet ryhmät olivat venäläiset, somalialaiset, virolaiset, irakilaiset, afganistanilaiset, turkkilaiset ja iranilaiset. Koko Suomessa kansalaisuuden sai 8 930 Suomessa vakinaisesti asunutta ulkomaan kansalaista. Kansalaisuuden saaneiden määrä oli edellisvuotta lukuun ottamatta suurempi kuin koskaan muulloin 2000-luvulla. Vuosina 2000–2013 Suomen kansalaisuus myönnettiin Helsingissä noin 18 000 hengelle.

Ulkomaan kansalaisten yleisin kieli oli viro, jota puhui vuoden 2014 alussa hieman alle viidesosa Helsingin ulkomaan kansalaisista. Venäjänkieliset olivat selvästi toiseksi suurin ryhmä. So-

malia äidinkielenään puhuvia oli kolmanneksi eniten, kun vielä edellisvuonna englanninkielisiä oli somalinkielisiä enemmän. Ulkomaan kansalaisista 3 prosenttia puhui äidinkielenään suomea. Enemmistö suomenkielisistä ulkomaan kansalaisista on sellaisten maiden kansalaisia, joissa suomalaisia on perinteisesti asunut paljon. Näitä maita ovat esimerkiksi Ruotsi ja Neuvostoliitto. Etenkin runsas paluumuutto entisen Neuvostoliiton alueelta, Venäjältä ja Virostä nosti suomenkielisten ulkomaan kansalaisten määrää 1990-luvulla.

Taulukko 2. Helsingin ulkomaalaistaustaiset kansalaisuuden ja syntymämaan mukaan 1.1.2014

Maaryhmä	Ulkomaalais- taustaiset	Ulkomaan kansalaiset	Ulkomailla syntyneet Suomen kansalaiset
Ulkomaat yhteensä	78 871	52 882	25 989
Eurooppa	44 417	29 861	14 556
EU-maat	28 702	21 721	6 981
<i>Viro</i>	13 364	11 922	1 442
<i>Ruotsi</i>	4 074	1 297	2 777
<i>Saksa</i>	1 755	1 157	598
<i>Iso-Britannia</i>	1 739	1 272	467
Muu Pohjois- ja Länsi-Euroopp	8 423	6 446	1 977
Muu Eurooppa	15 062	7 767	7 295
<i>Venäjä</i>	6 914	6 304	610
<i>Entinen Neuvostoliitto</i>	6 045	16	6 029
Afrikka	10 810	6 826	3 984
Pohjois-Afrikka	1 787	906	881
Länsi-, Keski- ja Etelä-Afrikka	3 010	2 273	737
Itä-Afrikka	6 013	3 647	2 366
<i>Somalia</i>	4 721	2 804	1 917
Pohjois-Amerikka	1 934	1 263	671
<i>Yhdysvallat</i>	1 503	1 011	492
Latinalainen Amerikka ja Karibia	1 795	1 144	651
Aasia	18 462	13 002	5 460
Länsi- ja Keski-Aasia	6 106	3 676	2 430
<i>Irak</i>	2 321	1 572	749
<i>Turkki</i>	1 572	971	601
<i>Iran</i>	1 033	490	543
Itä-Aasia	3 459	2 785	674
<i>Kiina</i>	2 600	2 014	586
Kaakkois-Aasia	3 661	2 550	1 111
<i>Thaimaa</i>	1 248	969	279
<i>Vietnam</i>	1 240	717	523
Etelä-Aasia	5 236	3 991	1 245
<i>Intia</i>	1 649	1 403	246
Australia ja Oseania	415	254	161
Valtion ja tuntematon	1 038	532	506

Lähde: Tilastokeskus

3.3 Helsingin vastaanottamat pakolaiset

Vuonna 2013 Helsinki vastaanotti yhteensä 572 kiintiöpakolaista ja oleskeluluvan saanutta turvapaikanhakijaa. Heistä suurin osa siirtyi Helsinkiin itsenäisesti tai vastaanottokeskuksen avustamana. Noin neljäsosa oli perheen yhdistämiä. Kaikista Helsingin vastaanottamista henkilöistä 5 kiintiöpakolaista ja 11 oleskeluluvan saanutta turvapaikanhakijaa sai Helsingistä kuntapaikan.

Kaikista vuonna 2013 Suomesta turvapaikkaa hakeneista miehiä oli noin kaksi kolmasosaa. Turvapaikan hakijoiden yleisimmät lähtömaat olivat Irak, Venäjä, Somalia, Nigeria ja Afganistan. Nigerian kansalaisten hakemusmäärät kaksinkertaistuivat edellisvuodesta, mutta muiden yleisimpien hakijaryhmien määrät pysyivät edellisvuoden tasolla. Vuonna 2013 turvapaikkayksikkö teki päätöksen yhteensä 4 055 turvapaikanhakijalle. Myönteisen päätöksen eli turvapaikan tai oleskeluluvan jollakin perusteella sai 1 827 henkilöä. Monet turvapaikanhakijat muuttavat myöhemmin ensimmäisestä sijoituskunnastaan muihin, pääasiassa isompiin, kaupunkeihin.

Taulukko 3. Helsingistä kuntapaikan saaneet kiintiöpakolaiset ja Helsinkiin muuttaneet oleskeluluvan saaneet turvapaikanhakijat 2010–2013

	ELYn osoittamia	Kuntaan siirtyneitä				Yhteensä
	kiintiöpakolaiset ¹⁾	luvan saaneita tp-hakijoita ²⁾	omaehtoisia muuttajia ³⁾	itsenäisiä muuttajia ⁴⁾	perheen yhdistämiä ⁵⁾	
2010	1	10	17	425	74	527
2011	2	9	75	256	91	433
2012	2	23	131	132	76	364
2013	5	11	165	255	136	572

¹⁾ kuntapaikan saaneet kiintiöpakolaiset

²⁾ kuntapaikan saaneet oleskeluluvan saaneet turvapaikanhakijat

³⁾ ne oleskeluluvan saaneet turvapaikanhakijat, jotka vastaanottokeskuksen avustamana hankkivat asunnon ja kotikunnan vastaanottokeskuksesta käsin

⁴⁾ ne oleskeluluvan saaneet turvapaikanhakijat, jotka järjestävät itse asumisensa ja muuttavat haluamaansa kuntaan esimerkiksi yksityismajoitukseen

⁵⁾ ne henkilöt, jotka ovat saapuneet Helsinkiin pakolaisen tai oleskeluluvan saaneen turvapaikanhakijan perheenjäsenenä

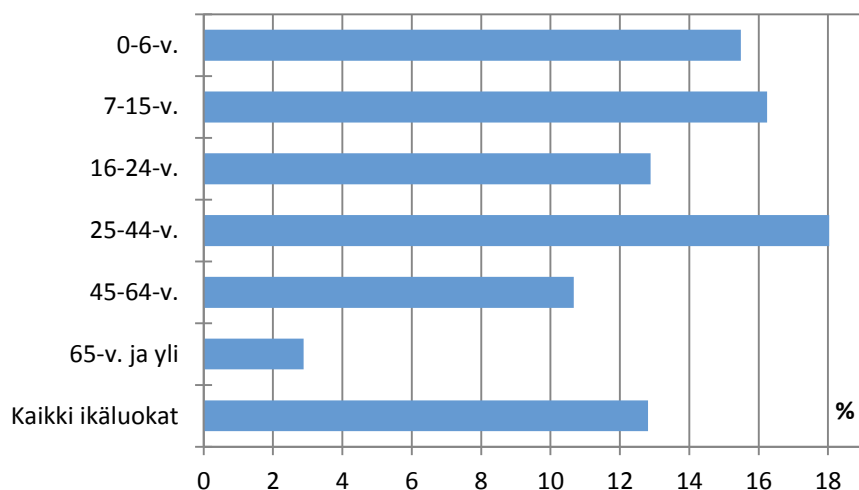
Lähde: Uudenmaan Ely-keskus

4. Vieraskielisten sukupuoli- ja ikärakenne

Helsingin väestöstä lievä enemmistö on naisia, sillä vuoden 2014 alussa naisten osuus oli noin 53 prosenttia. Vieraskielisissä miehet sen sijaan olivat enemmistönä 52 prosentin osuudella. Kieliryhmittäin erot sukupuolirakenteessa ovat suuria. Venäjänkielisistä 59 prosenttia ja vironkielisistä 54 prosenttia oli naisia. Somalinkielisissä taas miehet olivat enemmistönä 53 prosentin osuudellaan. Lisäksi esimerkiksi englannin-, espanjan- ja ranskan-, arabian-, kurdin- ja turkin-kielisistä miehiä oli yli 60 prosenttia. Filippiinien ja thain kieltä puhuvista suurin osa, yli 60 prosenttia, oli naisia.

Helsingin vieraskielinen väestö on nuorempaa kuin kotimaankielinen väestö. Vieraskielisistä suurin osa oli nuoria työikäisiä, esimerkiksi 25–44-vuotiaiden osuus oli 45 prosenttia vuoden 2014 alussa. Vastaavasti kotimaankielisistä 25–44-vuotiaita oli 32 prosenttia. Vieraskielisistä 18 prosenttia oli alle 16-vuotiaita, kun kotimaankielisillä osuus oli 15 prosenttia. Vieraskielisistä 65 vuotta täyttäneitä oli vain 4 prosenttia, kun kotimaankielisistä heitä oli 16 prosenttia. Selkeästi suurin vieraskielisten ikäluokka oli 25–39-vuotiaat. Tätä vanhempia työikäisiä oli vieraskielisissä vähemmän. Vieraskielisistä 21 ja kotimaankielisistä 25 prosenttia oli 45–64-vuotiaita.

Kuva 9. Vieraskielisten osuus koko väestöstä ikäryhmittäin Helsingissä 1.1.2014

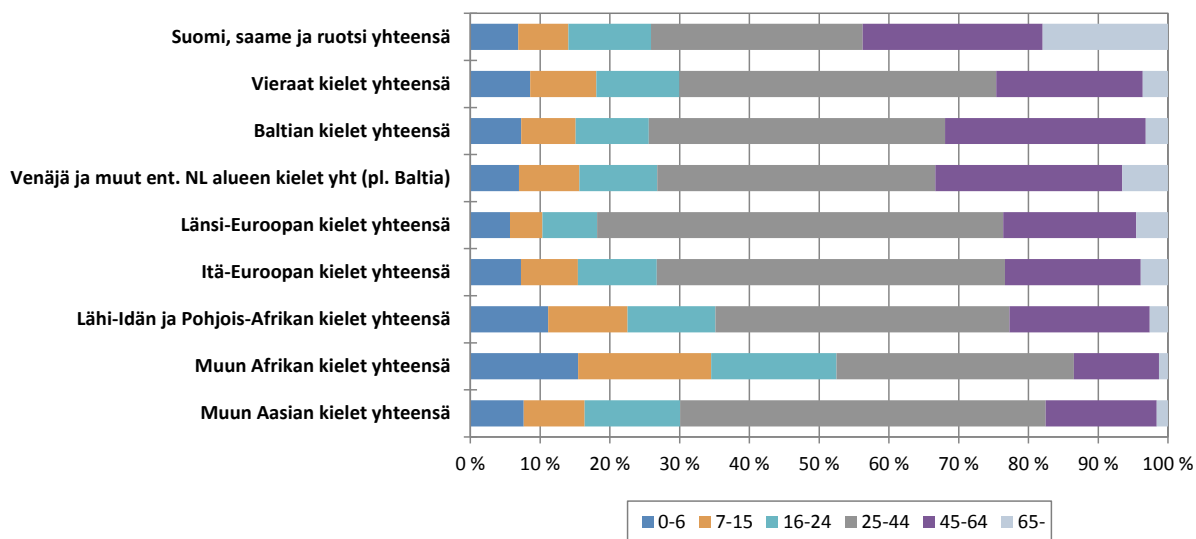

Lähde: Tilastokeskus

Afrikkalaisissa ja Lähi-idän kieliryhmissä lasten osuus oli suuri. Esimerkiksi somalinkielisistä 39 prosenttia oli alle 16-vuotiaita vuoden 2014 alussa. Myös muun muassa albaanin-, arabian- ja bengalinkielisillä lasten osuus oli suuri. Länsi-Euroopan kieliryhmiin kuuluvilla lasten osuus oli koko väestöä jonkin verran pienempi. Sen sijaan esimerkiksi vietnamin-, nepalin ja persiankielisistä erityisen suuri osa oli 16–24-vuotiaita.

Työikäisten osuudet ovat suurimmat eurooppalaisissa ja aasialaisissa kieliryhmissä. Muun muassa italian-, espanjan- ja hindinkielisistä yli 80 prosenttia oli 25–64-vuotiaita vuoden 2014 alussa. Yli 65-vuotiaiden osuus oli suurista kieliryhmistä suurin saksan-, venäjän-, ja puolankielisillä, mutta heilläkin osuus oli selvästi alle 10 prosenttia.

Kuva 10. Kieliryhmät ikäluokan mukaan Helsingissä 1.1.2014

Lähde: Tilastokeskus

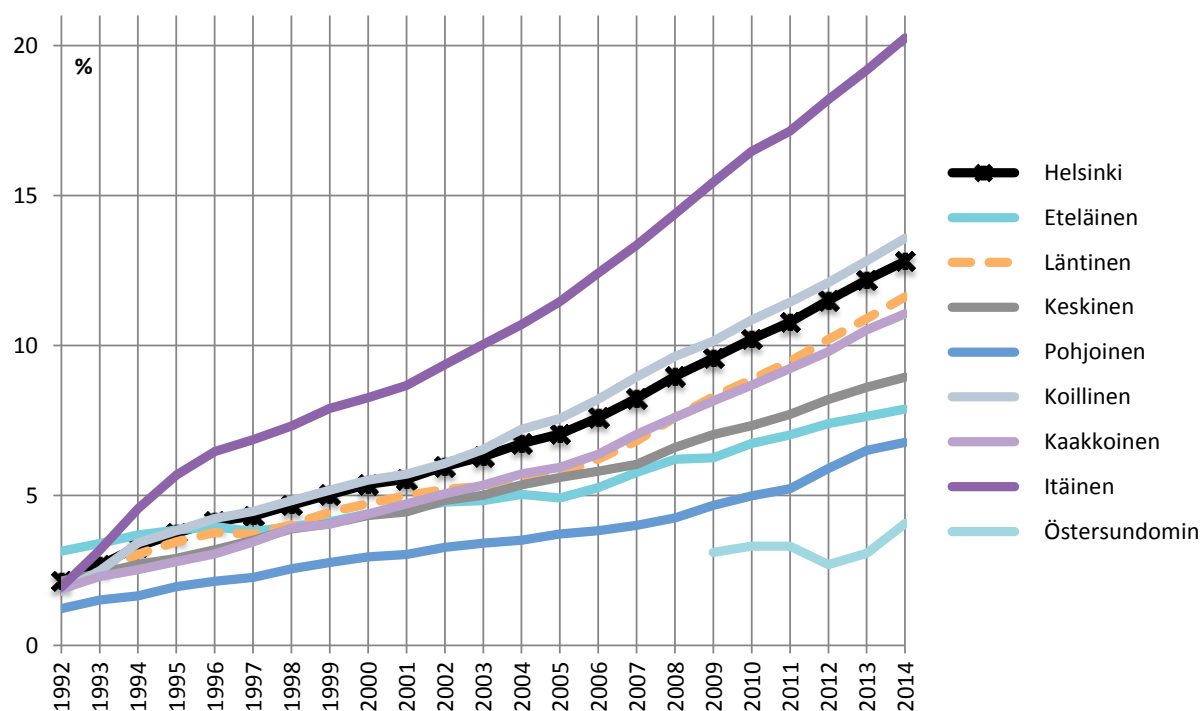
Helsingin ulkomaan kansalaisista 8 prosenttia oli vuoden 2014 alussa Suomessa syntyneitä. Osuus vaihtelee huomattavasti eri kansallisuusryhmissä. Ruotsin kansalaisista 37 prosenttia oli syntynyt Suomessa. Tanskalaisista, norjalaisista ja sveitsiläisistä Suomessa syntyneitä oli noin 20 prosenttia ja Kongon demokraattisen tasavallan kansalaisista jopa noin 30 prosenttia. Irakilaisista ja turkkilaisista noin 10 prosenttia ja somalialaisista 17 prosenttia oli syntynyt Suomessa. Suomessa syntyneiden osuus heijastelee toisaalta maassa oleskelun kestoa ja toisaalta historiallisia yhteyksiä sekä maantieteellistä sijaintia suhteessa Suomeen. Suomessa syntyneiden osuus on korkeampi lähialueen kansalaisten sekä pitkäkhön ajan maassa olleiden pakolaistaustaisten ryhmissä.

5. Vieraskielisten alueellinen sijoittuminen Helsingissä

Helsingin vieraskielisistä 28 prosenttia eli 21 583 henkilöä asui Itäisessä suurpiirissä vuoden 2014 alussa. Osa-alueittain vieraskielisiä oli eniten Kontulassa, Kannelmäessä, Myllypurossa ja Kallahdessa. Vieraskielisten osuus alueen väestöstä oli korkein Meri-Rastilassa, Kallahdessa, Kurkimäessä ja Itäkeskuksessa, joissa vieraskielisiä oli yli 27 prosenttia. Näiden lisäksi yhdeksällä osa-alueella vieraskielisiä oli yli viidesosa alueen väestöstä. Pienin vieraskielisten osuus oli Östersundomissa ja Pohjois-Helsingin pientalovaltaisilla alueilla.

Vielä 1990-luvun alussa vieraskielisiä oli suhteellisesti eniten Eteläisessä suurpiirissä, jossa asui yli neljännes Helsingin vieraskielisistä. 1990-luvun puolivälissä tulomuuton kasvaessa tilanne muuttui ja Itäinen suurpiiri nousi merkittävimmäksi vieraskielisten alueeksi. 1990-luvun alussa vieraskielisiä oli suhteellisesti eniten Ullanlinnassa, Kampinmalmilla ja Reijolassa. Vuoden 2014 alussa näiden alueiden vieraskielisten osuus oli alle kaupungin keskiarvon.

Kuva 11. Vieraskielisten osuus alueen koko väestöstä suurpiireittäin Helsingissä 1992–2014

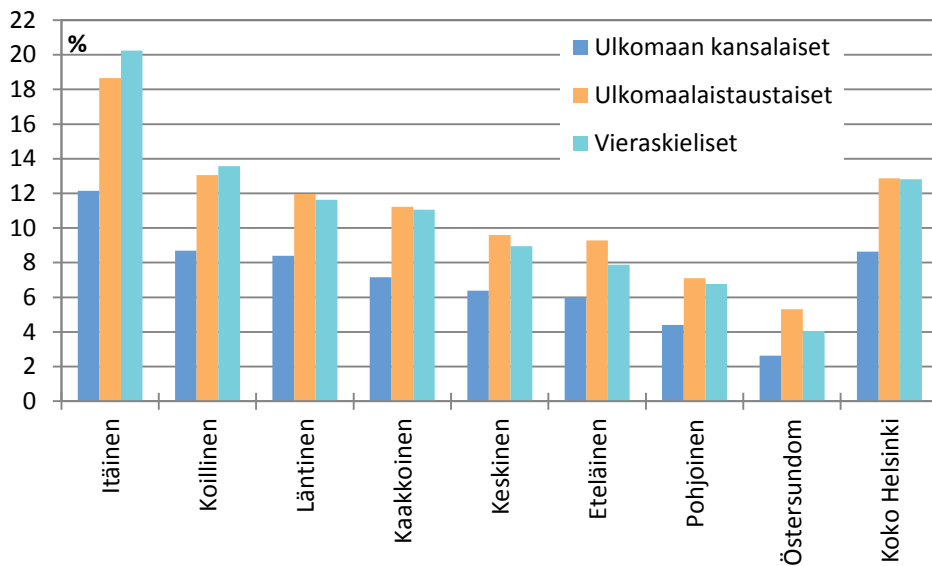

Lähde: Tilastokeskus

Vieraskielisten osuus on kasvanut nopeasti erityisesti Itäisessä suurpiirissä: Kurkimäessä, Kallahdessa ja Kontulassa vieraskielisten osuus kasvoi noin 15 prosenttiyksikköä vuosina 2004–2013. Vuosaaressa, Puotinharjussa ja Puotilassa osuus on kasvanut noin 13 prosenttiyksikköä. Vieraskielisten osuuden kasvu oli pientä, vain noin 1,5 prosenttiyksikköä, Länsi-Pakilan, Vironniemen sekä Tuomarinkylän peruspiireissä.

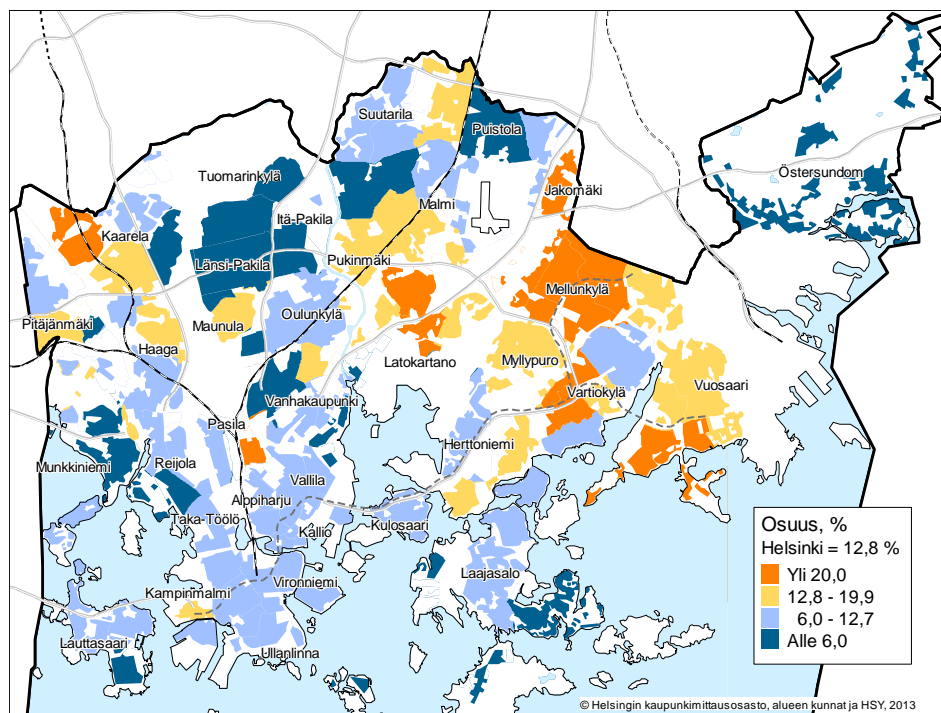
Helsingin suurimmat vieraskielisten ryhmät olivat vuoden 2014 alussa keskittyneet Itäiseen, Koilliseen ja Läntiseen suurpiiriin. Venäjän-, viron- ja somalinkielisistä kaksi kolmesta asui näissä suurpiireissä. Helsingin neljänneksi suurimmasta kieliryhmästä, englanninkielisistä, asui näillä alueilla alle 40 prosenttia. Joka neljäs englanninkielinen asui Eteläisessä suurpiirissä.

Kuva 12. Ulkomaan kansalaisten, ulkomaalaistaustaisten ja vieraskielisten osuudet suurpiireittäin alueen koko väestöstä Helsingissä 1.1.2014

Lähde: Tilastokeskus

Kuva 13. Vieraskielisten osuus alueen koko väestöstä osa-alueittain Helsingissä 1.1.2014

Kartasta on poistettu alueet, joissa asukkaita on 100 tai vähemmän.
 Lähde: Tilastokeskus, karttatoteutus Helsingin kaupungin tietokeskus

6. Syntyperältään ulkomaalaiset

Helsingissä asui vuoden 2014 alussa 80 474 syntyperältään ulkomaalaista henkilöä, mikä oli 13,1 prosenttia koko väestöstä. Syntyperältään ulkomaalaisista useampi kuin neljä viidestä oli syntynyt ulkomailla eli kuului ulkomaalaista syntyperää olevien ensimmäiseen sukupolveen. Vajaan viidesosan kummatkin vanhemmat olivat syntyneet ulkomailla, mutta henkilö oli itse syntynyt Suomessa. Heidän katsotaan kuuluvan syntyperältään ulkomaalaisten toiseen sukupolveen. Ulkomaalaista syntyperää olevia on Helsingissä suurin piirtein saman verran kuin vieraskielisiä.

Suomessa ja ulkomailla syntyneet syntyperältään ulkomaalaiset eroavat ikärakenteeltaan toisistaan. Niistä syntyperältään ulkomaalaisista, jotka ovat syntyneet Suomessa, pääosa on alle 15-vuotiaita. Sen sijaan ensimmäisen sukupolven maahanmuuttajissa on lähinnä työikäisiä. Tulevaisuudessa Suomessa syntyneiden syntyperältään ulkomaalaisten määrä tulee kasvamaan. Toisen sukupolven vanhetessa myös työikäisten Suomessa syntyneiden mutta syntyperältään ulkomaalaisten määrä kasvaa.

Taulukko 4. Syntyperältään ulkomaalaiset¹⁾ iän ja syntymämaan mukaan Helsingissä 1.1.2014

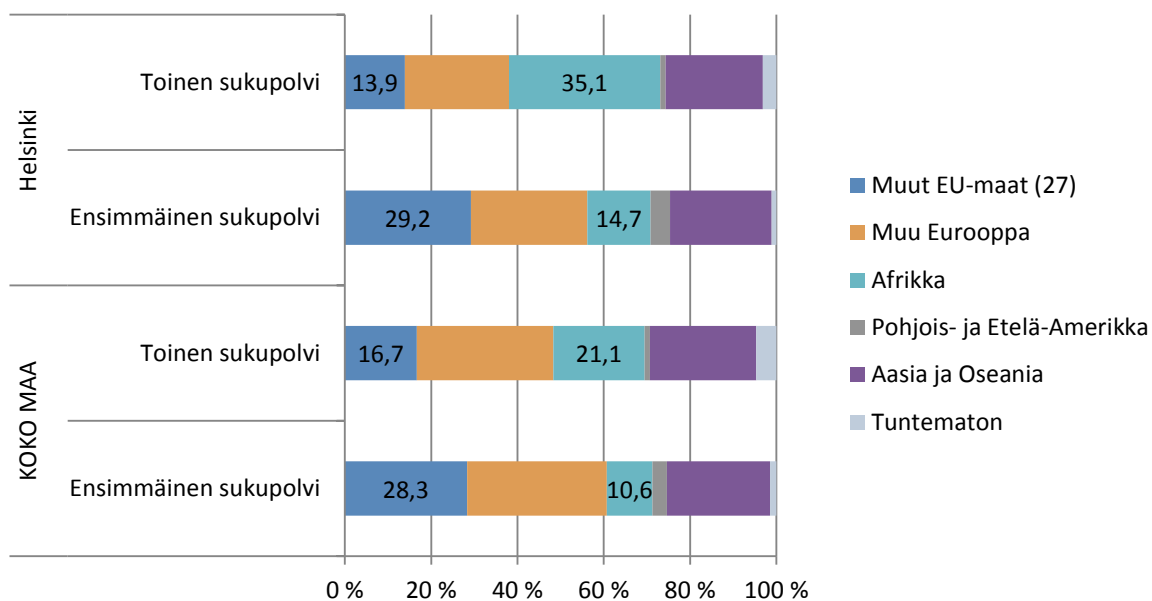
Ikä	Syntymämaa		Ulkomaat		Yhteensä	
	Suomi Lkm	%	Lkm	%	Lkm	%
Ikäluokat yhteensä	13 256	100	67 218	100	80 474	100
0-6	5 915	44,6	1 306	1,9	7 221	9,0
7-15	4 647	35,1	3 041	4,5	7 688	9,6
16-17	806	6,1	803	1,2	1 609	2,0
18-24	1 290	9,7	6 316	9,4	7 606	9,5
25-64	343	2,6	52 025	77,4	52 368	65,1
65+	255	1,9	3 727	5,5	3 982	4,9

¹⁾ henkilö, jonka molemmat vanhemmat ovat syntyneet ulkomailla
Lähde: Tilastokeskus

Vuoden 2014 alussa toiseen sukupolveen kuuluvien joukossa oli ensimmäiseen sukupolveen verrattuna suhteellisesti vähemmän sellaisia, joiden taustamaanosa oli toinen EU-maa. Sen sijaan afrikkalaistaustaisten osuus oli Suomessa syntyneillä selvästi suurempi. Nämä erot olivat suurempia kuin koko maassa keskimäärin. Lisäksi toisen sukupolven sukupuolijakaumat vaihtelivat taustamaanosittain vähemmän kuin ensimmäisellä sukupolvella.

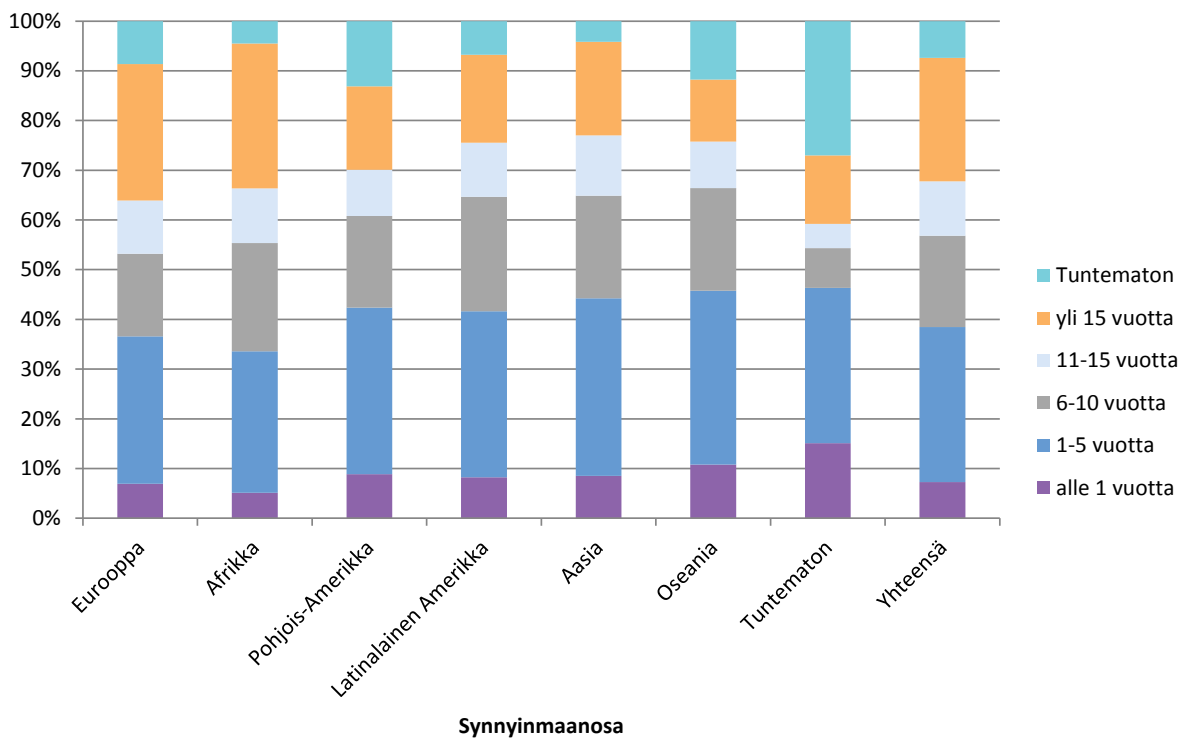
Maahanmuutto on Helsingissä vielä kohtalaisen tuore ilmiö, sillä suurin osa ulkomailla syntyneistä helsinkiläisistä on ollut Suomessa alle 10 vuotta. Euroopasta tai Afrikasta muuttaneista yli neljäsosa on kuitenkin asunut Suomessa yli 15 vuotta. Muihin maansiin verrattuna Aasiasta, Latinalaisesta Amerikasta ja Oseaniasta muuttaneet ovat olleet maassa vasta vähän aikaa.

Kuva 14. Syntyperältään ulkomaalaiset¹⁾ taustamaanosan mukaan Helsingissä 1.1.2014

¹⁾ henkilö, jonka molemmat vanhemmat ovat syntyneet ulkomailla
Lähde: Tilastokeskus

Kuva 15. Ulkomailla syntyneiden synnyinmaanosat maassaoloajan mukaan Helsingissä 1.1.2014

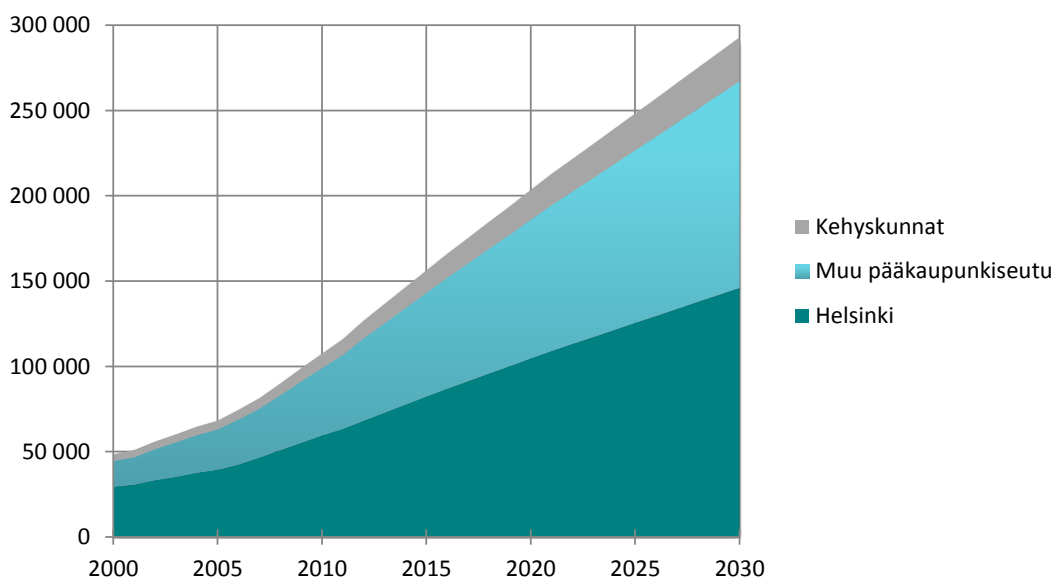

Lähde: Tilastokeskus

7. Vieraskielisen väestön ennuste

Helsingin ja Helsingin seudun vieraskielisen väestön ennuste on laadittu pääkaupunkiseudun kuntien tilasto- ja tutkimusyksikköjen yhteistyönä vuonna 2012. Helsingin vieraskielisen väestön määrän ennustetaan kasvavan noin 68 000 henkilöllä vuoteen 2030 mennessä: Helsingissä asuisi noin 150 000 vieraskielistä, mikä olisi 20 prosenttia asukkaista. Helsingin seudulla vieraskielisiä asuisi lähes 300 000 henkeä, mikä olisi noin 18 prosenttia asukkaista. Vieraskielisten osuus väestön kasvusta olisi Helsingissä jopa 72 prosenttia ja Helsingin seudulla 62 prosenttia.

Kuva 16. Vieraskielinen väestö Helsingin seudulla 2000–2013 ja ennusteen mukaan vuoteen 2030

Helsingissä asui vuoden 2014 alussa 6 729 alle kouluikäistä vieraskielistä lasta. Määrän arvioidaan kasvavan vuoteen 2020 mennessä 8 700:aan ja vuoteen 2030 mennessä 10 500:aan. Vieraskielisten lasten osuus kaikista 0–6-vuotiaista kasvaa nykyisestä 15 prosentista 22 prosenttiin vuoteen 2030 mennessä.

Peruskouluikäisten 7–15-vuotiaiden vieraskielisten määrän ennustetaan kasvavan nykyisestä 7 430:sta vajaaseen 10 000:een vuonna 2020 ja 13 800:aan vuonna 2030. Osuus koko ikäluokasta kasvaa nykyisestä noin 16 prosentista 23 prosenttiin vuoteen 2030 mennessä.

Helsingin kotimaankielisen työikäisen 20–64-vuotiaan väestön ennustetaan vähenevän lähes 28 000 henkilöllä vuoteen 2030 mennessä. Saman ikäryhmän vieraskielisten määrän arvioidaan kuitenkin kasvavan 45 000 henkilöllä, joten kokonaisuudessa Helsingin työikäisten määrä kasvaa. Eniten ikäryhmistä muuttuisi vanhempien työikäisten määrä vieraskielisen väestön ikääntyessä. Helsinkiläisistä 40–64-vuotiaista reilu kymmenesosa oli vuoden 2014 alussa vieraskielinen, vuonna 2030 jo noin neljäsosa.

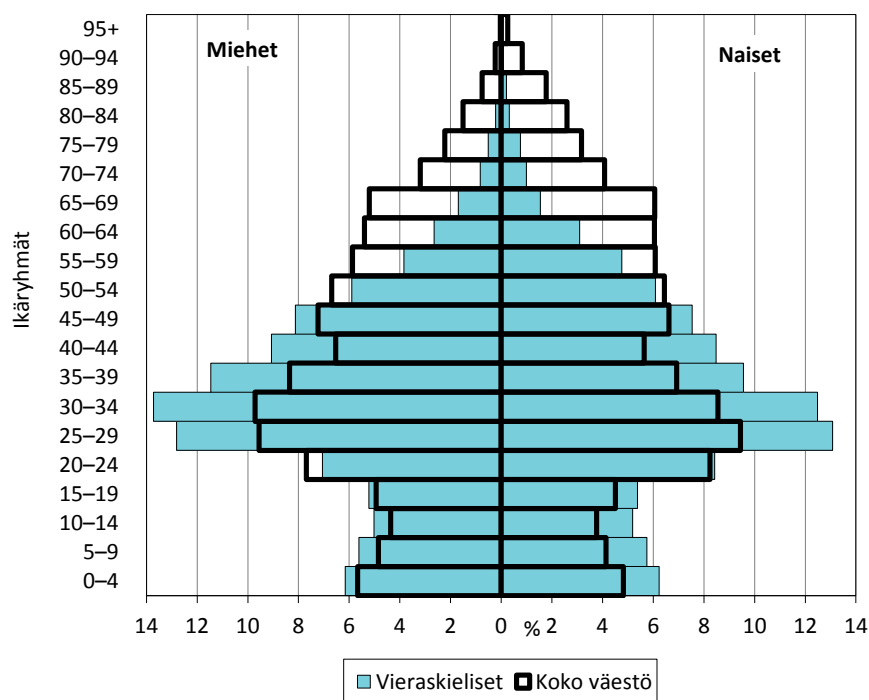
Koska vieraskielisten ikärakenne on nuorempi kuin kantaväestön, kohentuu demografinen huoltosuhde (ks. laatuseloste) jonkin verran vieraskielisten määrän kasvaessa. Vuonna 2030 vieraskielisillä ennustetaan olevan 0,32 ja kotimaankielisillä 0,59 huollettavaa työikäistä kohden. Vieraskielisten yli 65-vuotiaiden määrä nousee ennusteen mukaan 10 000 hengellä noin yhdeksään prosenttiin koko väestöstä vuoteen 2030 mennessä.

Paitsi venäjän- myös vironkielisten määrän ennustetaan kasvavan vuoteen 2030 mennessä yli 10 000 hengellä. Lisäksi sekä Länsi-Euroopan että Lähi-idän ja Pohjois-Afrikan kieliä puhuvien määrän ennustetaan kasvavan noin 8 500 hengellä. Muita afrikkalaisia kieliä puhuvien määrän

ennustetaan kasvavan noin 10 000 hengellä ja aasialaisia kieliä puhuvien määrän jopa 12 000 hengellä. Ennusteen mukaan venäjänkieliset ovat vuonna 2030 Helsingin suurin vieraskielisten ryhmä hieman yli neljän prosentin väestöosuudellaan.

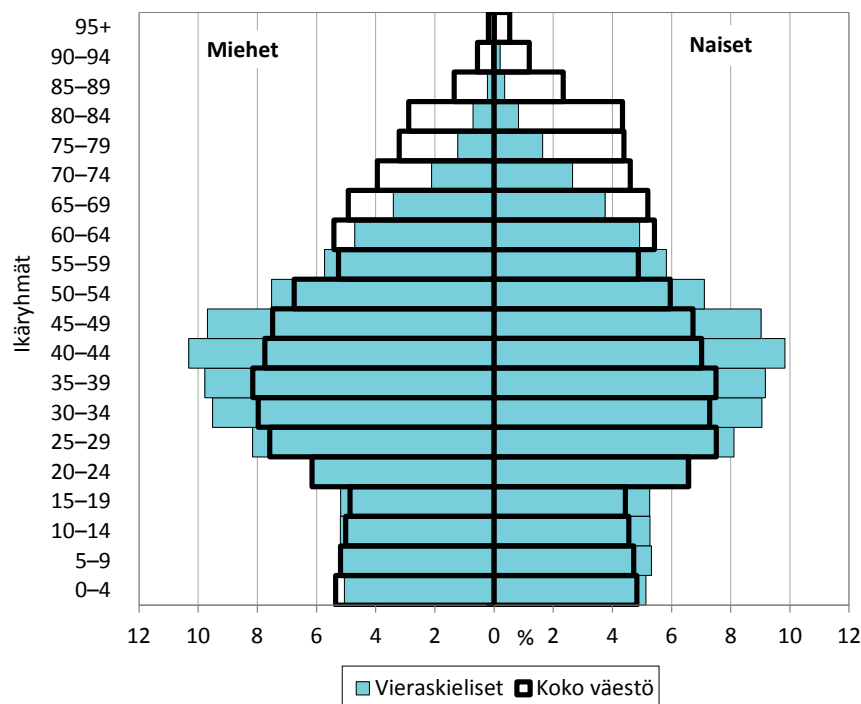
Jotkin kieliryhmät ovat kehittyneet väestöennusteen laatimisen jälkeen hieman toisin kuin ennustettiin. Erityisesti vironkielisten ja Lähi-Idän ja Pohjois-Afrikan kieliryhmään kuuluvien määrä oli vuoden 2014 alussa ennustettua korkeampi.

Kuva 17. Koko väestön ja vieraskielisten ikärakenne Helsingissä 1.1.2014

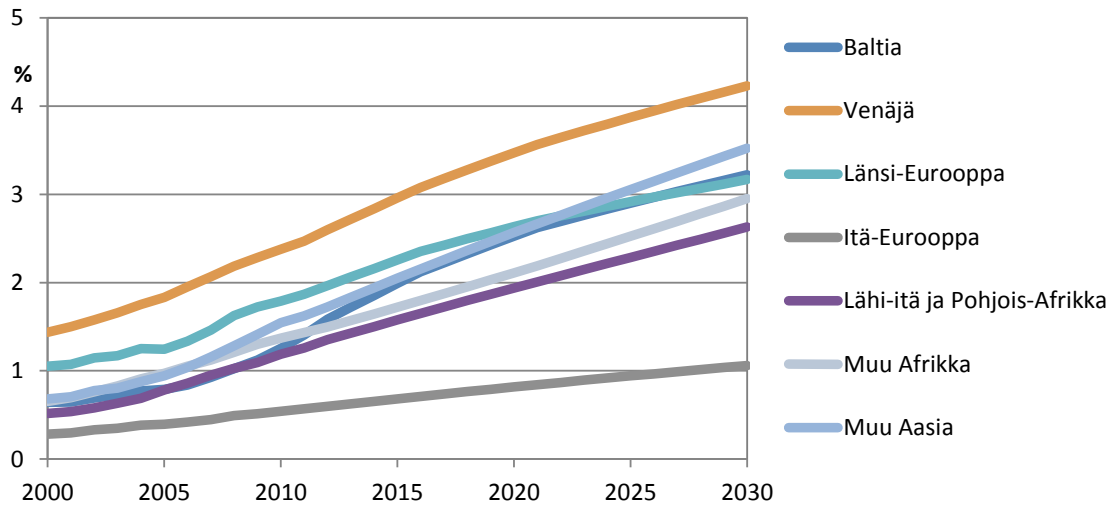

Lähde: Tilastokeskus

Kuva 18. Koko väestön ja vieraskielisten ikärakenne Helsingissä vuonna 2030 ennusteen mukaan

Kuva 19. Helsingin vieraskielisen väestön osuus kieliryhmittäin koko väestöstä 2000–2013 ja ennusteen mukaan vuoteen 2030

8. Muuttoliike

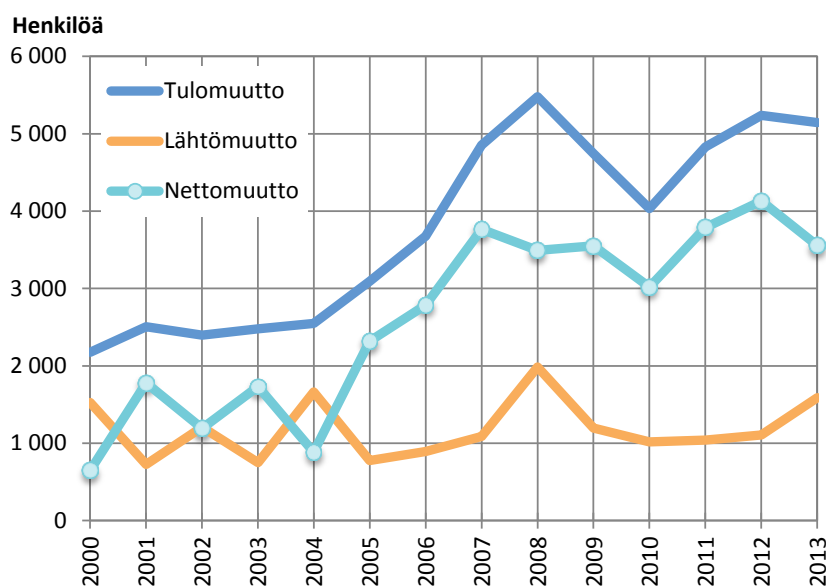
8.1 Ulkomainen tulo- ja lähtömuutto

Vuonna 2013 ulkomailta muutti 6 890 henkeä Helsinkiin. Näistä vieraskielisiä oli 5 144 eli 75 prosenttia. Vieraskielisten tulomuutto hidastui hieman vuosina 2008–2010, kasvoi jälleen vuosina 2011 ja 2012 ja laski hieman edellisvuodesta vuonna 2013. Vuonna 2013 Helsingistä muutti ulkomaille 4 105 henkilöä. Vieraskielisiä heistä oli 1 589 eli yli kolmannes. Vaalivuosina lähtömuutot ovat poikkeuksellisen korkeita, koska tuolloin väestörekisteri tarkastetaan ja ilmoittamattomat lähtömuutot kirjataan.

Vuosina 2000–2013 Helsinkiin on muuttanut yhteensä 78 304 henkilöä ulkomailta, ja heistä 53 194 eli 68 prosenttia oli vieraskielistä. Ulkomaisessa muuttoliikkeessä Helsinki on saanut kotimaankielisistä tappiota noin 4 500 henkeä 2000-luvulla, mutta vieraskielisistä muuttovoittoa on tullut lähes 37 000 henkeä.

Ulkomailta Helsinkiin vuonna 2013 muuttaneista vieraskielistä 15 prosenttia oli alle 15-vuotiaita. Vajaa kolmannes muuttajista oli 30–44-vuotiaita. Helsingistä ulkomaille lähteneistä vieraskielisistä noin 40 prosenttia oli 30–44-vuotiaita. Helsinki saa muuttovoittoa vieraskielisistä kaikissa muissa ikäryhmissä paitsi 65 vuotta täyttäneissä. Vuonna 2013 yli 70 prosenttia muuttovoitosta kertyi 20–44-vuotiaista.

Kuva 20. Vieraskielisten tulo-, lähtö- ja nettomuutto ulkomaiden ja Helsingin välillä 2000–2013

Lähde: Tilastokeskus

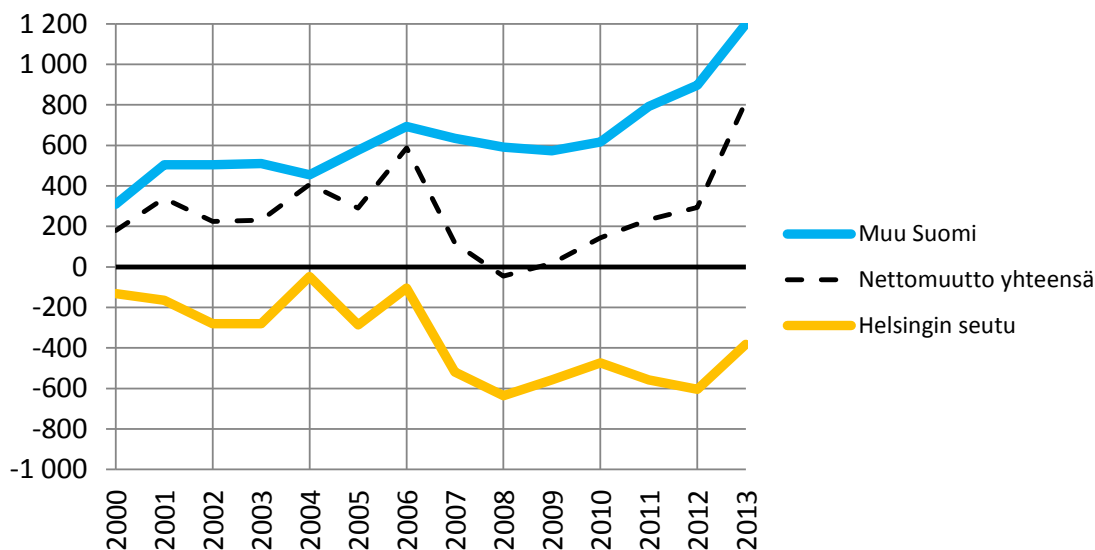
8.2 Kotimainen tulo- ja lähtömuutto

Vuonna 2013 muualta Suomesta muutti 33 009 henkeä Helsinkiin. Heistä 4 958 eli 15 prosenttia oli vieraskielisiä. Helsingistä lähti 28 923 muualle Suomeen, ja heistä 4 141 eli 14 prosenttia oli vieraskielisiä.

Vieraskielisten kotimaisessa muuttoliikkeessä sekä lähtö- että tulomuutot ovat kasvaneet voimakkaasti koko 2000-luvun. Tämä liittyy vieraskielisten kasvaneeseen määrään koko maassa. Kotimaankielisen väestön muuttojen määrät ovat taas pysyneet melko tasaisina. Vuonna 2000 vieraskielisten osuus kotimaisista lähtö- ja tulomuutoista oli reilut neljä prosenttia, vuonna 2013 jo noin 15 prosenttia.

Helsingin seudun sisäisessä muuttoliikkeessä Helsinki menetti vuosina 2008–2012 muuttotappiona vieraskielistä väestöä muihin seudun kuntiin keskimäärin yli 550 henkeä vuodessa, mikä on kolminkertaisesti verrattuna vuosien 2000–2005 määriin. Muuttotappio kuitenkin pieneni yli 200 hengellä -382 henkeen vuonna 2013. Suuremmat muutokset ovat silti olleet kotimaankielisten muuttoissa, sillä vuonna 2013 kotimaankielisen väestön muuttotappiot muuttuivat 12 hengen muuttovoitoksi, kun 2000-luvun alussa muuttotappiot olivat jopa yli 4 000 henkeä vuosittain. Muualta Suomesta Helsinki saa kasvavaa vieraskielisen väestön muuttovoittoa, vuonna 2013 noin 1 200 henkeä. Nettomuutto oli selvästi suurempi kuin koskaan 2000-luvulla.

Kuva 21. Helsingin vieraskielisten muuttovoitto ja -tappio muulta Helsingin seudulta ja muusta Suomesta 2000–2013

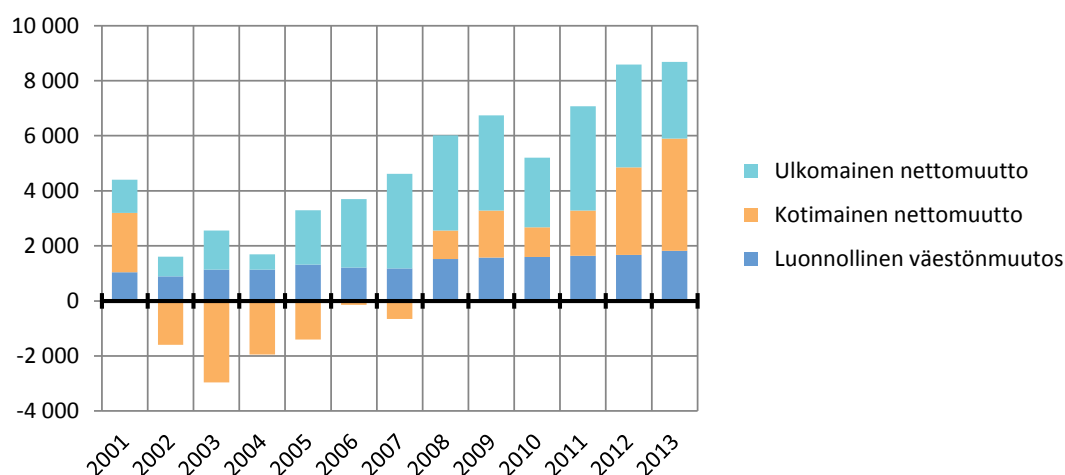

Lähde: Tilastokeskus

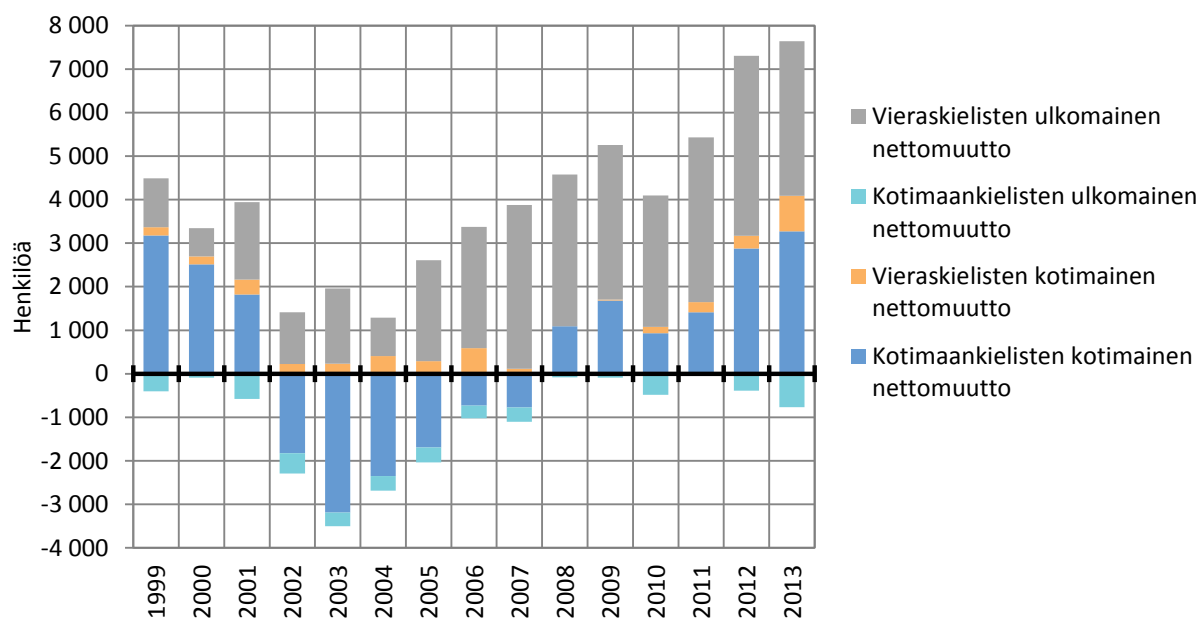
8.3 Kokonaisuutto

Helsingiläisten määrä kasvaa. Luonnollinen väestönkasvu on ollut Helsingissä positiivista ja viime vuosina lisääntyvää: syntyneiden määrä on ylittänyt kuolleiden määrän vuosittain yli 1 500 hengellä. Ulkomainen nettomuutto on ollut viime vuodet tasaista: Helsinkiin on vuoden 2005 jälkeen muuttanut joka vuosi ulkomailta noin 2 500–3 800 henkeä enemmän kuin Helsingistä ulkomaille. Kotimainen nettomuutto on heilahdellut enemmän. Helsingistä muualle Suomeen muuttaneiden määrä ylitti Helsinkiin muuttaneiden määrän vuosina 2002–2007, mutta sen jälkeen kotimainen muuttovoitto on kasvattanut Helsingin väkilukua. Vuonna 2013 kotimainen muuttovoitto oli jopa yli 4 000 henkeä.

Helsingin vieraskielisten muuttoliikkeelle on luonteenomaista runsas tulomuuttoliike ulkomailta sekä kohtalaisen vilkas muuttoliike maan sisällä. Vieraskielisten määrä kasvaa Helsingissä etenkin ulkomaisen mutta myös kotimaisen muuttoliikkeen ansiosta.

Kuva 22. Helsingin väestönmuutokset 2001–2013

Lähde: Tilastokeskus

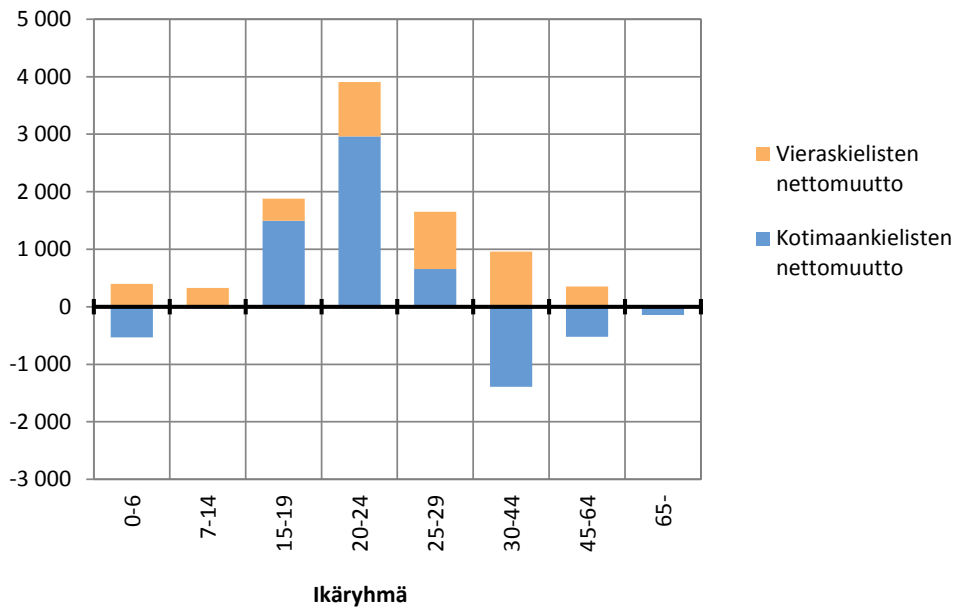
Kuva 23. Helsingin kotimainen ja ulkomainen nettomuutto äidinkielen mukaan 1999–2013

Lähde: Tilastokeskus

Helsinki saa kotimaankielisissä eniten muuttovoittoa nuorista 15–24-vuotiaista ja muuttotappiota eniten 30–44-vuotiaista ja pienistä lapsista. Vieraskielisissä Helsinki sen sijaan on saanut muuttovoittoa erityisesti 20–44-vuotiaista. Vieraskielisten ulkomainen nettomuutto on selkeästi positiivista kaikissa muissa ikäluokissa paitsi 65 vuotta täyttäneissä. Vuonna 2013 kotimainen nettomuutto oli vieraskielisillä lievästi negatiivista ainoastaan 30–44-vuotiailla.

Vuonna 2013 Helsinki sai vieraskielisistä eniten nettomuuttovoittoa viron-, venäjän-, arabian-, somalin- sekä kurdinkielisistä. Tulomuutoista viron- ja venäjänkieliset muodostivat yhdessä yli 30 prosenttia. Tulijoista 7 prosenttia oli englanninkielisiä ja somalin- ja arabiankielisiä 5 prosenttia. Kiinan-, kurdin- ja espanjankielisiä oli muutama prosentti.

Kuva 24. Helsingin nettomuutto vuonna 2013 äidinkielen ja iän mukaan

Lähde: Tilastokeskus

9. Perheet ja syntyvyys

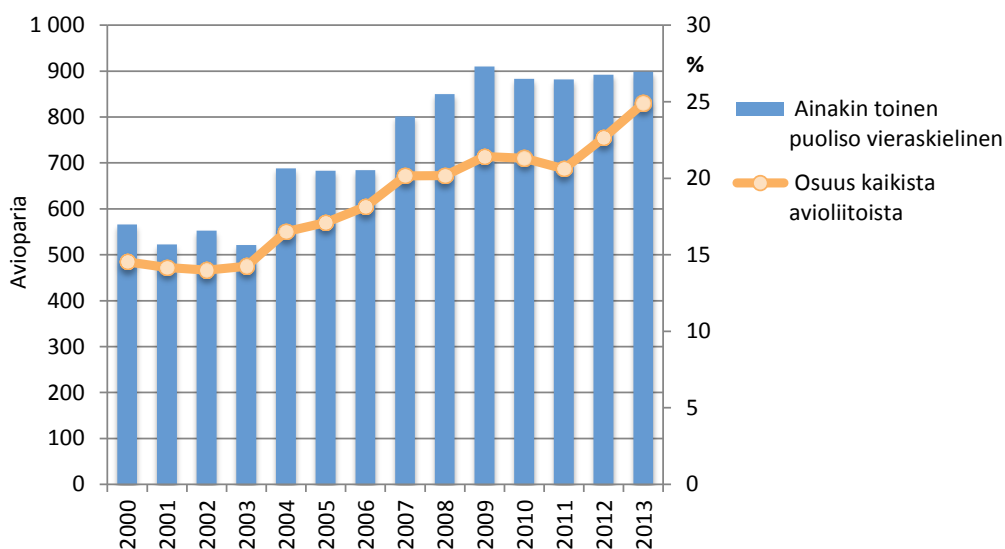
9.1 Avioliitot

Vieraskieliset naiset ovat kotimaankielisiä todennäköisemmin naimisissa. Vuoden 2014 alussa vieraskielisistä naisista oli naimisissa 43 prosenttia ja kotimaankielisistä 33 prosenttia. Ero oli suurin nuorissa ikäluokissa. 18–29-vuotiaista vieraskielistä naisista 26 prosenttia oli naimisissa, kun taas kotimaankielisistä naimisissa oli 8 prosenttia. Vanhemmissa ikäluokissa erot kieliryhmien välillä olivat pienempiä, sillä kotimaankielisten naimisissa olevien osuus oli vanhemmissa ikäryhmissä selvästi nuoria ikäryhmiä suurempi.

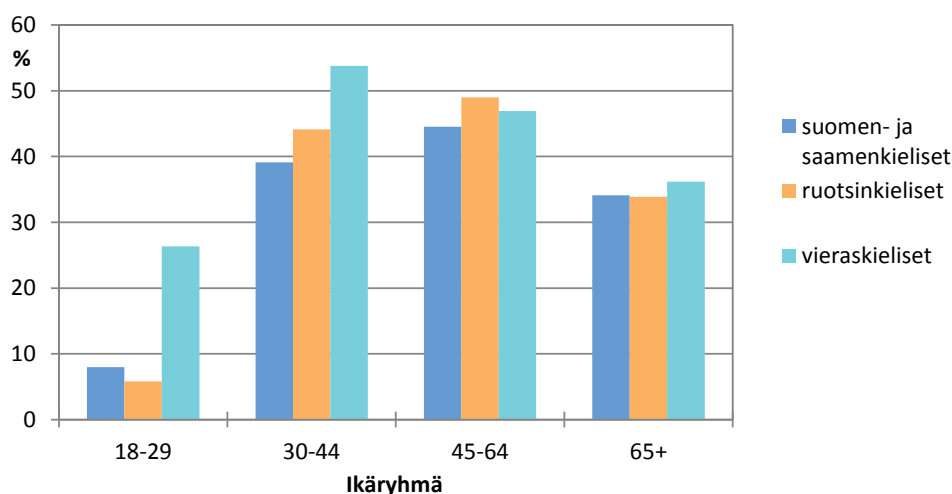
Kotimaankieliset naiset avioituvat miehiä useammin vieraskielisen puolison kanssa. Vuoden 2013 aikana helsinkiläiset kotimaankieliset naiset solmivat 427 avioliittoa vieraskielisen miehen kanssa. Kun katsotaan helsinkiläisiä naisia, kahden vieraskielisen välisiä avioliittoja solmittiin 294. Avioliittoja, joissa ainakin toinen puolisoista oli vieraskielinen, solmittiin yhteensä 898. Määrä oli noin 25 prosenttia kaikista vuonna 2013 solmituista avioliitoista.

Kotimaan- ja vieraskielisen välisissä avioliitoissa on kieliryhmittäisiä eroja. Somalin-, kurdin- ja persiankieliset olivat pääasiassa aviossa samankielisen puolison kanssa. Sen sijaan englannin-, saksan-, espanjan- ja ranskan-kielisistä suurin osa oli naimisissa suomenkielisen puolison kanssa. Venäjän- ja vironkielisistä naisista ja arabiankielisistä miehistä suurin osa oli naimisissa samankielisen puolison kanssa, mutta noin kolmasosa heistä oli naimisissa suomenkielisen kanssa.

Kuva 25. Helsingissä avioliiton solmineet avioparit 2000–2013, joissa ainakin toinen puoliso on vieraskielinen, sekä osuus kaikista saman vuoden aikana solmituista avioliitoista

*Naisen asuinpaikan mukaan (helsinkiläiset naiset), ulkomailla asuvat poistettu
Lähde: Tilastokeskus*

Kuva 26. Naimisissa olevien osuus naisten ikäryhmästä suomen- ja saamen-, ruotsin- ja vieraskielisillä Helsingissä 1.1.2014

Lähde: Tilastokeskus

9.2 Lapsiperheet

Helsingissä oli vuoden 2014 alussa 14 747 sellaista perhettä, joissa lasten vanhemmista ainakin toinen (tai yksinhuoltaja) oli vieraskielinen. Osuus oli 20 prosenttia kaikista sellaisista perheistä, joissa oli lapsia. Osassa näistä perheistä on vain täysi-ikäisiä lapsia. Sellaisia lapsiperheitä, joissa on alle 18-vuotiaita lapsia, oli Helsingissä 57 806. Näistä 22 prosenttia eli 12 923 oli perheitä, joissa ainakin toinen vanhemmista oli vieraskielinen.

Vieraskielisissä perheissä oli muita perheitä vähemmän sellaisia perheitä, joissa ei ole alaikäisiä lapsia. Kaikista helsinkiläisistä lapsiperheistä 21 prosentissa ei ollut alaikäisiä lapsia. Tällaisia perheitä oli 18 prosenttia niistä perheistä, joissa molemmat vanhemmat olivat kotimaankielisiä, ja 11 prosenttia niistä perheistä, joissa toinen vanhemmista oli vieraskielinen, sekä 9 prosenttia niistä perheistä, joissa molemmat vanhemmat olivat vieraskielisiä. Eroa selittää osin vieraskielisen väestön kotimaankielisiä nuorempi ikärakenne.

Taulukko 5. Perheet, joissa on lapsia, vanhempien äidinkielen mukaan Helsingissä 1.1.2014

Vanhemman äidinkieli	Perheitä	Henkilöitä/ perhe	Lapsia/ perhe	Ei alaikäisiä lapsia %	Pienten lasten perheet % ¹⁾	Suuret perheet ²⁾
Vain kotimaankieli	39 167	3,71	1,71	18,2	46,9	10,5
Kotimaankieli ja muu kieli	5 052	3,66	1,66	10,5	58,6	10,5
Vain muu kieli	5 593	4,07	2,07	9,5	60,0	21,4
Yksinhuoltaja kotimaankieli	19 653	2,42	1,42	34,7	23,6	5,3
Yksinhuoltaja muu kieli	4 102	2,69	1,69	18,6	40,5	12,3
Yhteensä	73567	3,33	1,65	21,4	42,1	10,0

¹⁾ Perheet, joissa alle 7-vuotiaita lapsia.

²⁾ Perheet, joissa 3 tai useampia alle 18-vuotiaita lapsia.

Lähde: Tilastokeskus

Myös lasten määrä oli vieraskielisissä perheissä suurempi. Helsinkiläisten lapsiperheiden yleinen lapsiluku oli 1,65. Kotimaankielisissä perheissä lapsia oli keskimäärin 1,71 ja kahden vieraskielisen vanhemman perheissä 2,07. Kotimaankielisistä lapsiperheistä 11 prosentissa oli

kolme tai useampia lapsia. Näin suurten perheiden osuus oli 21 prosenttia molempien vanhempien ollessa vieraskielisiä. Myös pienten lasten perheet olivat yleisempiä vieraskielisillä.

9.3 Syntyvyys

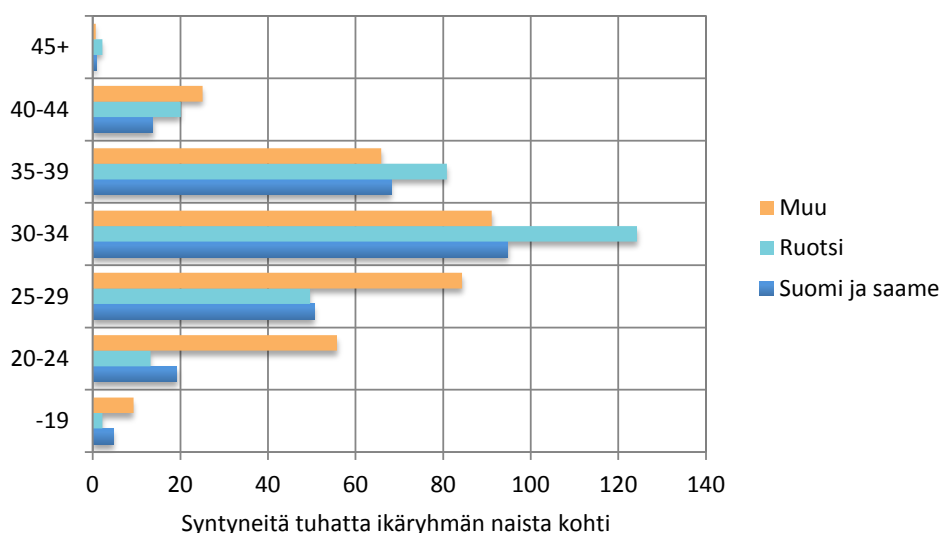
Helsingissä syntyi 6 789 lasta vuonna 2013. Tuhatta 15–49-vuotiasta naista kohden syntyi 42 lasta. Suomen- ja saamenkielisillä syntyi 40, ruotsinkielisillä 43 ja vieraskielisillä 54 lasta tuhatta kieliryhmän 15–49-vuotiasta naista kohden. Vieraskielisten naisten hedelmällisyys laski hieman edellisvuodesta.

Kotimaankieliset äidit saivat lapsensa keskimäärin vanhempana kuin vieraskieliset äidit. Vuonna 2013 vieraskieliset 20–24-vuotiaat naiset saivat 55 lasta kieliryhmän tuhatta vastaavan ikäistä naista kohden, kun suomen- ja saamenkielisillä vastaava luku oli 19. Myös 25–29-vuotiaiden hedelmällisyys on vieraskielisillä korkeampi kuin kotimaankielisillä. Kotimaankielisten hedelmällisyys on sen sijaan vieraskielisiä korkeampaa 30–39-vuotiailla.

Vuonna 2013 Helsingin kokonaishedelmällisyysluku oli 1,31. Helsingin hedelmällisyysluku oli selvästi pienempi kuin Espoossa (1,90) ja Vantaalla (1,74). Helsingin vieraskielisten hedelmällisyysluku oli koko väestöä korkeampi, 1,64. Vieraskielisten hedelmällisyys oli korkeampi myös Espoossa (2,27) ja Vantaalla (2,16).

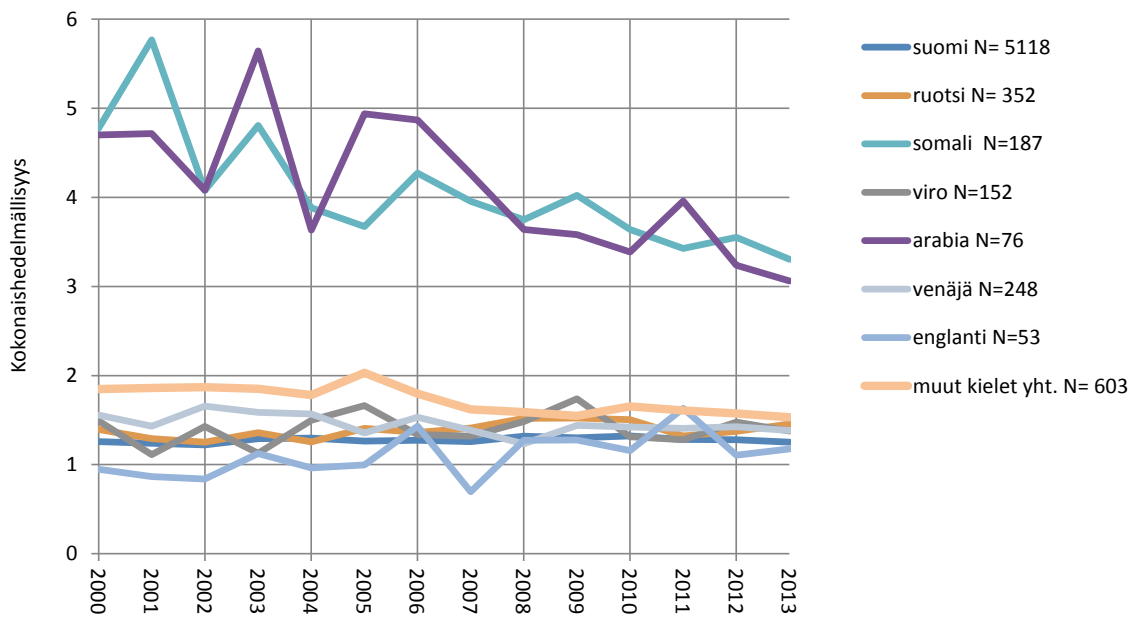
Syntyvyys vaihtelee eri kieliryhmissä. Suurista kieliryhmistä viron-, venäjän-, ja englanninkielisten hedelmällisyys ei juuri poikkea kotimaankielisten hedelmällisyydestä vuonna 2013. Somaalin- ja arabiankielisten kokonaishedelmällisyysluku oli sen sijaan yli kaksinkertainen verrattuna koko väestöön, vaikka kieliryhmien hedelmällisyys on laskenut 2000-luvulla. Vieraskielisten hedelmällisyys on kaiken kaikkiaan laskenut 2000-luvulla, kun taas kotimaankielisten hedelmällisyys on pysynyt vakaana.

Kuva 27. Hedelmällisyys äidin iän ja äidinkielen mukaan Helsingissä vuonna 2013

Lähde: Tilastokeskus

Kuva 28. Kokonaishedelmällisyys kieliryhmittäin Helsingissä 2000–2013 (N>50)

N=syntyneiden lasten määrä vuonna 2013
Lähde: Tilastokeskus

Yleisellä syntyvyysluvulla tarkoitetaan elävänä syntyneiden määrää keskiikäluvun tuhatta henkeä kohden.

Yleisellä hedelmällisyysluvulla tarkoitetaan elävänä syntyneiden lasten määrää keskiikäluvun tuhatta 15–49 -vuotiasta naista kohden.

Kokonaishedelmällisyysluku saadaan laskemalla yhteen yhdelle ikävuodelle lasketut hedelmällisyysluvut. Näin saatu luku tarkoittaa laskennallista lasten määrää, jonka nainen synnyttää kyseisen vuoden hedelmällisyyden pysyessä voimassa naisen koko hedelmällisen kauden edellyttäen, ettei hän kuole ennen tämän kauden päättymistä.

Lähde: Tilastokeskus

10. Asuminen

10.1 Asutokuntien rakenne

Helsingin 311 243 asutokunnasta oli vuoden 2012 lopussa vieraskielisiä 26 822 eli 8,6 prosenttia. Venäjänkielisten asutokuntia oli eniten: noin neljännes vieraskielisten asutokunnista. Seuraavaksi suurin ryhmä oli vironkielisten asutokunnat 16 prosentin osuudella. Aasialaisia kieliä puhuvia oli 13, englanninkielisiä 7 ja muihin länsieurooppalaisiin kieliryhmiin kuuluvia 10 prosenttia vieraskielisistä asutokunnista. Pohjois-Afrikan ja Lähi-idän kieliä puhuvia asutokunnista oli 7 ja somalinkielisiä 6 prosenttia. Helsingin vieraskielisiin asutokuntiin kuului yhteensä 64 592 henkeä, joista venäjänkielisiä oli 14 121, vironkielisiä 9 351, aasialaisia kieliä puhuvia 9 243 ja somalinkielisiä 6 012.

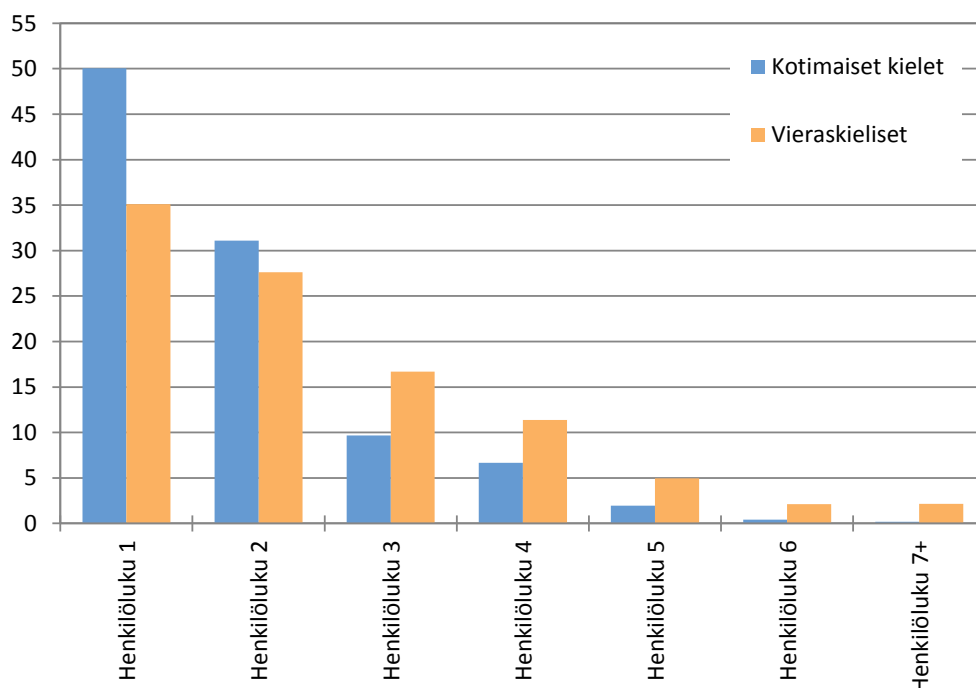
Vieraskieliset asutokunnat ovat keskimäärin kotimaankielisiä asutokuntia suurempia. Vieraskielisistä asutokunnista oli yhden hengen talouksia 35 prosenttia, kun kotimaankielisistä asutokunnista niiden osuus oli 50 prosenttia. Kahden hengen talouksia oli vieraskielisistä asutokunnista 28 ja kotimaankielisistä 31 prosenttia. Monihenkisiä eli viisihenkisiä ja sitä suurempia asutokuntia oli puolestaan kotimaankielisistä 3 prosenttia ja vieraskielisistä 9 prosenttia. Asutokuntien koko vaihtelee kieliryhmittäin. Somalinkielisistä 34 prosenttia oli viisihenkisiä ja sitä suurempia asutokuntia, kun arabiankielisten asutokunnista suuria asutokuntia oli 19 prosenttia ja Pohjois-Afrikan ja Lähi-idän-kieliryhmiin kuuluvista suurista asutokuntia oli 12 prosenttia. Sen sijaan venäjänkielillä monihenkisten asutokuntien osuus oli vain 3 prosenttia eli yhtä suuri kuin kotimaankielisilläkin. Toisin kuin kotimaankielisillä vieraskielisillä yhden hengen asutokuntien osuus on noussut ja suurimpien, 6 ja 7 hengen, asutokuntien osuus hieman pienentynyt vuodesta 2006. Varsinkin somalinkielisillä pienimpien asutokuntien osuus on kasvanut ja suurimpien vähentynyt.

Taulukko 6. Asutokunnat asutokunnan päähenkilön äidinkielen mukaan Helsingissä 31.12.2012

	Asutokuntia	Henkilöitä
Kotimaankieliset	284 421	515 799
Vieraskieliset yhteensä	26 822	64 592
Venäjä	6 730	14 121
Viro	4 353	9 351
Aasia	3 362	9 243
Länsieurooppalaiset kielet (ei englanti)	2 788	6 162
Englanti	1 753	3 849
Pohjois-Afrikan ja Lähi-idän kielet	2 007	4 905
Somali	1 604	6 012
Itäeurooppalaiset kielet (ei venäjä)	1 342	3 364
Arabia	1 172	3 275
Muu Afrikka	804	2 127
Muu tai tuntematon kieli	907	2 183

Lähde: Tilastokeskus

Kuva 29. Asutokunnat äidinkielen ja henkilöluvun mukaan Helsingissä 31.12.2012

Lähde: Tilastokeskus

10.2 Asuntojen hallintaperuste

Helsingin vieraskieliset asutokunnat asuvat hyvin yleisesti vuokralla. Vuoden 2012 lopussa kaikista vieraskielisistä asutokunnista asui vuokralla noin kolme neljästä, kun taas kotimaankielisistä alle puolet. Vieraskieliset asuvat yleisimmin ara-vuokra-asunnoissa, joissa asui 42 prosenttia eli lähes puolet vieraskielisistä ja vain 20 prosenttia kotimaankielisistä asutokunnista. Kotimaankieliset puolestaan asuvat omistusasunnossa – helsinkiläisistä kotimaankielisistä asutokunnista puolet asui omistusasunnossa verrattuna vieraskielisten 20 prosenttiin. Vapaa-rahoitteinen vuokra-asunto on hieman yleisempi asumismuoto vieraskielisillä – vieraskielisistä asutokunnista 32 prosenttia ja kotimaankielisistä asutokunnista 25 prosenttia asui vapaaraohitteisessa vuokra-asunnossa.

Omistusasuminen yleistyy asutokunnan koon kasvaessa neljän hengen asutokuntiin saakka. Kotimaankielisillä monihenkisetkin asutokunnat asuvat yleisemmin omistusasunnossa kuin korkeintaan kolmen hengen asutokunnat, mutta suurilla vieraskielisillä asutokunnilla omistusasuminen on harvinaisempaa kuin kahden tai kolmen hengen asutokunnilla. Kun kotimaankielisistä yhden hengen asutokunnista asui vuoden 2012 lopussa omistusasunnossa 43 prosenttia ja vieraskielisistä 14 prosenttia, niin neljän hengen kotimaankielisistä asutokunnista asui omistusasunnossa 68 prosenttia ja vieraskielisistäkin 28 prosenttia. Vieraskielisillä suurilla yli viisihenkisillä asutokunnilla omistusasuminen on jo varsin harvinaista: vain 17 prosenttia näistä asutokunnista asui omistusasunnossa, kun kotimaankielisistä niissä asui 63 prosenttia.

Vieraskielisillä asutokunnilla ara-vuokra-asunnossa asuminen on kotimaankielisiä yleisempää asutokunnan koosta riippumatta, ja ara-vuokra-asunnossa asuminen yleistyy merkittävästi asutokunnan koon kasvaessa. Vuoden 2012 lopussa vieraskielisistä yhden hengen asutokunnista 33 prosenttia ja vähintään viisihenkisistä asutokunnista 59 prosenttia asui ara-vuokra-asunnossa. Kotimaankielisillä eroa ei juuri ollut, sillä kotimaankielisistä yhden hengen asutokunnista ara-vuokra-asunnossa asuvia oli 20 prosenttia ja vähintään viisihenkisistä asutokunnista 19 prosenttia.

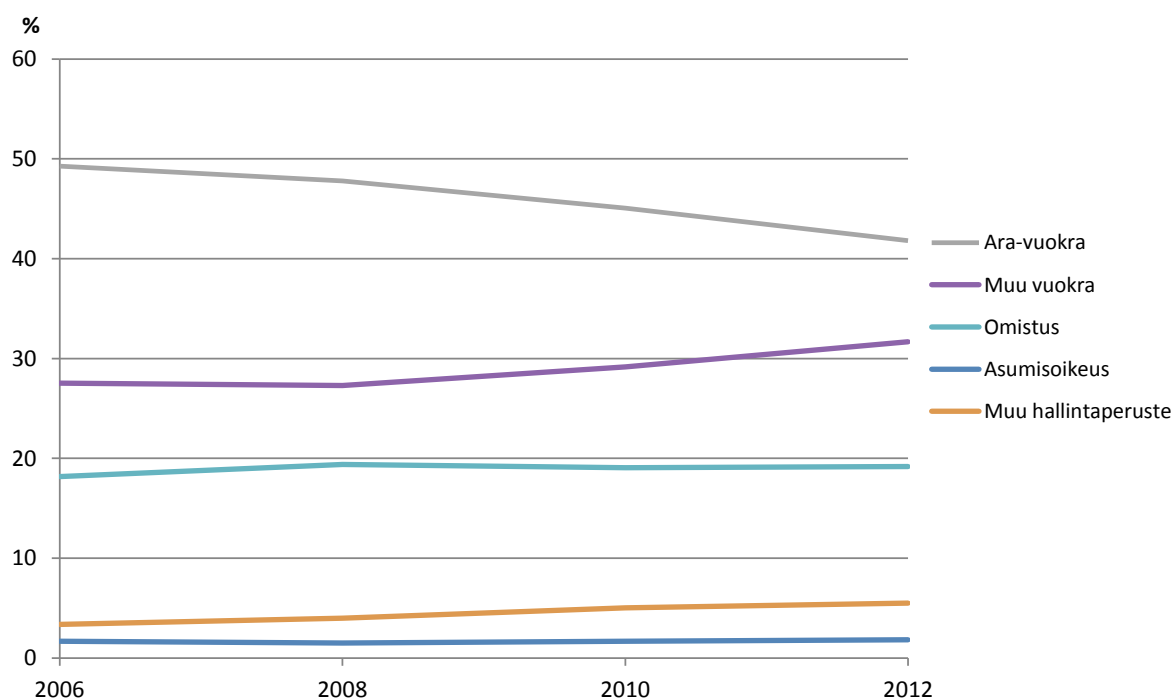
Vuodesta 2006 erityisesti ara-vuokra-asuminen on suhteellisesti vähentynyt vieraskielisillä. Samalla muun vuokra-asumisen osuus on kasvanut. Myös luokan "muu hallintaperuste" osuus on kasvanut. Muuksi hallintaperusteeksi luokitellaan esimerkiksi asuminen sukulaisuuden perusteella. Suurista kieliryhmistä varsinkin venäjänkielisten omistusasuminen on suhteellisesti lisääntynyt. Englanninkielisistä asutokunnista kolmasosa asuu omistusasunnossa, mikä on kieliryhmistä lähimpänä kotimaankielisten 50 prosentin osuutta.

Taulukko 7. Asutokuntien hallintaperuste äidinkielen ja henkilöluvun mukaan Helsingissä 31.12.2012

	Asutokuntia		%				
	Yhteensä	Yhteensä	Omistus	Ara-vuokra ¹⁾	Muu vuokra	Asumisoikeus	Muu hallintaperuste
Kotimaankieliset							
Yhteensä	284 421	100	50,2	19,5	25,3	2,5	2,5
Henkilöluku 1	142 374	100	43,0	20,0	31,6	2,1	3,2
Henkilöluku 2	88 459	100	54,8	18,8	22,2	2,4	1,8
Henkilöluku 3	27 493	100	56,9	21,8	16,1	3,3	1,9
Henkilöluku 4	18 927	100	68,3	15,7	10,9	3,8	1,4
Henkilöluku 5	5 547	100	65,3	17,5	12,0	3,7	1,5
Henkilöluku 6 +	1 621	100	53,1	25,6	15,2	4,3	1,8
Vieraskieliset							
Yhteensä	26 822	100	19,2	41,8	31,7	1,8	5,5
Henkilöluku 1	9 414	100	14,4	33,0	42,9	1,3	8,3
Henkilöluku 2	7 405	100	20,0	41,9	31,5	2,0	4,6
Henkilöluku 3	4 475	100	23,2	46,9	24,1	1,9	3,8
Henkilöluku 4	3 053	100	27,5	47,4	19,0	2,5	3,5
Henkilöluku 5	1 333	100	21,4	53,7	18,3	3,0	3,6
Henkilöluku 6 +	1 142	100	12,7	65,0	18,9	1,3	2,1

¹⁾ Ara-vuokra-asuntojen rakentamisen rahoituksessa on käytetty valtion pitkäaikaista korkotukilainaa

Lähde: Tilastokeskus

Kuva 30. Vieraskieliset asutokunnat hallintaperusteen mukaan 31.12.2006–31.12.2012

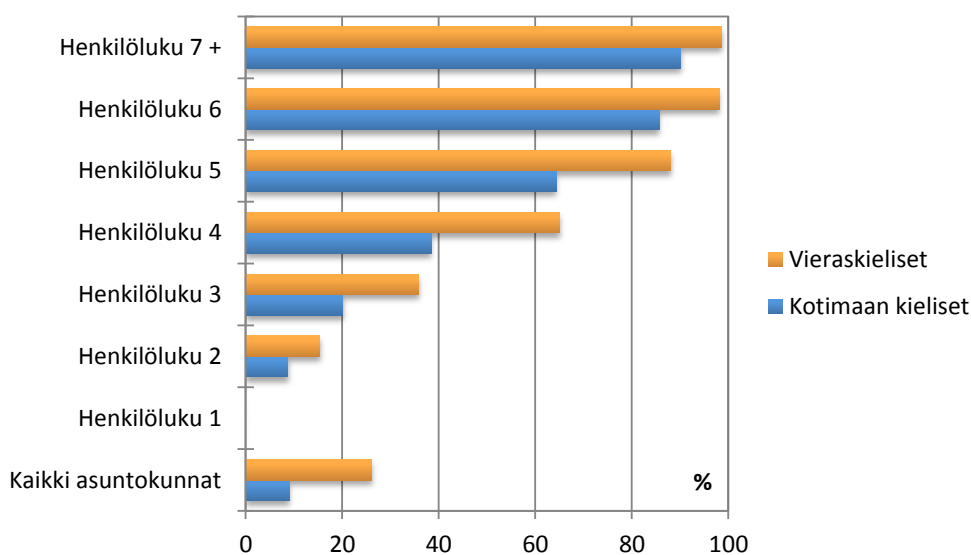
10.3 Asumisväljyys

Vieraskieliset asuvat keskimäärin kotimaankielisiä selvästi ahtaammin. Ahtaasti (enemmän kuin 1 henkilö / huone, kun keittiötä ei lasketa huoneeksi) asui kotimaankielisistä 9 prosenttia ja vieraskielisistä 26 prosenttia vuoden 2012 lopussa. Asumisahtaus on erityisesti monihenkisten asutokuntien ongelma, katsotaan sitten kotimaankielisiä tai vieraskielisiä asutokuntia. Vieraskielisistä yli viisihenkisistä asutokunnista lähes kaikki asuivat ahtaasti (93 %), kun kotimaankielisistä ahtaasti asuvia oli noin 69 prosenttia. Asutokunnan koosta riippumatta vieraskieliset asuvat ahtaasti selvästi useammin kuin kotimaankielinen väestö.

Vieraskieliset asuvat myös neliömäärältään pienemmissä asunnoissa vuoden 2012 lopussa. Yhden hengen vieraskielisten tai kotimaankielisten asutokuntien keskimääräiset asunnon koot eivät poikenneet huomattavasti toisistaan. Sen sijaan esimerkiksi kotimaankielisten viisihenkisten asutokuntien asunnon keskikoko oli 107 neliötä, kun vieraskielisten vastaavan kokoisten asutokuntien asunnon keskikoko oli yli 20 neliötä pienempi.

Myös asumisväljyys on vieraskielisillä kotimaankielisiä asutokuntia pienempi. Vieraskielisillä asutokunnilla oli henkilöä kohti käytössä keskimäärin 25 neliötä ja kotimaankielisillä 35 neliötä eli kymmenen neliötä enemmän. Asutokunnan henkilöluvun kasvaessa asumisväljyys pienenee merkittävästi. Kun kotimaankielisillä yhden hengen asutokunnilla oli käytössä 49 neliötä, niin viiden hengen asutokunnilla oli käytössä 22 neliötä henkilöä kohti. Vastaavasti vieraskielisillä viiden hengen asutokunnilla oli käytössä 17 neliötä henkilöä kohti.

Kun katsotaan vuosia 2006–2012, huomataan, että kotimaankielisillä ahtaasti asumisen kasvu on taittunut, mutta vieraskielisillä ahtaasti asuvien osuus kasvaa edelleen. Kotimaankielisillä myös asunnon keskikoko ja asumisväljyys ovat hieman kasvaneet, mutta vieraskielisillä keskimäärin pienentyneet. Poikkeuksena muista vieraskielisistä esimerkiksi somalinkielisillä asumisväljyys on kuitenkin kasvanut ja ahtaasti asuvien osuus vähentynyt, mitä selittää pienten asutokuntien suhteellinen kasvu.

Kuva 31. Ahtaasti asuvat asuntokunnat Helsingissä 31.12.2012

Lähde: Tilastokeskus

Taulukko 8. Asunnon keskikoko ja asumisväljyys asuntokunnan äidinkielen ja henkilöluvun mukaan Helsingissä 31.12.2012

	Asunnon keskikoko m ² /asunto		Asumisväljyys m ² /henkilö	
	Kotimaan kieliset	Vieraskieliset	Kotimaan kieliset	Vieraskieliset
Kaikki asuntokunnat	64,1	60,4	35,3	25,1
Henkilöluku 1	49,1	44,6	49,1	44,6
Henkilöluku 2	71,5	58,5	35,7	29,3
Henkilöluku 3	83,6	69,5	27,9	23,2
Henkilöluku 4	97,1	79,5	24,3	19,9
Henkilöluku 5	107,4	84,5	21,5	16,9
Henkilöluku 6	111,6	85,9	18,6	14,3
Henkilöluku 7 +	118,9	91	15,4	11,2

Lähde: Tilastokeskus

10.4 Asuminen peruspiireittäin

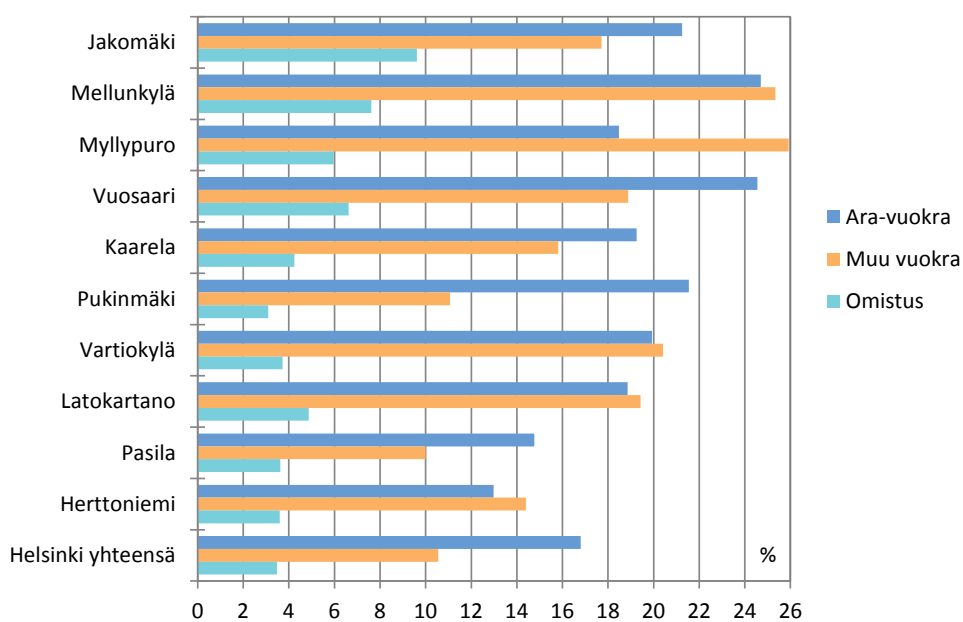
Helsingin kaikista asuntokunnista oli vuoden 2012 lopussa vieraskielisiä noin 9 prosenttia eli 26 822 asuntokuntaa. Vieraskielisten asuntokuntien osuus omistusasunnossa asuvista oli 3 prosenttia, ara-vuokra-asunnossa asuvista 17 prosenttia, vapaarahoitteisessa vuokra-asunnossa asuvista 11 prosenttia ja asumisoikeusasunnossa asuvista 7 prosenttia. Vieraskielisiä asuntokuntia oli luonnollisesti samoilla alueilla kuin vieraskielisiä ylipäänsä. Eniten vieraskielisiä oli Jakomäen peruspiirissä, jossa vieraskielisten asuntokuntien osuus kaikista asuntokunnista oli 26 prosenttia. Mellunkylän peruspiirissä vieraskielisiä asuntokuntia oli 23 prosenttia ja Myllypuron peruspiirissä 20 prosenttia. Myös Vuosaaren, Kaarelan, Pukinmäen, Vartiokylän ja Lato-kartanon peruspiireissä vieraskielisten asuntokuntien osuus ylitti 16 prosenttia.

Hallintaperusteen mukaan vieraskielisten osuudet alueen asuntokunnista vaihtelevat varsin paljon. Ara-vuokra-asunnossa asuvista oli eniten vieraskielisiä Mellunkylän peruspiirissä, jossa

vuoden 2012 lopussa heidän osuutensa kaikista ara-vuokra-asunnossa asuvista oli 25 prosenttia. Vuosaaren peruspiirissä ara-vuokra-asunnossa asuvista vieraskielisten osuus oli lähes yhtä suuri. Myös Pukinmäen ja Jakomäen ara-vuokra-asunnoista vieraskielisten asutokuntien osuus oli yli 20 prosenttia.

Samoilla alueilla, joilla ara-vuokra-asunnoissa asuu kaupungin keskiarvoa enemmän vieraskielisiä, asuu myös vapaarahoitteisissa vuokra-asunnoissa ja omistusasunnoissa keskimääräistä useammin vieraskielisiä. Myllypuron peruspiirissä vapaarahoitteisista vuokra-asuntojen asutokunnista oli vieraskielisiä 26 prosenttia, Mellunkylän peruspiirissä 25 prosenttia ja Vartiokylän peruspiirissä 20 prosenttia. Sen sijaan Pasilan vapaarahoitteisissa vuokra-asunnoissa asui kaupungin keskiarvoa harvemmin vieraskielisiä, vaikka vieraskielisiä asuu alueella paljon. Huolimatta siitä, että omistusasunnossa asuvia vieraskielisiä on koko Helsingissä vähän, niin myös omistusasunnossa asuvien osuudet ovat keskimääräistä suuremmat niillä alueilla, joilla asuu keskimääräistä enemmän vieraskielisiä eli Jakomäen, Mellunkylän, Vuosaaren ja Myllypuron peruspiireissä. Jakomäen omistusasunnossa asuvista vieraskielisiä oli 10 prosenttia, Vuosaaresa, Mellunkylässä ja Myllypurossa 6–8 prosenttia. Sitä vastoin Pukinmäessä omistusasunnoissa asuvien vieraskielisten osuus on kaupungin keskiarvoa pienempi.

Kuva 32. Helsingin peruspiirit, joissa vieraskielisten osuus on suurin asutokunnan hallintaperusteen mukaan vuonna 31.12.2012 (osuus kaikista vastaavista asutokunnista peruspiireittäin)

Lähde: Tilastokeskus

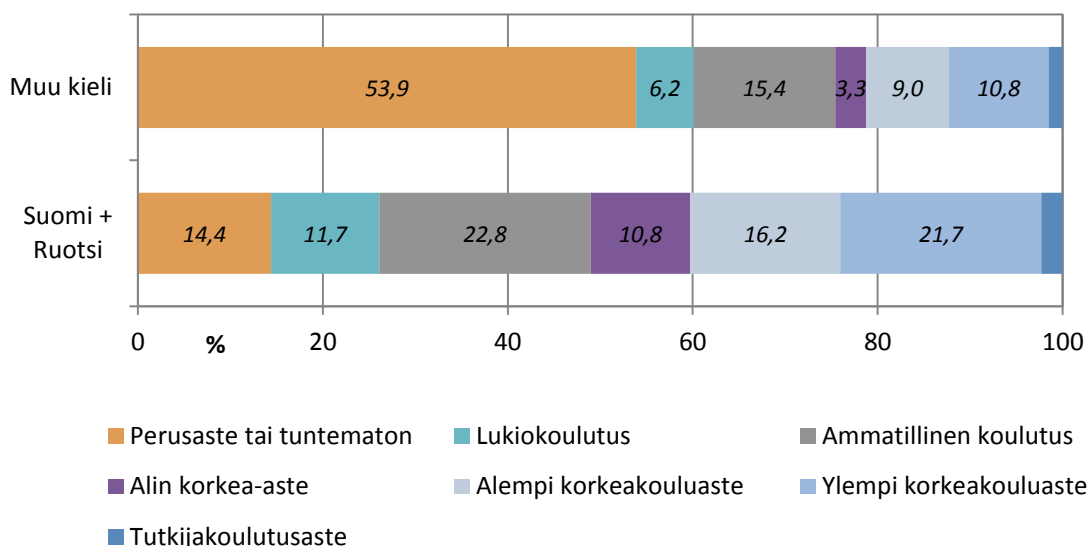
11. Koulutustaso ja opiskelu

11.1 Koulutusrakenne

Väestön koulutustasotilastot sisältävät henkilön korkeimman Suomessa suoritettun tutkinnon sekä ne ulkomailla suoritettut tutkinnot, joista saa tietoja eri rekistereistä, kuten opetushallituksesta, terveydenhuollon oikeusturvakeskuksesta sekä työministeriön työnhakijarekisteristä. Ulkomailla suoritetuista ja Suomessa rekisteröidyistä tutkinnoista suurin osa on korkea-asteen tutkintoja. Tutkintotiedot ovat vain niillä henkilöillä, joilla on suomalainen henkilötunnus. Näistä syistä johtuen monien ulkomaalaisten tutkintotiedot puuttuvat tutkintorekisteristä, ja ulkomaalaistaustaisten koulutustilannetta tarkastellessa täytyykin muistaa tämä puute tilastoissa. Todellisuudessa vailla tutkintoa olevien osuus on ulkomaalaistaustaisilla pienempi kuin tilastot osoittavat.

Vuoden 2012 lopussa 25–64-vuotiaista Helsingissä asuvista muun kuin suomen- tai ruotsinkielisistä 46 prosentilla oli rekisteröity perusasteen jälkeinen tutkinto. Lukiokoulutus oli 6 prosentilla ja toisen asteen ammatillinen koulutus 15 prosentilla. Korkea-asteen koulutus oli rekisteröity 25 prosentille vieraskielisistä. Vieraskielisistä, kuten koko väestöstäkin, naiset olivat miehiä paremmin koulutautuneita. Vieraskielisistä naisista 50 prosentilla oli perusasteen jälkeinen tutkinto, kun taas miehillä se oli 43 prosentilla. Naiset olivat hankkineet enemmän korkea-asteen koulutusta, mutta keskiasteen koulutusta oli vieraskielisillä miehillä ja naisilla yhtä paljon.

Kuva 33. 25–64-vuotiaat helsinkiläiset äidinkielen ja koulutustason mukaan Helsingissä 31.12.2012

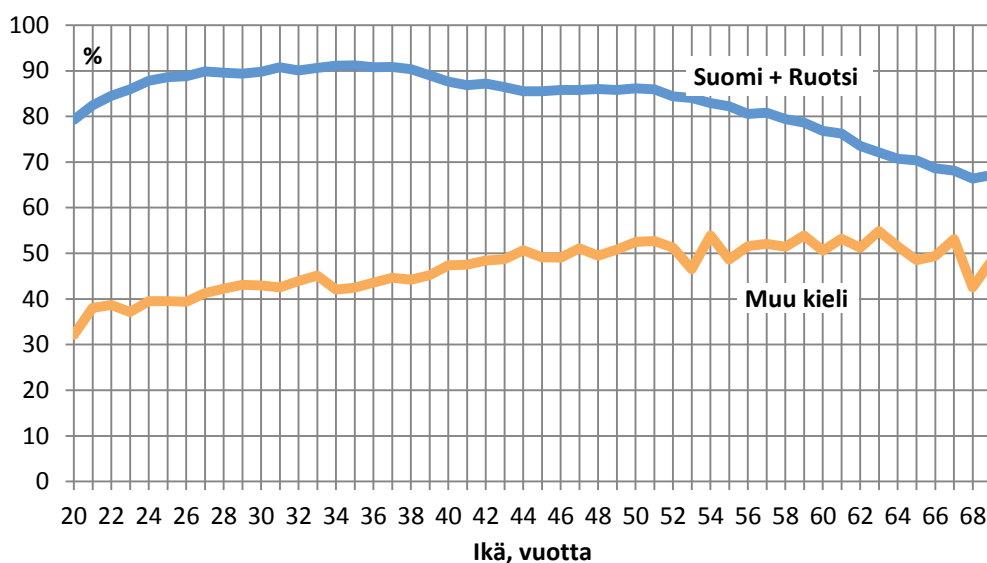

Lähde: Tilastokeskus

Mitä iäkkäämpiä vieraskieliset ovat, sitä enemmän heidän tutkintotasonsa lähestyy koko väestön koulutustasoa. Ikäluokissa 40–69 noin puolella oli perusasteen jälkeinen tutkinto suoritettuna vuoden 2012 lopussa. Nuorilla on taas vähän tutkintoja rekisteröitynä. 20–29-vuotiaista noin 40 prosentilla oli perusasteen jälkeinen tutkinto, ja ero koko väestöön on ikäluokassa suuri. Nuorten vähäinen rekisteröity tutkinto-osuus laskee koko väestön koulutustasoa, koska vieraskielisessä väestössä on nuoria niin runsaasti.

Muualla Helsingin seudulla vieraskielisten koulutus rakenne on varsin samanlainen kuin Helsingissä, sillä myös siellä vieraskielistä 46 prosentilla oli rekisteröity perusasteen jälkeinen tutkinto. Muualla maassa vieraskieliset olivat suorittaneet hieman enemmän tutkintoja: 52 prosentilla oli perusasteen jälkeinen tutkinto. Keskiasteen ammatillisia tutkintoja oli muualla maassa Helsingin seutua enemmän, mutta korkea-asteen tutkintojen osuus oli yhtä suuri.

Kuva 34. 20–69-vuotiaiden perusasteen jälkeisen tutkinnon suorittaneiden osuus koko väestöstä äidinkielen mukaan Helsingissä 31.12.2012

Lähde: Tilastokeskus

Suomessa syntyneet syntyperältään ulkomaalaiset ovat ikärakenteeltaan niin nuoria, ettei heidän suorittamistaan tutkinnoista saada vielä tietoa. Helsingissä oli vuoden 2014 alussa vain 156 toiseen maahanmuuttajasukupolveen kuuluvaa iältään 25–39-vuotiasta henkilöä. Heistä yli neljäsosalla ei ollut merkintää perusasteen jälkeen suoritetuista tutkinnoista. Osuus oli selvästi suurempi kuin suomalaista syntyperää olevilla. Myös keskiasteen tutkinnon korkeimpana tutkintonaan suorittaneiden osuus oli toisella sukupolvella suurempi kuin suomalaista syntyperää olevilla. Sitä vastoin korkeakouluasteen tutkinnon suorittaneiden osuus oli pienempi.

Nuoremmassa 20–24-vuotiaiden ikäryhmässä toisen sukupolven ulkomaalaista syntyperää olevia on enemmän. Heissä on myös jonkin verran vähintään 11 vuotta Suomessa asuneita eli suomalaisen koulutusjärjestelmän ainakin jossakin määrin läpikäyneitä. Toiseen sukupolveen kuuluvista tai Suomessa vähintään 11 vuotta asuneista 20–24-vuotiaista 55 prosentilla oli jokin perusasteen jälkeinen tutkinto. Suomalaista syntyperää olevista tutkinto oli 80 prosentilla.

Taulukko 9. Ulkomaalaista syntyperää olevien¹⁾ Suomessa syntyneiden ja suomalaista syntyperää olevien 25–39-vuotiaiden tutkinnot Helsingissä 1.1.2014

Korkein tutkinto	Syntyperä	
	Ulkomainen	Suomalainen
Keskiaste	67	51 793
Alin korkea-aste	1	2 047
Alempi korkeakouluaste	30	33 537
Ylempi korkeakouluaste	16	29 497
Tutkijakoulutusaste	1	1 419
Perusaste tai tuntematon	41	13 756
Yhteensä	156	132 049
	%	
Keskiaste	42,9	39,2
Alin korkea-aste	0,6	1,6
Alempi korkeakouluaste	19,2	25,4
Ylempi korkeakouluaste	10,3	22,3
Tutkijakoulutusaste	0,6	1,1
Perusaste tai tuntematon	26,3	10,4
Yhteensä	100	100

¹⁾ henkilö, jonka molemmat vanhemmat ovat syntyneet ulkomailla
Lähde: Tilastokeskus

Taulukko 10. Ulkomaalaista syntyperää olevien Suomessa syntyneiden tai vähintään 11 vuotta asuneiden ja suomalaista syntyperää olevien 20–24-vuotiaiden perusasteen jälkeiset tutkinnot Helsingissä 1.1.2014

Tutkinto	Syntyperä	
	Ulkomainen	Suomalainen
Perusasteen jälkeinen tutkinto	1 403	34 493
Ei perusasteen jälkeistä tutkintoa	1 159	8 510
	%	
Perusasteen jälkeinen tutkinto	54,8	80,2
Ei perusasteen jälkeistä tutkintoa	45,2	19,8

Lähde: Tilastokeskus

11.2 Opetus ja koulutus

Kunnan järjestämässä tai tukemassa varhaiskasvatuksessa (sisältää kaupungin oman päiväkotihoidon ja perhepäivähoidon, ostopalvelupäivähoidon sekä yksityisen hoidon tuen) oli vuoden 2013 lopussa 26 171 lasta, joista 3 843 (15 %) oli muita kuin suomen- tai ruotsinkielisiä. Muunkielisistä lapsista 3 531 oli kunnallisessa päivähoidossa, ja 312 lapsesta saatiin yksityisen hoidon tukea. Lisäksi 1 408 muunkielistä lasta hoidettiin kotona kotihoidon tuella. Muunkielisten lasten määrä päivähoidossa on kasvanut 44 prosenttia vuodesta 2009 vuoteen 2013, kun samalla ajankaksolla muunkielisten 1–6-vuotiaiden määrä on kasvanut vain 32 prosenttia. Lukumääräisesti päivähoidossa hoidettiin vuoden 2013 lopussa 1 170 muunkielistä lasta enemmän kuin viisi vuotta aikaisemmin.

Vuoden 2013 lopussa kunnan järjestämässä tai tukemassa päivähoitossa hoidettiin 3 531 alle 3-vuotiasta muunkielistä lasta eli 27 prosenttia 1–2-vuotiaista muunkielisistä helsinkiläisistä lapsista. Muunkieliset alle 3-vuotiaat lapset olivat harvemmin päivähoitossa kuin kaikki alle 3-vuotiaat helsinkiläiset. Kotihoidon tuen avulla kotona hoidettiin 67 prosenttia 1–2-vuotiaista. (Päivähoito sisältää myös 0-vuotiaita, suhteutus tehty 1-2-vuotiaisiin). 3–6-vuotiaat muunkieliset lapset hoidettiin päivähoitossa yhtä usein kuin helsinkiläislapsset keskimäärin, mutta kotihoidon tuella heitä hoidettiin kotona hieman keskimääräistä vähemmän. Kunnan järjestämässä tai tukemassa päivähoitossa oli vuoden 2013 lopussa 87 prosenttia 3–6-vuotiaista muunkielisistä lapsista ja kotihoidon tukea saatiin 3 prosentista ikäryhmän muunkielisistä lapsista. (Saattaa sisältää myös 7-vuotiaita, suhteutus tehty 3-6-vuotiaisiin).

Taulukko 11. Päivähoito ja kotihoidon tuki Helsingissä 31.12.2013

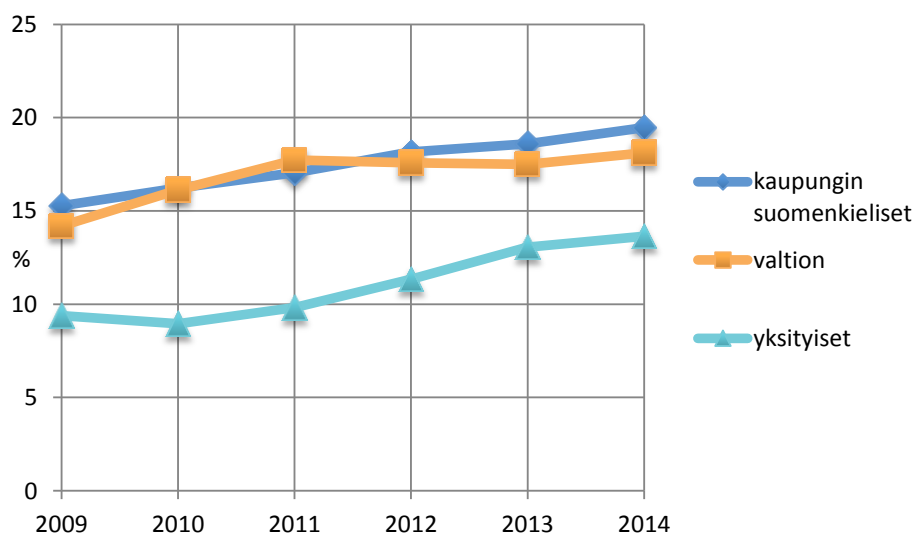
	Alle 3-vuotiaat	3–6-vuotiaat	Yhteensä
Muut kuin suomen tai ruotsinkieliset			
Kunnan järjestämä tai tukema päivähoito	563	3 280	3 843
Ikäryhmästä päivähoitossa, %	29,1	86,8	67,2
Kotihoidon tuki	1 292	116	1 408
Ikäryhmästä kotihoidon tuella, %	66,7	3,1	24,6
Väestö	1 938	3 777	5 715
Kaikki			
Kunnan järjestämä tai tukema päivähoito	5 343	20 828	26 171
Ikäryhmästä päivähoitossa, %	42,1	87,4	71,6
Kotihoidon tuki	7 371	1 245	8 616
Ikäryhmästä kotihoidon tuella, %	58,0	5,2	23,6
Väestö	12 706	23 835	36 541

*Suhteutukset on tehty 1–2-vuotiaaseen ja 3–6-vuotiaaseen väestöön. Saattaa sisältää 0- ja 7-vuotiaita.
Lähde: Helsingin kaupungin varhaiskasvatusvirasto*

Helsingin kaupungin ylläpitämässä suomenkielisessä perusopetuksessa opiskeli 6 780 oppilasta suomea toisena kielenä syksyllä 2014. Osuutena kaikista peruskoulun oppilaista tämä oli 19 prosenttia. Valtion kouluissa suomi toisena kielenä oppilaiden määrä oli 451 ja osuus kaikista oppilaista 18 prosenttia. Yksityisissä sopimuskouluissa ja erikoiskouluissa määrä oli 1 011 ja osuus oppilaista 14 prosenttia.

Viime vuosien aikana suomi toisena kielenä -oppilaiden määrä ja osuus kaikista oppilaista on kasvanut, sillä vielä vuonna 2009 kaupungin suomenkielisissä peruskouluissa s2-oppilaiden osuus oli 15 prosenttia. Vuosina 2009–2014 kokonaisoppilasmäärä on kasvanut kolme prosenttia valtion, yksityisten ja kaupungin suomenkielisissä peruskouluissa. Suomi toisena kielenä -oppilaiden määrä on kasvanut samaan aikaan 33 prosenttia. Määrällisesti suurinta kasvu on ollut kaupungin kouluissa, ja suhteellisesti nopeinta yksityisissä erikoiskouluissa.

Kuva 35. Suomi toisena kielenä -oppilaiden osuus kaikista oppilaista kaupungin suomenkielisissä, valtion ja yksityisten perusasteen oppilaitoksissa Helsingissä 2009–2014

Tilastointijankohta 20.9.
Lähde: Helsingin kaupungin opetusvirasto

Helsingin lukiokoulutuksessa oli vuonna 2012 vieraskielisiä opiskelijoita 1 740 eli 11 prosenttia koko opiskelijamäärästä. Ulkomaan kansalaisia oli 732 opiskelijaa, joista aikuislukioissa 278. Nuorten koulutuksessa vieraskielisten osuus oli 8 prosenttia. Aikuislukion opiskelijoista vieraskielisten osuus oli 22 prosenttia ja kansainvälisiä lukiotutkintoja opiskelevista 41 prosenttia. Jopa 38 prosenttia koko maan vieraskielisistä lukiolaisista opiskeli Helsingissä. Muualla Suomessa vieraskielisten osuus lukiolaisista oli kolme prosenttia. Helsingin vieraskielisistä lukiolaisista 19 prosenttia oli venäjänkielisiä ja somalinkielisiä 16 prosenttia. Vironkielisiä oli 9 prosenttia ja englanninkielisiä 8 prosenttia.

Ammatillisen toisen asteen koulutuksessa vieraskielisten opiskelijaosuus oli 12 prosenttia vuonna 2012. Määrällisesti vieraskielisiä oli 4 094 opiskelijaa ja ulkomaalaisia 2 435 opiskelijaa. Joka neljäs Suomen vieraskielisestä ammatillisen opiskelijasta opiskelee Helsingissä. Ammatillisessa peruskoulutuksessa vieraskielisten osuus oli 15 prosenttia ja ammatti- ja erikoisammattitutkintoja suorittavista 7 prosenttia. Ammatillisen koulutuksen selvästi suurin kieliryhmä ovat venäjänkieliset, joka muodostaa 26 prosenttia kaikista vieraskielisistä. Vironkielisten osuus on 18 prosenttia ja somalinkielisten 8 prosenttia.

Helsingissä toimivassa ammattikorkeakoulutuksessa opiskeli 2 336 äidinkieleltään muita kuin suomen- tai ruotsinkielistä eli 11 prosenttia koko opiskelijamäärästä vuonna 2012. Ulkomaalaisten opiskelijoiden määrä oli 1 617. Viidennes Suomen vieraskielisistä ammattikorkeakoululaisista opiskelee Helsingissä. 24 prosenttia Helsingin vieraskielistä ammattikorkeakouluopiskelijoista oli venäjänkielisiä. Englanninkielisten osuus oli 10 prosenttia, vietnamin 7 prosenttia ja nepalin 6 prosenttia.

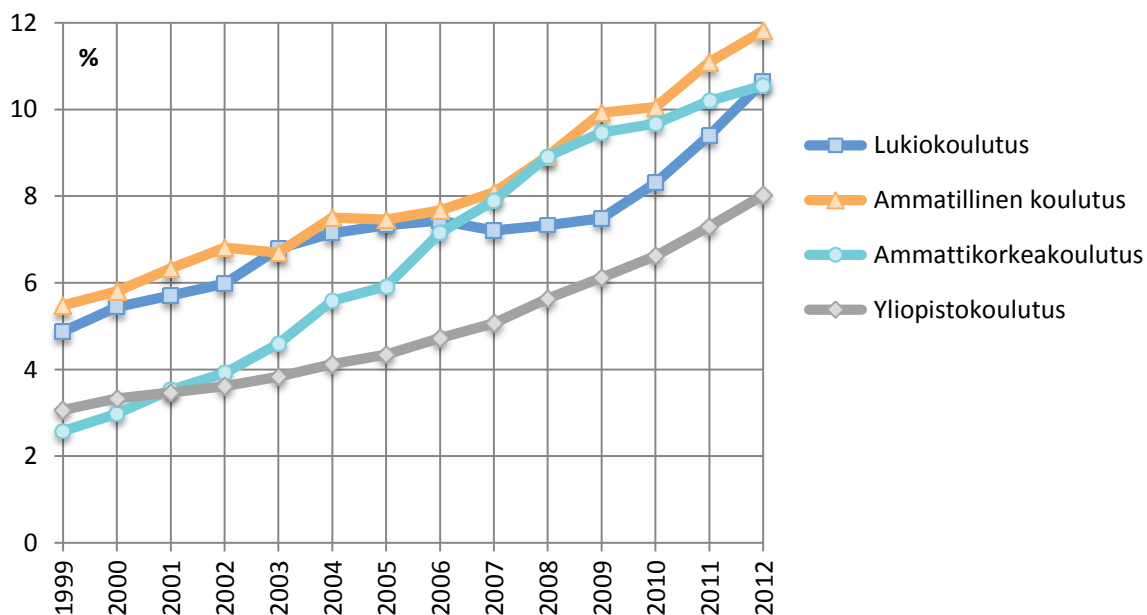
Helsingissä toimivassa yliopistokoulutuksessa opiskeli 3 635 äidinkieleltään muita kuin suomen- tai ruotsinkielistä vuonna 2012, eli 8 prosenttia koko opiskelijamäärästä. Ulkomaalaisten opiskelijoiden määrä oli 2 794. Vieraskielisten osuus oli korkein tohtoritutkintoa (18 %) ja ylempää korkeakoulututkintoa suorittavilla (12 %). Vajaa kolmannes Suomen vieraskielistä yliopisto-opiskelijoista opiskelee Helsingissä. Helsingin vieraskielistä yliopisto-opiskelijoista suurimmat ryhmät olivat venäjänkieliset (18 %), kiinankieliset (13 %) ja englanninkieliset (8 %). Vieraskielisistä yliopisto-opiskelijoista kuitenkin 12 prosentin äidinkieli on tuntematon, mikä vaikuttaa näihin osuuksiin.

Koko 2000-luvun vieraskielisten opiskelijoiden määrä on kasvanut suhteellisesti eniten ammatillisessa koulutuksessa ja ammattikorkeakoulutuksessa. Määrällisesti kasvua on ollut eniten ammatillisessa ja yliopistokoulutuksessa. Viimeisen viiden vuoden aikana, eli vuosina 2008–2012, suhteellinen ja määrällinen kasvu on ollut suurinta yliopistokoulutuksessa, jossa vieraskielisten määrä on kasvanut yli 1 200 opiskelijalla eli 51 prosenttia. Ammatillisessa koulutuksessa kasvua on ollut vajaa 900 opiskelijaa (28 %), kasvu on painottunut ammatilliseen peruskoulutukseen. Ammattikorkeakoulutuksessa kasvua on ollut 560 opiskelijaa (31 %) ja lukiokoulutuksessa 450 opiskelijaa (39 %).

Lukiokoulutuksessa merkittävä kehitys on somalinkielisten opiskelijoiden iso kasvu. Vielä vuonna 2008 somalinkielisiä lukiolaisia oli alle sata Helsingissä, vuonna 2012 jo lähemmäs kolme sataa. Somalinkielisten opiskelijoiden määrä lähestyy jo suurinta ryhmää, venäjänkielisiä, joiden määrä oli 330 vuonna 2012. Vuonna 2012 Helsingin ammatillisessa koulutuksessa opiskeli yli tuhat venäjänkielistä ja 750 vironkielistä. Heidän määränsä kasvaa edelleen kovaa tahtia, ja viime vuosina etenkin vironkielisten määrä on kasvanut nopeasti.

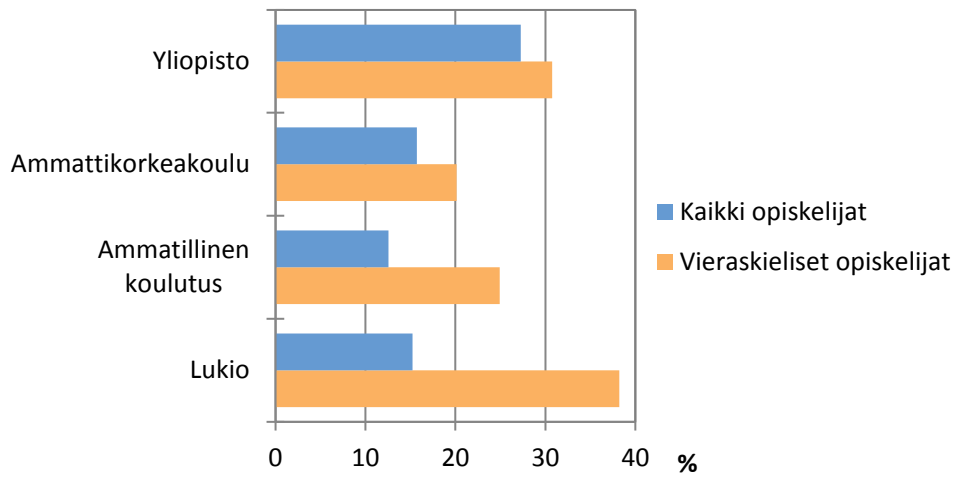
Ammattikorkeakoulutuksessa venäjänkielisten määrä jatkaa kasvuaan, sen sijaan englannin, kiinan, saksan ja espanjankielisten määrän kasvu on ollut pysähdyksissä tai jopa vähentynyt viime vuosina. Vietnamin ja nepalinkieliiset ovat viime vuosina kasvaneet suurimmiksi kieliryhmiksi ammattikorkeakoulutuksessa. Yliopistokoulutuksessa kasvavat etenkin venäjän ja kiinan-kielisten opiskelijoiden määrät, ja myös englannin ja vietnaminkielisten ryhmät kasvavat muita nopeammin.

Kuva 36. Muiden kuin suomen ja ruotsinkielisten opiskelijoiden osuus kaikista opiskelijoista Helsingin eri koulutussektoreilla vuosina 1999–2012

Lähde: Tilastokeskus

Kuva 37. Helsingin osuus koko maan kaikista opiskelijoista ja vieraskielistä opiskelijoista eri koulutusasteilla vuonna 2012

Lähde: Tilastokeskus

12. Työllisyys ja työttömyys

Tuorein rekisteripohjainen tilastotieto maahanmuuttajataustaisten työllisyys- ja työttömyysasteesta löytyy Tilastokeskuksen työssäkäyntitilastosta, jonka aineistossa on luokitteluperusteena äidinkieli. Vieraskielisten työttömyysaste oli Helsingissä vuoden 2012 lopussa 19,6 prosenttia ja 20–64-vuotiaiden työllisyysaste 52,7 prosenttia. Äidinkieleltään suomen- ja ruotsinkielisten työttömyysaste oli 6,8 prosenttia ja työllisyysaste 76,1 prosenttia. Helsingin seudulla vieraskielisten työllisyystilanne oli Helsinkiä parempi, sillä seudulla työttömyysaste oli 18,3 prosenttia ja 20–64-vuotiaiden työllisyysaste 56,5 prosenttia. Muualla maassa vieraskielisten vastaavat osuudet olivat 26,1 prosenttia ja 50,9 prosenttia.

Vieraskielisiä työttömiä oli vuoden 2012 lopussa Helsingissä 7 160, josta miesten osuus oli 53 prosenttia. Vieraskielisten työttömien määrä lisääntyi vuoden takaisesta 962 hengellä ja työttömyysaste nousi yli prosenttiyksiköllä. Vuonna 2009 globaali taloustaantuma heikensi yleistä työllisyystilannetta rajusti. Maahanmuuttajataustaisten työttömyys lisääntyi kantaväestöä voimakkaammin ja on pysynyt aiempaa korkeammalla tasolla vuosina 2010, 2011 ja 2012.

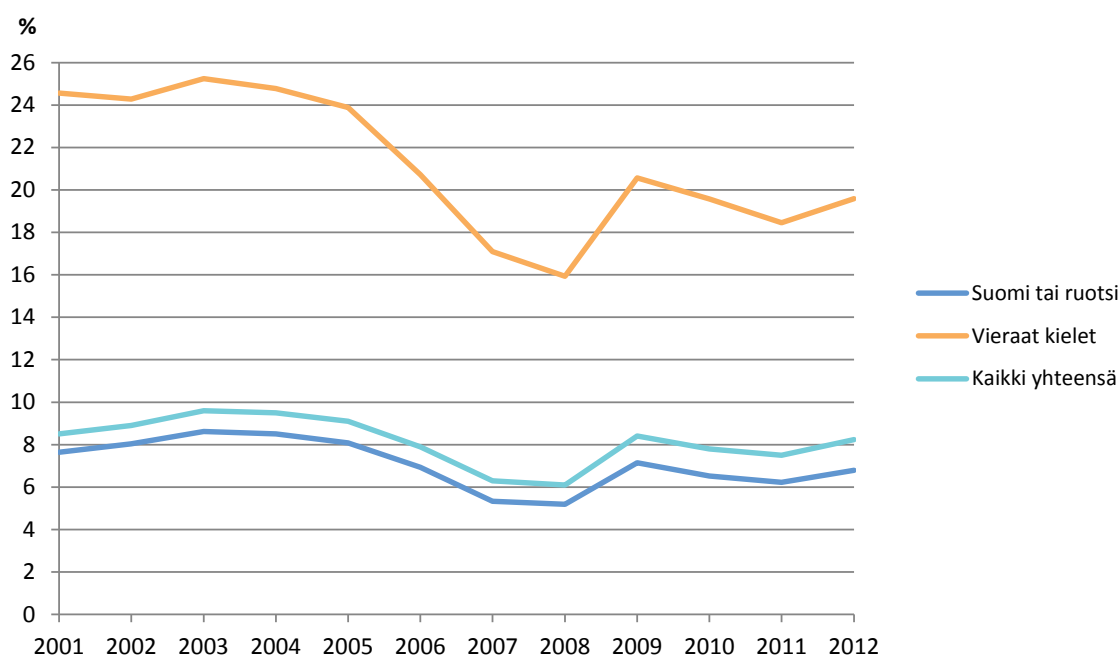
Ikäryhmittäin ja sukupuolen mukaan katsottuna on havaittavissa, että vieraskielisten työllisyysasteet eroavat suomen- ja ruotsinkielisten työllisyysasteista. Vieraskielisillä miehillä työllisten osuus on korkeimmillaan 25–49-vuotiaiden ikäryhmässä, mutta kaiken kaikkiaan työllisyysasteet ovat melko tasaisia yli 60-vuotiaita lukuun ottamatta. Vieraskielisten naisten työllisyys on korkeimmillaan 40–59-vuotiailla naisilla. Suomen- ja ruotsinkielisillä nuorempien naisten työllisyysaste ei poikkea vanhempien työllisyysasteesta yhtä voimakkaasti kuin vieraskielisillä.

Taulukko 12. Vieraskieliset pääasiallisen toiminnan mukaan 31.12.2012

	Helsinki	Espoo	Vantaa	Pääkaupunki-seutu	Muu Helsingin seutu	Helsingin seutu yhteensä	Muu Suomi
Työvoima	36 545	14 925	13 362	65 030	6 727	71 757	65 868
Työlliset	29 385	12 732	10 652	52 940	5 671	58 611	48 694
Työttömät	7 160	2 193	2 710	12 090	1 056	13 146	17 174
Työvoimaan kuulumattomat	37 122	14 064	11 019	62 411	5 076	67 487	63 737
0-14 -vuotiaat	12 468	5 957	5 428	23 922	2 041	25 963	22 890
Opiskelijat	6 717	2 732	2 227	11 715	829	12 544	14 914
Eläkeläiset	3 415	935	869	5 248	508	5 756	6 363
Muut	14 522	4 440	2 495	21 526	1 698	23 224	19 570
Yhteensä	73 667	28 989	24 381	127 441	11 803	139 244	129 605
<i>Työllisyysaste 20-64 vuotiaista, %</i>	52,6	59,9	61,7	55,9	63,0	56,5	50,9
<i>Työttömyysaste, %</i>	19,6	14,7	20,3	18,6	15,7	18,3	26,1
<i>Työvoimaan kuulumattomien osuus koko väestöstä, %</i>	50,4	48,5	45,2	49,0	43,0	48,5	49,2
<i>Työvoimaan kuulumattomien 20-64-vuotiaiden osuus saman ikäisestä väestöstä, %</i>	34,5	29,8	22,5	31,2	25,3	30,7	31,2

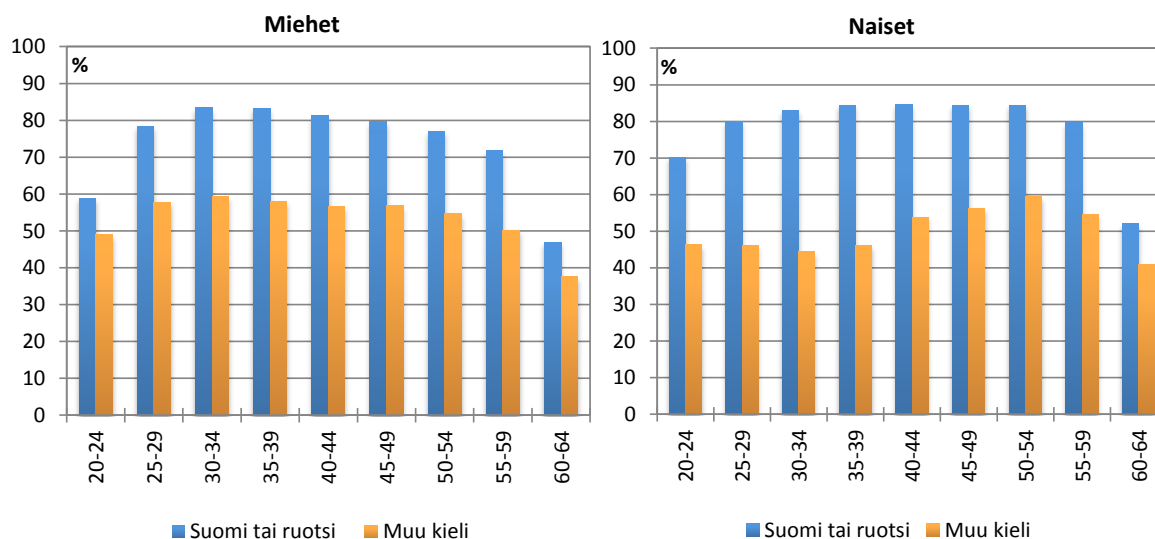
*Työllisyysaste = 20–64-vuotiaat työlliset / väestö %; Työttömyysaste = työttömät/työvoima %
Työvoimaan kuulumattomat = työvoiman ulkopuoliset/väestö
Lähde: Tilastokeskus*

Kuva 38. Helsingiläisten työttömyysaste (%) äidinkielen mukaan 2001–2012

Lähde: Tilastokeskus

Kuva 39. Työllisten miesten ja naisten osuus ikäryhmästä äidinkielen mukaan Helsingissä 31.12.2012

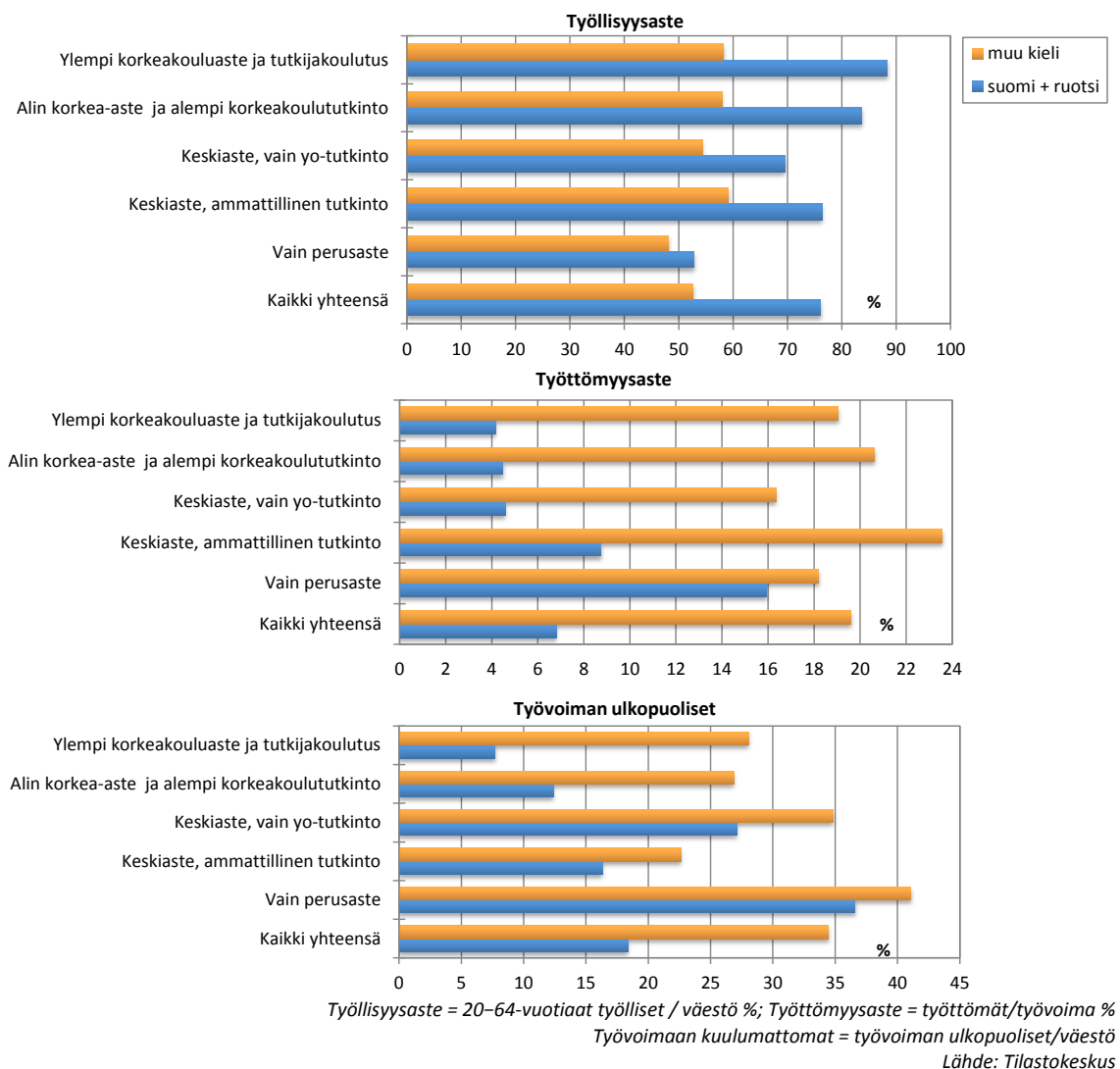
Lähde: Tilastokeskus

Korkea koulutus ei suojaa maahanmuuttajataustaisia työttömyydeltä yhtä tehokkaasti kuin kantaväestöä. Kotimaankielisten työttömyys vähenee koulutustason noustessa, kun taas vieraskielisten työttömyys pysyy koulutuksesta riippumatta tasaisena. Esimerkiksi vähintään ylemmän korkeakoulututkinnon suorittaneiden vieraskielisten työttömyysaste oli vuoden 2012 lopussa 19 prosenttia. Suomen- ja ruotsinkielisillä osuus oli 4 prosenttia.

Myös työllisyysaste kasvaa kotimaankielisillä koulutuksen mukana. Perusasteen tutkinnon suorittaneista oli vuoden 2012 lopussa työllisinä 53 prosenttia, kun taas ylemmän korkea-asteen suorittaneista jopa 88 prosenttia. Sen sijaan vieraskielisten työllisyysaste nousee vain hieman koulutustason mukana. Vain perusasteen suorittaneista vieraskielisistä oli työllisenä 48 prosenttia, kun ylemmän korkea-asteen suorittaneista työllisiä oli 58 prosenttia.

Työikäiset vieraskieliset ovat kotimaankielisiä yleisimmin työvoiman ulkopuolella kaikilla koulutustasoilla. Esimerkiksi ylemmän korkea-asteen tai tutkijakoulutusasteen suorittaneista 20–64-vuotiaista vieraskielisistä 28 prosenttia oli työvoiman ulkopuolella, mikä on huomattavasti enemmän kuin suomen- ja ruotsinkielisten 8 prosentin osuus.

Kuva 40. Työllisyys- ja työttömyysaste sekä työvoimaan kuulumattomat 20–64-vuotiaista äidinkielen ja koulutusasteen mukaan Helsingissä 31.12.2012

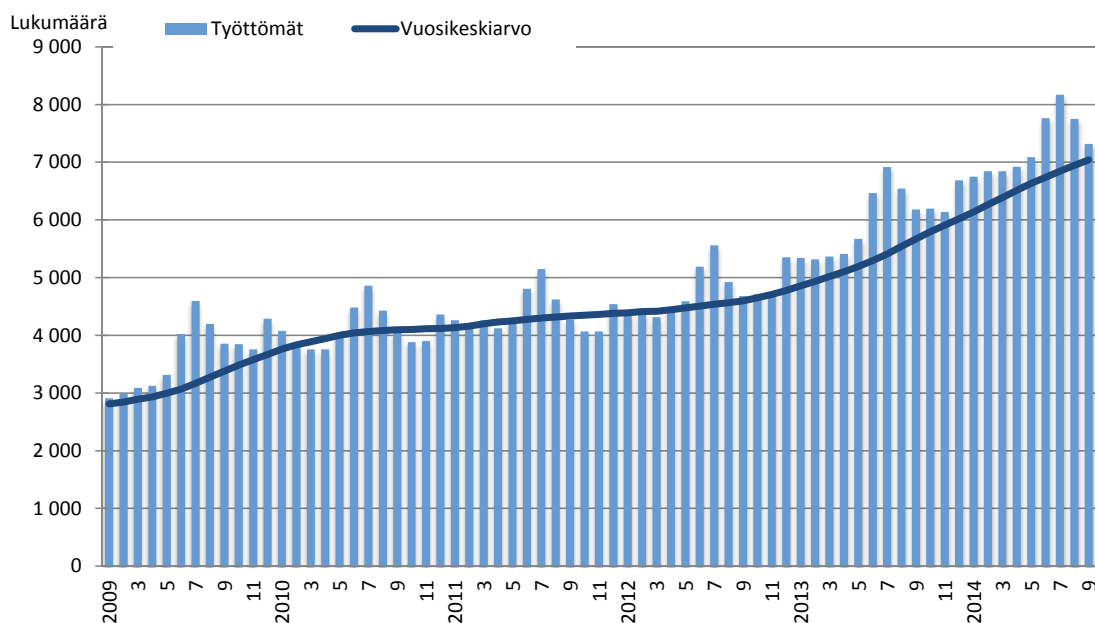

Tuoreinta tilastotietoa ulkomaalaisten työttömyystilanteesta antaa työ- ja elinkeinoministeriön työnvälitystilasto, jonka tiedot kootaan kuukausittain työ- ja elinkeinotoimistojen rekisteristä. Rekisteriin on tilastoitu ulkomaan kansalaiset. Vuoden 2014 tammi-syyskuussa työttömien ulkomaan kansalaisten määrä oli kuukausittain keskimäärin 23 prosenttia korkeampi kuin vastaavana ajankohtana vuotta aiemmin. Myös työttömien Suomen kansalaisten määrä kasvoi. Yhteensä työttömien työnhakijoiden määrä kasvoi 19 prosenttia. Syyskuussa 2014 vieraskielisiä oli työttömistä noin viidesosa kuten vuotta aiemminkin.

Ulkomaalaisten työllistyminen vaihtelee paljon kansalaisuusryhmittäin. Joissakin kansalaisuusryhmissä maahan on muutettu ensisijaisesti työn takia, kun taas joissakin ryhmissä maahan on tultu pakolaisina. Erityisesti pakolaistaustaisilla maahanmuuttajilla on ollut vaikeuksia työllistyä. EU-maista ja Pohjoismaista muuttaneet ovat työllistyneet parhaiten. Hankalinta työllistyminen on ollut Afrikasta ja Lähi-idästä kotoisin oleville.

Vuoden 2012 lopussa reilu viidesosa muunkielisistä 15–29-vuotiaista nuorista oli työvoiman ulkopuolella eikä opiskellut päätoimisesti. Kaikista työn ja koulutuksen ulkopuolella olevista nuorista 43 prosenttia oli muunkielisiä. Tilastoissa ei kuitenkaan näy se, että osa työvoiman ulkopuolisista saattaa olla perhevapailla tai ulkomailla. Ulkomaalaistaustaisten työhön tai opiskeluun osallistuminen vaihtelee syntymämaan mukaan. Esimerkiksi venäläistaustaisista 15 prosenttia ja Saharan eteläpuolisessa Afrikassa syntyneistä 30 prosenttia oli työn ja koulutuksen ulkopuolella vuoden 2012 lopussa.

Kuva 41. Ulkomaan kansalaiset työttöminä työnhakijoina Helsingissä 2009–2014/9

Lähde:TEM

Taulukko 13. Työllisyys- ja työttömyysasteet syntymävaltion mukaan Helsingissä 31.12.2011

	Työllisyysaste*	Työttömyysaste**
Kaikki helsinkiläiset	73,1	7,5
Ulkomaalaistaustaiset helsinkiläiset yht.	54,5	17,4
<i>Syntymävaltion mukaan</i>		
Suomi	68,6	7,6
Ruotsi	72,9	7,7
Muu Pohjoismaa	63,8	3,9
Baltian maat	69,5	10,1
Venäjä ja ent. Neuvostoliitto	55,6	21,6
Muu Länsi-Eurooppa	56,1	8,0
Muu Eurooppa	57,8	14,1
Pohjois-Afrikka	42,6	31,4
Muu Afrikka	41,8	29,4
Pohjois-Amerikka	46,9	9,6
Latinalainen Amerikka	48,8	18,1
Lähi-itä	37,8	36,1
Kaukoit ja muu Aasia	48,8	17,5
Australia ja Oseania	56,5	4,9
Muu tai tuntematon	66,9	11,7

*Työllisyysaste = työllisten osuus 20–64-vuotiaasta väestöstä. Tiedot korjattu 14.4.2015.

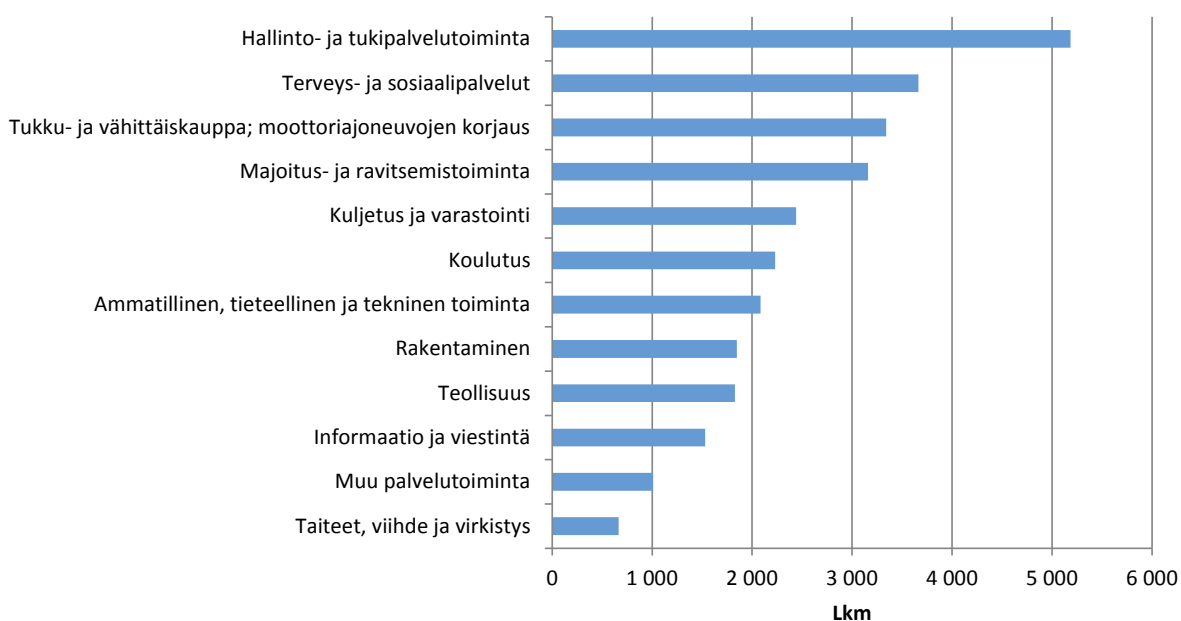
**Työttömyysaste = työttömien osuus työvoimasta

Lähde: Tilastokeskus

Vuoden 2011 lopussa hallinto- ja tukipalvelutoiminta, terveys- ja sosiaalipalvelut sekä tukku- ja vähittäiskauppa työllistivät yli kolmanneksen ulkomaalaistaustaisesta työvoimasta. Tästä huomimatta pienempi osuus ulkomaalaistaustaisista kuin muusta väestöstä työskenteli terveys- ja sosiaalipalveluissa tai tukun ja vähittäiskaupan toimialalla. Muuhun väestöön verrattuna selvästi suurempi osuus ulkomaalaistaustaisista työskenteli hallinto- ja tukipalvelutoiminnassa tai majoitus- ja ravitsemistoiminnan toimialalla.

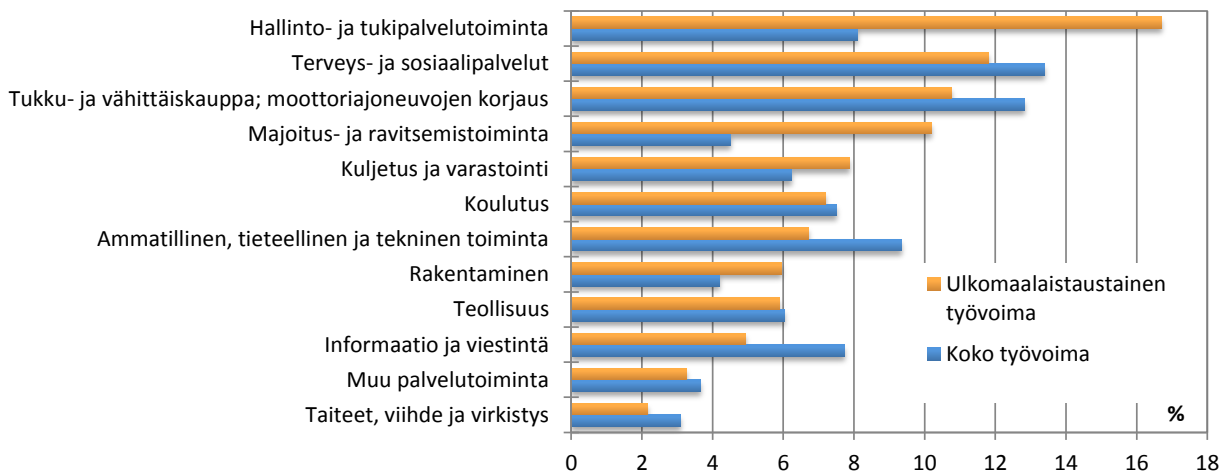
Muuhun Suomeen verrattuna helsinkiläisten ulkomaalaistaustaisten keskuudessa on yleisempää työskennellä taiteen, viihteen ja virkistykseen alalla ja harvinaisempaa työskennellä teollisuudessa. Koulutuksen ja sosiaali- ja terveyspalvelujen toimialoilla työskentelee suurin piirtein yhtä suuri osuus ulkomaalaistaustaisista myös muualla Suomessa.

Kuva 42. Helsingin ulkomaalaistaustaisten työllisten yleisimmät toimialat 31.12.2011

Lähde: Tilastokeskus

Kuva 43. Ulkomaalaistaustaisten ja kaikkien työllisten jakautuminen ulkomaalaistaustaisten yleisimpien toimialojen mukaan Helsingissä 31.12.2011

Lähde: Tilastokeskus

Taulukko 14. Ulkomaalaistaustaisen työvoiman jakautuminen toimialoittain 31.12.2011

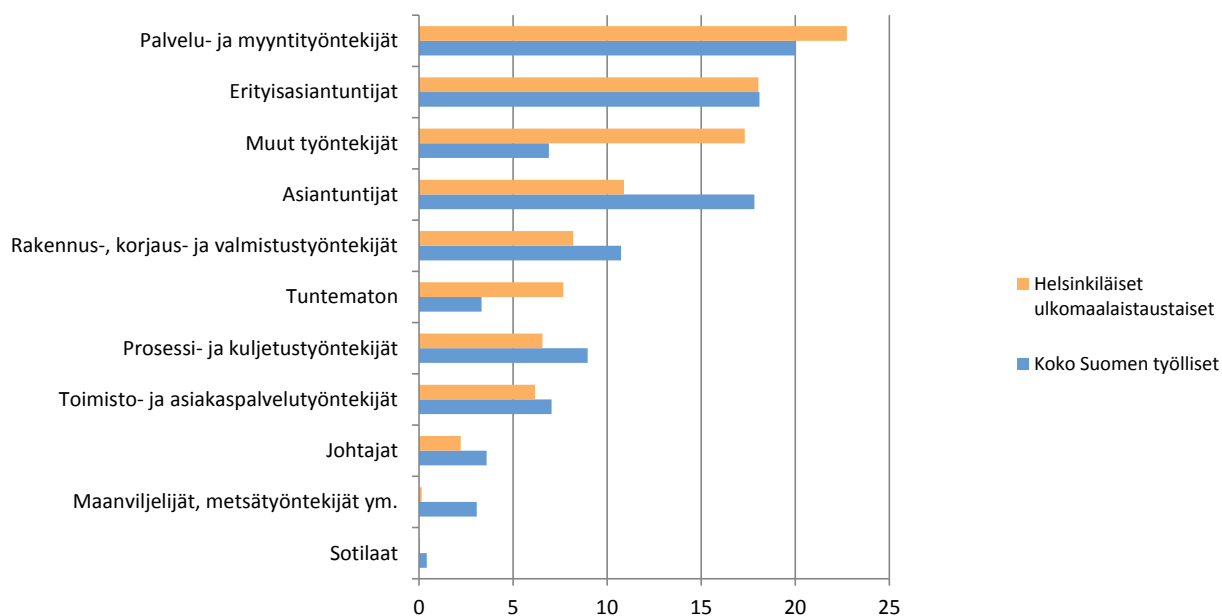
Toimiala	Helsinki	Pääkaupunkiseutu	Helsingin seutu	Koko maa
Teollisuus	5,9	7,3	7,8	12,5
Rakentaminen	6,0	6,8	7,2	6,6
Tukku- ja vähittäiskauppa	10,8	11,4	11,6	11,2
Kuljetus ja varastointi	7,9	8,3	8,1	6,8
Majoitus- ja ravitsemistoiminta	10,2	9,4	9,2	8,5
Informaatio ja viestintä	4,9	5,2	5,1	3,8
Ammatillinen, tieteellinen ja tekninen toiminta	6,7	6,3	6,2	5,1
Hallinto- ja tukipalvelutoiminta	16,7	17,2	16,7	13,5
Koulutus	7,2	6,6	6,5	7,1
Terveys- ja sosiaalipalvelut	11,8	10,9	10,9	12,0
Taiteet, viihde ja virkistys	2,1	1,7	1,7	1,6
Muu palvelutoiminta	3,3	2,9	2,9	3,0
Muu ja tuntematon	6,6	6,0	6,2	8,5
Yhteensä	100	100	100	100
Lukumäärä	31 019	54 830	61 303	125 421

Lähde: Tilastokeskus

Ulkomaalaistaustaiset eivät ole yhtenäinen ryhmä, vaan heidän ammattiensa kirjo on laaja. Ammattiryhmittäin tarkasteltuna vuoden 2011 lopussa helsinkiläisillä ulkomaalaistaustaisilla korostuivat toisaalta palvelu- ja myyntityöntekijöiden ja toisaalta erityisasiantuntijoiden ryhmät kuten muullakin Suomen väestöllä. Erityisasiantuntijoissa oli esimerkiksi yliopisto-opettajia, ohjelmistokehittäjiä ja kääntäjiä. Koko maan väestöön verrattuna ulkomaalaistaustaisilla oli suhteellisesti enemmän muut työntekijät -ryhmään luokiteltuja ammatteja. Ammattiryhmän tehtäviin voi kuulua esimerkiksi siivousta, varastotyötä tai tarjoilua pikaruokaloissa. Ulkomaalaistaustaisten työllisten ammattiryhmät olivat myös selvästi useammin tuntemattomia kuin koko maan työllisillä. Koko maan työllisiin verrattuna helsinkiläisissä työllisissä on selvästi enemmän erityisasiantuntijoita ja vähemmän maanviljelijöitä, rakennus-, korjaus- ja valmistustyöntekijöitä sekä prosessi- ja kuljetustyöntekijöitä.

Vuoden 2011 lopussa ulkomaalaistaustaisten yleisimmät ammatit olivat siivoaja, myyjä ja ravintolatyöntekijä. Ulkomaalaistaustaisten kymmenestä yleisimmästä ammatista viisi oli samoja kuin koko väestöllä. Koko maan työllisiin verrattuna helsinkiläisistä ulkomaalaistaustaisista suurempi osuus oli kuitenkin tarjoilijoita, talonrakentajia, linja-auton- ja raitiovaununkuljettajia tai avustavia keittiötyöntekijöitä. Lisäksi ulkomaalaistaustaiset olivat koko maan väestöön verrattuna kolme kertaa useammin yliopiston tai ammattikorkeakoulunopettajia. Sen sijaan esimerkiksi sairaanhoitajia ja myyntiedustajia oli ulkomaalaistaustaisissa suhteellisesti vähemmän kuin koko maan työllisissä keskimäärin.

Kuva 44. Koko Suomen väestö ja helsinkiläiset ulkomaalaistaustaiset työlliset ammattiryhmän mukaan Helsingissä 31.12.2011

Lähde:Tilastokeskus

Taulukko 15. Helsingin ulkomaalaistaustaisten työllisten yleisimmät ammatit 31.12.2011

Ammatti	lkm	%
Toimisto- ja laitossiiivoajat ym.	3 731	12,0
Myyjät	1 262	4,1
Ravintola- ja suurtaloustyöntekijät	1 238	4,0
Lähihoitajat	837	2,7
Tarjoilijat	799	2,6
Talonrakentajat	780	2,5
Linja-auton- ja raitiovaunukuljettajat	722	2,3
Rahdinkäsittelijät, varastotyöntekijät ym.	652	2,1
Yliopistojen ja ammattikorkeakoulujen opettajat	648	2,1
Avustavat keittiötyöntekijät	512	1,7

Lähde:Tilastokeskus

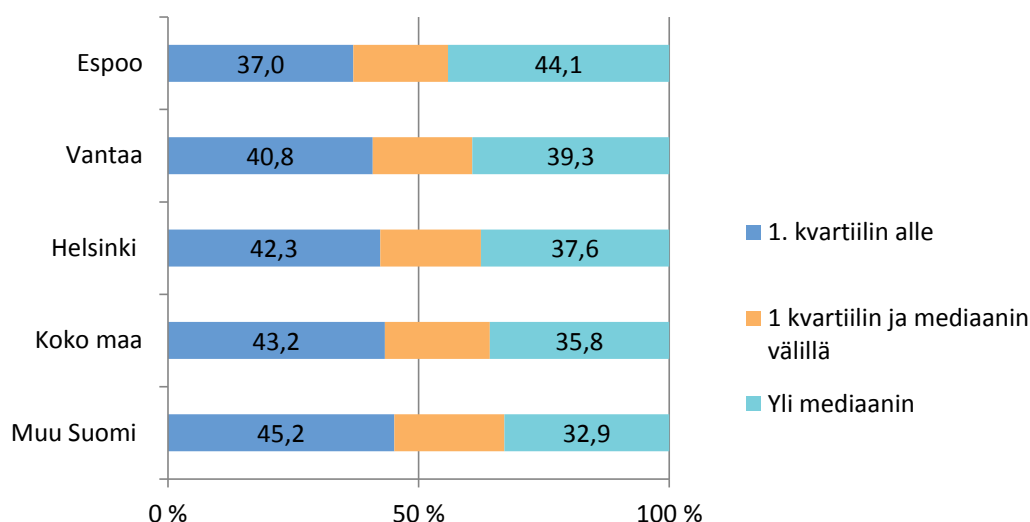
13. Tulot

13.1. Verotettavat tulot

Suurimmalla osalla syntyperältään ulkomaalaisista työkäisistä oli vuonna 2010 ainakin jonkin verran verotettavia tuloja. Sellaisia, joilla ei ollut lainkaan verotettavia tuloja, oli Helsingissä 21 prosenttia kaikista vähintään vuoden Suomessa asuneista, syntyperältään ulkomaalaisista työkäisistä. Tulottomuus oli Helsingissä hieman yleisempää kuin Espoossa tai Vantaalla. Heissä, joilla ei ollut verotettavia tuloja, on muun muassa eräitä sosiaaliavustuksia, eläkkeitä tai päivärahaa saavia. Esimerkiksi lapsilisät, asumistuet ja toimeentulotuki eivät ole veronalaisia.

Suurin osa syntyperältään ulkomaalaisista tulonsaajista ansaitsi koko väestön mediaanituloa vähemmän vuonna 2010. Myös Helsingissä yli 60 prosentilla tulot jäivät Suomen väestön mediaanitulon alapuolelle. Muuhun maahan verrattuna helsinkiläisten ulkomaalaissyntyisten joukossa yli mediaanitulojen ansaitsevia oli hieman keskimääräistä enemmän, mitä selittää ainakin se, että tulotaso on Helsingissä muuta maata korkeampi.

Kuva 45. Syntyperältään ulkomaalaisten, vähintään vuoden Suomessa asuneiden tulonsaajien jakautuminen (%) eri tuloluokkiin (tulotaso suhteessa koko väestön tuloihin) pääkaupunkiseudulla ja muualla Suomessa vuonna 2010

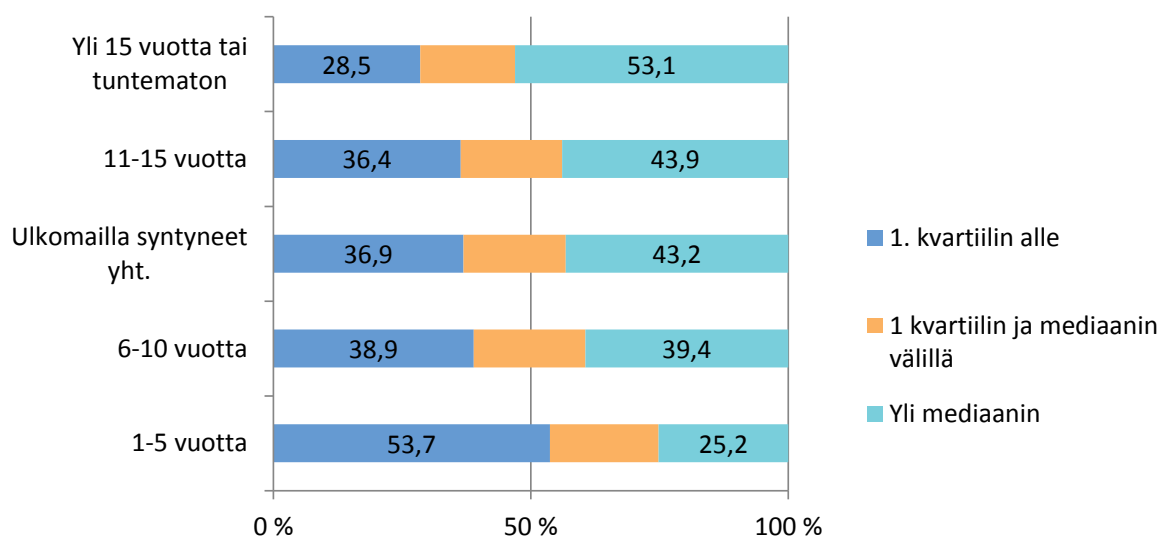

Lähde: Tilastokeskus

Tulotaso vaihtelee iän ja koulutuksen mukaan. Sellaisia syntyperältään ulkomaalaisia työkäisiä, joilla ei ollut lainkaan verotettavia tuloja, oli Helsingissä vuonna 2010 suhteellisesti eniten niiden nuorten keskuudessa, jotka olivat suorittaneet korkeintaan perusasteen tutkinnon tai joiden koulutus oli tuntematon.

Peruskoulun jälkeisen tutkinnon suorittaneiden 30–64-vuotiaiden helsinkiläisten tulotaso on kasvanut Suomessa asumisvuosien myötä. Vuonna 2010 yli 15 vuotta Suomessa asuneista koulutetuista miehistä noin 56 prosentilla tulot ylittivät koko väestön mediaanitulon, kun korkeintaan viisi vuotta asuneilla vastaava osuus oli vain 36 prosenttia. Samanikäisten koulutettujen naisten tulotaso näyttää nousevan vielä voimakkaammin asumisvuosien myötä. Yli 15 vuotta Suomessa asuneista naisista 53 prosenttia ansaitsi koko väestön mediaanituloa enemmän, kun korkeintaan viisi vuotta osuneiden joukossa näin paljon ansaitsevia oli vain 25 prosenttia.

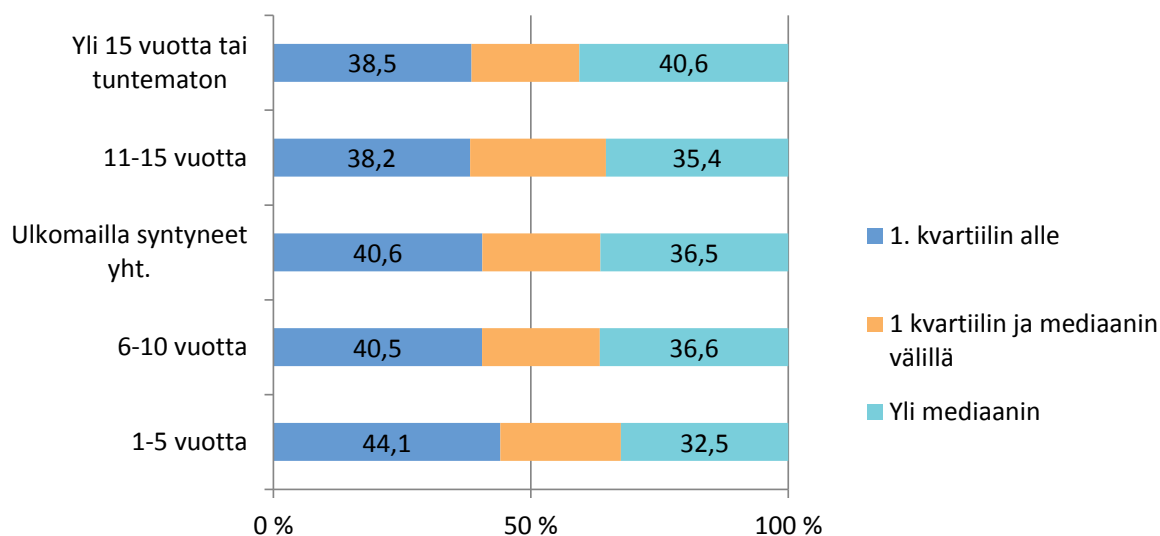
Kuva 46. Helsinkiläisten, syntyperältään ulkomaalaisten, peruskoulun jälkeisen tutkinnon suorittaneiden, 30–64-vuotiaiden naisten jakautuminen tuloluokkiin (%) Suomessa asumisen keston mukaan vuonna 2010

Lähde: Tilastokeskus

Myös 15–29-vuotiaiden syntyperältään ulkomaalaisten koulutettujen helsinkiläisten naisten tulotaso on noussut tasaisesti asumisvuosien myötä. Samaten nuorten, koulutettujen ulkomaalaissyntyisten helsinkiläismiesten tulotaso on alhaisin vasta tulleilla ja korkein pisimpään Suomessa asuneilla. Nuorten työkäisten miesten tulokehitys on kuitenkin ollut naisia epätasaisempaa ja viittaa siihen, että Suomessa asumisen keston sijasta tai ohella tulotasoon on vaikuttanut maahanmuuton ajankohdan tilanne.

Kuva 47. Helsinkiläisten, syntyperältään ulkomaalaisten, peruskoulun jälkeisen tutkinnon suorittaneiden, 15–29-vuotiaiden miesten jakautuminen tuloluokkiin (%) Suomessa asumisen keston mukaan vuonna 2010

Lähde: Tilastokeskus

13.2. Toimeentulotuki

Toimeentulotuki on sosiaalihuoltoon kuuluva viimesijainen taloudellinen tuki, jonka tarkoituksena on turvata henkilön ja perheen toimeentulo ja edistää itsenäistä selviytymistä. Toimeentulotuen määrä määräytyy asiakkaan välttämättömien menojen mukaan. Kotoutumistuki on joko työttömyysturvalain mukaista työttömyysturvaa tai toimeentulotuesta annetun lain mukaista toimeentulotukea. Toimeentulotukea voidaan myös myöntää kotoutumistukena maksettavan työmarkkinatuen täydennyksenä, jos asiakas on tuen tarpeessa. Kotoutumistukea maksetaan Suomeen muuttaneelle maahanmuuttajalle ensimmäisen kolmen maassaolovuoden aikana, edellyttäen että hänellä on voimassa oleva kotoutumissuunnitelma. Toimeentulotuki on kotitalouskohtainen tukimuoto, mistä syystä toimeentulotukea saaneen kotitalouden kielitieto perustuu toimeentulotuen päämiehenä olleen eli tuen hakijan äidinkieleen, eikä kaikkien kotitalouksissa asuvien äidinkieltä ole saatavilla. Tilastoista ei siis pystytä suoraan määrittämään, kuinka moni muunkielinen helsinkiläinen asuu toimeentulotukea saavassa perheessä.

Lähteet:

Finlex, Laki Toimeentulotuesta

(<http://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/1997/19971412?search%5Btype%5D=pika&search%5Bpika%5D=toimeentulotuki>)

Finlex, Laki kotoutumisen edistämisestä

(<http://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/2010/20101386#L2P19>)

Helsingissä oli vuoden 2013 aikana yhteensä 41 744 toimeentulotukea saanutta kotitaloutta (pl. kotoutumistuki ja vastaanottoraha), joista 9 862 taloudessa tuen hakija oli vieraskielinen. Toimeentulotukea saaneista helsinkiläisistä kotitalouksista siis noin joka neljännen päämies oli vieraskielinen. Vieraskielisiä tuensaajia oli 11 prosenttia enemmän kuin vuotta aikaisemmin. Lisäksi Helsingissä oli 705 kotitaloutta, joissa oli vuoden 2013 aikana saatu toimeentulotukena pelkästään kotoutumistukea. Kaiken kaikkiaan kotoutumistukea toimeentulotukena oli saanut vuoden aikana 1 702 kotitaloutta.

Toimeentulotuen päämiehistä 9 862 oli muita kuin kotimaankielisiä, ja suhteutettuna Helsingin väestöön 16 prosenttia 18 vuotta täyttäneestä vieraskielisestä väestöstä oli toimeentulotuen päämiehenä vuonna 2013. Kaikista helsinkiläisistä täysikäisistä toimeentulotuen päämiehinä oli 8 prosenttia. Vieraskielisistä toimeentulotukea saaneista kotitalouksista 61 prosenttia oli yksin-asuvien talouksia. Yksin asuvia miehiä oli 35 prosenttia ja naisia 26 prosenttia talouksista. Yksinasuvien osuus toimeentulotukea saavista oli vieraskielisillä 16 prosenttiyksikköä keskimääräistä pienempi, sillä kaikista helsinkiläisistä toimeentulotuen saajista 77 prosenttia oli yksin-asuvien talouksia.

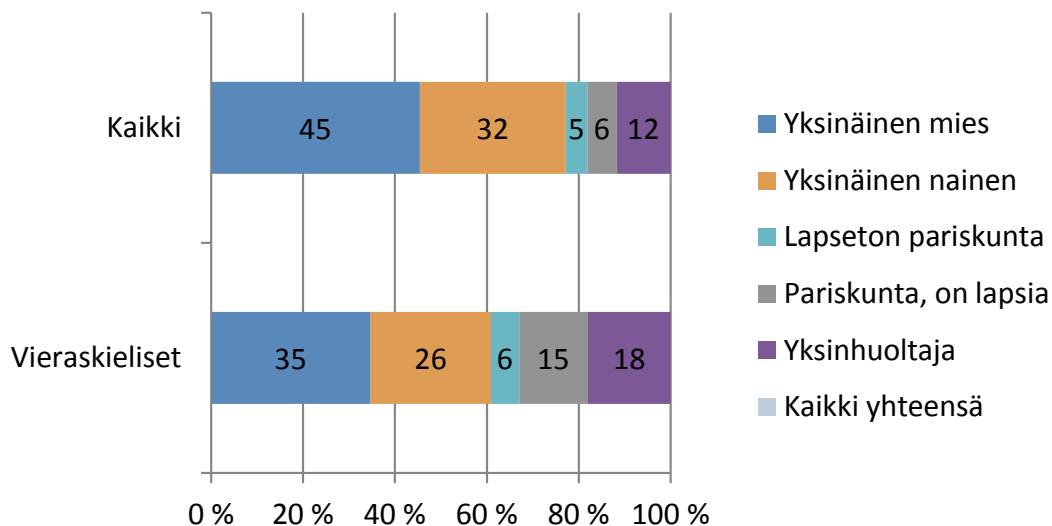
Vieraskieliset kotitaloudet ovat useammin lapsiperheitä. Tämä näkyy myös toimeentulotukea saaneiden kotitalouksien perhetyyppejä tarkasteltaessa. Vuonna 2013 vieraskieliset tuensaajat olivat koko väestöä selkeästi useammin perheellisiä, joita oli kolmannes tuensaajista, kun lapsellisia pareja oli 15 prosenttia ja yksinhuoltajia 18 prosenttia tuensaajista. Kaikista tuensaajista lapsiperheitä oli 18 prosenttia. Vieraskielisissä toimeentulotukiperheissä lapsia myös oli enemmän kuin muissa perheissä. Kun kaikista toimeentulotukea Helsingissä 2013 saaneista lapsiperheistä 51 prosentissa oli vain yksi alaikäinen lapsi, oli muun kielistä yhden lapsen perheitä 10 prosenttiyksikköä vähemmän. Kaikista muunkielisistä toimeentulotukea saaneista perheistä 30 prosentissa alaikäisiä lapsia oli vähintään kolme.

Taulukko 16. Toimeentulotuen saajat¹⁾ äidinkielen ja perhetyypin mukaan Helsingissä vuonna 2013

	Helsinki	Vieraskieliset
Yhteensä	41 744	9 862
Joista:		
Yksinäinen mies	45,4	34,7
Yksinäinen nainen	31,8	26,2
Parit, ei lapsia	4,7	6,1
Parit, on lapsia	6,3	15,0
Yksinhuoltaja	11,8	18,0
Taloudessa kaksi aikuista, %	11,0	21,1
Tuensaajista lapsiperheitä %	18,1	33,0
Lapsiperheistä, %		
1 lapsi	51,4	41,3
2 lasta	27,6	28,4
Vähintään 3 lasta	20,9	30,3
Yhteensä	100,0	100,0
Päämiehet, % 18 vuotta täyttäneestä väestöstä	8,1	15,7

¹⁾Ei sisällä kotoutumistuen, vastaanottorahan tai täydentävän vastaanottorahan saajia
Lähde: Helsingin kaupungin sosiaali- ja terveystoimisto

Kuva 48. Toimeentulotuen saajat¹⁾ (päämiehet) äidinkielen ja perhetyypin mukaan Helsingissä vuonna 2013, % osuutena kaikista tukea saavista kotitalouksista

¹⁾Ei sisällä kotoutumistuen, vastaanottorahan tai täydentävän vastaanottorahan saajia
Lähde: Helsingin kaupungin sosiaali- ja terveystoimisto

Liitetaulukko 1. Vieraskielisten määrä ja osuus koko väestöstä peruspiireittäin vuosina 2004 ja 2014

	2004		2014		Muutos 2004–2014
	Henkilöä	Osuus väestöstä %	Henkilöä	Osuus väestöstä %	Henkilöä
Helsinki	37 662	6,7	78 469	12,8	40 807
1 Eteläinen suurpiiri	4 840	5,0	8 372	7,9	3 532
101 Vironniemen peruspiiri	605	5,4	837	6,9	232
102 Ullanlinnan peruspiiri	1 273	5,7	1 881	7,8	608
103 Kampinmalmin peruspiiri	1 631	5,6	3 151	9,5	1 520
104 Taka-Töölön peruspiiri	643	4,5	1 012	6,7	369
105 Lauttasaaren peruspiiri	688	3,6	1 491	6,8	803
2 Läntinen suurpiiri	5 502	5,5	12 198	11,6	6 696
201 Reijolan peruspiiri	956	6,3	1 557	9,2	601
202 Munkkiniemen peruspiiri	610	3,6	1 153	6,6	543
203 Haagan peruspiiri	1 146	4,4	2 784	10,7	1 638
204 Pitäjänmäen peruspiiri	771	5,2	2 195	12,6	1 424
205 Kaarelan peruspiiri	2 019	7,6	4 509	16,8	2 490
3 Keskinen suurpiiri	3 912	5,4	7 787	8,9	3 875
301 Kallion peruspiiri	1 225	4,9	2 273	8,2	1 048
302 Alppiharjun peruspiiri	449	3,8	1 058	8,8	609
303 Vallilan peruspiiri	532	4,9	1 156	8,0	624
304 Pasilan peruspiiri	826	10,2	1 428	15,5	602
305 Vanhankaupungin peruspiiri	880	5,1	1 872	7,9	992
4 Pohjoinen suurpiiri	1 451	3,5	2 832	6,8	1 381
401 Maunulan peruspiiri	561	6,4	970	11,4	409
402 Länsi-Pakilan peruspiiri	128	2,0	229	3,3	101
403 Tuomarinkylän peruspiiri	159	1,8	294	3,4	135
404 Oulunkylän peruspiiri	543	3,9	1 203	8,6	660
405 Itä-Pakilan peruspiiri	60	1,7	136	3,7	76
5 Koillinen suurpiiri	6 309	7,2	13 146	13,6	6 837
501 Latokartanon peruspiiri	1 619	10,2	3 937	16,4	2 318
502 Pukinmäen peruspiiri	610	7,1	1 360	16,5	750
503 Malmin peruspiiri	1 768	6,5	3 330	11,6	1 562
504 Suutarilan peruspiiri	578	5,0	986	8,9	408
505 Puistolän peruspiiri	855	4,6	2 076	10,9	1 221
506 Jakomäen peruspiiri	879	15,6	1 457	25,8	578
6 Kaakkoinen suurpiiri	2 686	5,7	5 374	11,1	2 688
601 Kulosaaren peruspiiri	165	4,4	244	6,4	79
602 Herttoniemen peruspii	1 805	6,8	3 705	13,3	1 900
603 Laajasalon peruspiiri	716	4,3	1 425	8,4	709
7 Itäinen suurpiiri	10 454	10,7	21 583	20,2	11 129
701 Vartiokylän peruspiiri	1 593	7,5	3 610	16,5	2 017
702 Myllypuron peruspiiri	1 095	12,0	2 104	19,7	1 009
703 Mellunkylän peruspiiri	4 418	12,2	8 718	23,5	4 300
704 Vuosaaren peruspiiri	3 348	10,8	7 151	19,4	3 803
8 Östersundomin suurpiiri	-	-	85	4,1	-
801 Östersundomin peruspiiri	-	-	85	4,1	-
999 Muut	2 508	14,6	7 092	38,3	4 584

Lähde: Tilastokeskus

Laatuseloste ja lähteet

Lähteet

Tietolähde on Tilastokeskus, ellei toisin ole mainittu.

Aineisto

Helsingin kaupungin tietokeskus, vieraskielisen väestön ennuste

Helsingin kaupungin sosiaali- ja terveystieteiden tutkimuskeskus, toimeentulotuen tilastot

Helsingin kaupungin varhaiskasvatusvirasto, päivähoiton ja kotihoidon tuen tilastot

Tilastokeskus, väestötilastot

Tilastokeskus, koulutustilastot

Tilastokeskus, työssäkäyntitilasto

Tilastokeskus, asumisen tilastot

Tilastokeskus, veronalaiset tulot -tilasto

Tilastokeskus, väestölaskenta

Opetus- ja kulttuuriministeriö, Vipunen-tietokanta

Työ- ja elinkeinoministeriö, työnvälitystilasto

Uudenmaan Ely-keskus, pakolaiset ja turvapaikanhakijat

Edelliset tiedot

Helsingin kaupungin tietokeskus, Tilastoja 2013:31, 2011:41, 2010:30, 2009:40, 2008:33, 2008:4

Foreigners in Helsinki. Helsingin kaupungin tietokeskus, Tilastoja 2013:40, 2012:6, 2010:38, 2010:2, 2009:9

Käsitteet ja luokitukset

Tilastoitavaan väestöön kuuluu Helsingissä vakituisesti asuva väestö. Ne henkilöt, joilla on ollut kotipaikka Helsingissä tilastointipäivänä, kuuluvat tilastoitavaan väestöön riippumatta kansalaisuudesta. Ulkomaalaisella on kotipaikka Suomessa, jos hänen oleskelunsa on tarkoitettu kestämään tai on kestänyt vähintään yhden vuoden. Turvapaikanhakija saa kotipaikan vasta kun hänen hakemuksensa on hyväksytty. Kiintiöpakolaiset ja turvapaikan saaneet pakolaiset kuuluvat siis kotikuntansa väestöön. Helsingissä asuvat vieraan valtion lähetystöön, kaupalliseen edustustoon tai lähetetyn konsulin virastoon kuuluvat henkilöt sekä näiden perheenjäsenet ja henkilökohtainen palveluskunta eivät kuulu Helsingin väestöön, elleivät ole Suomen kansalaisia. Väestörekisterissä on jonkin verran sellaisia ulkomaalaisia, jotka ovat tosiasiallisesti jo muuttaneet maasta. Tämä vaikuttaa muun muassa työllisyys- ja koulutusasteiden tilastoihin.

Syntymämaaksi tilastoidaan se maa, joka on ollut äidin vakituinen kotimaa lapsen syntyessä. Ulkomailla syntyneissä voi olla mukana kansalaisuudeltaan suomalaisia, kuten Suomessa syntyneissä on ulkomaan kansalaisia.

Vieraskielisiin kuuluvat kaikki muut kuin suomen-, ruotsin- ja saamenkieliset. Ulkomaalaistaustaiset, joiden äidinkieli on suomi, eivät kuulu vieraskielisiin. Äidinkieli rekisteröidään tilastoihin samalla kun vanhemmat ilmoittavat lapsen nimen.

Ulkomaan kansalaisella tarkoitetaan Suomessa pysyvästi asuvaa henkilöä, jolla ei ole Suomen kansalaisuutta. Kansalaisuudella tarkoitetaan jonkin maan kansalaisena olemista. Yleensä kansalaisuus saadaan syntyessä, mutta sen voi myös vaihtaa muuttaessa toiseen maahan. Yhdellä henkilöllä voi olla useamman maan kansalaisuus. Jos kansalaisuuksista yksi on Suomen, henkilö tilastoidaan suomalaiseksi. Jos henkilöllä on useita ulkomaan kansalaisuuksia, hänet tilastoidaan sen maan kansalaiseksi, jonka passilla hän on tullut maahan.

Syntyperältään ulkomaalaisilla tarkoitetaan henkilöitä, joiden molemmat vanhemmat tai ainut tiedossa oleva vanhempi on syntynyt ulkomailla. Ulkomaista syntyperää oleviksi lasketaan myös ne ulkomailla syntyneet henkilöt, joiden kummastakaan vanhemmasta ei ole tietoa Väestötietojärjestelmässä. Ulkomailla syntyneiden katsotaan kuuluvan syntyperältään ulkomaalaisten ensimmäiseen sukupolveen ja Suomessa syntyneiden toiseen sukupolveen.

Ulkomaalaistaustaisella tarkoitetaan ulkomaiden kansalaisia ja ulkomailla syntyneitä Suomen kansalaisia yhteensä. Ulkomaiden kansalaisissa on mukana myös Suomessa syntyneitä. Ulkomailla syntyneet Suomen kansalaiset sisältävät niin suomalaisen perheeseen ulkomailla syntyneet ja takaisin Suomeen muuttaneet kuin ulkomaalaiset, jotka ovat muuttaneet Suomeen ja vaihtaneet kansalaisuutensa Suomeen.

Demografisella huoltosuhteella tarkoitetaan tunnuslukua, joka saadaan jakamalla 0–14- ja yli 65-vuotiaiden määrä työikäisen (15–64) väestön määrällä. Luku kertoo, montako nuorta lasta ja eläke-ikäistä väestössä on yhtä työikäistä kohti. Se antaa karkean kuvan väestön ikärakenteesta ja potentiaalisten huollettavien määrän suhteesta potentiaaliin työssäkäyviin.

Syntyperältään ulkomaalaisten tuloja koskevissa tiedoissa ovat mukana kaikki veronalaista tuloa saaneet henkilöt. Yleinen verovelvollisuus koskee Suomessa verovuonna asuneita henkilöitä sekä kotimaisia yhteisöjä. Eräin poikkeuksin kaikki rahana tai rahanarvoisena etuutena saatu tulo on veronalaista. Luonnollisen henkilön veronalaisia tuloja ovat ansio- ja pääomatulot. Veronalaisia eivät ole mm. eräät sosiaaliavustukset, eläkkeet, päivärahat ja korvaukset. Tällaisia ovat esimerkiksi lapsilisät, asumistuet ja toimeentulotuki. Veronalaisia eivät myöskään ole mm. julkisyhteisöiltä saadut stipendit ja apurahat. Tulotasoa mitataan valtionveronalaisilla tuloilla, jotka on suhteutettu koko Suomen väestön tulojakaumaan. Mediaani jakaa väestön kahteen ja kvartiili neljään samankokoiseen ryhmään. Verotettavien tulojen vertailussa katsotaan niitä syntyperältään ulkomaalaisia, jotka olivat vuoden 2010 loppuun mennessä ehtineet asua Suomessa vähintään vuoden.

Lähde: Tilastokeskus

2014:35	Asuntojen vuokrat Helsingissä heinä-syyskuussa 2014
2014:34	Osakeasuntojen hinnat Helsingissä heinä-syyskuussa 2014
2014:33	Vuonna 1987 syntyneiden helsinkiläisnuorten hyvinvointi
2014:32	Työllisyys ja työttömyys Helsingissä 3. vuosineljänneksellä 2014
2014:31	Rakentaminen Helsingissä vuoden 2014 kolmannella vuosineljänneksellä
2014:30	Väestön ja väestönmuutosten ennakkotietoja Helsingin seudulla tammi-syyskuussa 2014
2014:29	Helsingin ja Helsingin seudun väestöennuste 2015–2050. Ennuste alueittain 2015–2024.
2014:28	Yksityishenkilöiden tulot ja verot vuonna 2012
2014:27	Rakentaminen Helsingissä vuoden 2014 toisella neljänneksellä
2014:26	Helsingin kaupungin henkilöstön työtaturmat ja ammattitaudit vuonna 2013
2014:25	Asuntojen vuokrat Helsingissä 2. vuosineljänneksellä 2014
2014:24	Osakeasuntojen hinnat Helsingissä 2. vuosineljänneksellä 2014
2014:23	Työllisyys ja työttömyys Helsingissä 2. vuosineljänneksellä 2014
2014:22	Väestön ja väestönmuutosten ennakkotietoja Helsingin seudulla tammi-kesäkuussa 2014
2014:21	Helsingin työttömyys alueittain vuoden 2013 lopussa
2014:20	Väestö vuodenvaihteessa 2013/2014 ja väestönmuutokset 2013
2014:19	Yritystoiminta Helsingissä 2012
2014:18	Innovaatiotoiminta Helsingin seudulla
2014:17	Työmarkkinat Helsingissä vuosina 2011-2013
2014:16	Väestön koulutusrakenne Helsingissä
2014:15	Asuntojen vuokrat Helsingissä vuonna 2013 ja vuoden 2014 ensimmäisellä neljänneksellä
2014:14	Työllisyys ja työttömyys Helsingissä 1. vuosineljänneksellä 2014
2014:13	Väestön ja väestönmuutosten ennakkotietoja Helsingin seudun kunnista tammi-maaliskuussa 2014
2014:12	Osakeasuntojen hinnat Helsingissä ensimmäisellä vuosineljänneksellä 2014
2014:11	Rakentaminen Helsingissä tammi-maaliskuussa 2014
2014:10	Välimallin vuokra-asunnot ja muu asuntotuotanto Helsingissä 2009–2013 (elokuu)
2014:9	Työpaikat Helsingissä 2011
2014:8	Rakentaminen Helsingissä 2013 sekä rakentamisen aikasarjoja
2014:7	Ennakkotietoja Helsingin väestönmuutoksista vuonna 2013 ja väkiluvusta vuodenvaihteessa 2013/2014
2014:6	Asuntojen vuokrat Helsingissä loka-joulukuussa 2013
2014:5	Naisten ja miesten tasa-arvo
2014:4	Toimitilamarkkinat Helsingissä syksyllä 2013
2014:3	Työllisyys ja työttömyys Helsingissä 4. vuosineljänneksellä 2013
2014:2	Väestön ja väestönmuutosten ennakkotietoja Helsingin seudun kunnista tammi-joulukuussa 2013
2014:1	Osakeasuntojen hinnat Helsingissä loka-joulukuussa 2013

TIEDUSTELUT

Väestö ja asuminen Jenni Erjansola,
puh. 09 310 36365

Toimeentulotuki ja varhaiskasvatus Elise Haapamäki,
puh. 09 310 36586

Koulutus Sanna Ranto,
puh. 09 310 36408

Työllisyys Minna Salorinne,
puh. 09 310 36412

TOIMITUS

Jenni Erjansola

SÄHKÖPOSTI

etunimi.sukunimi@hel.fi

JULKAISIJA

Helsingin kaupungin tietokeskus
PL 5500
00099 Helsingin kaupunki

TILAUKSET, JAKELU

p. 09 310 36293

E-MAIL

tietokeskus.tilaukset@hel.fi

ISSN-L 1455-7231

ISSN 1796-721X